

ردیف	نام گرامی جناب	رقم	ردیف	نام گرامی جناب	رقم	ردیف	نام گرامی جناب	رقم	ردیف	نام گرامی جناب	رقم
۱	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۴۷۷	۱۱	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۴۷۸	۲۱	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۴۷۹	۲۱	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۴۸۰
۲	منشی خورشید عالم صاحب	۲۴۷۸	۱۲	شمس احمد بن صاحب	۲۴۷۹	۲۲	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۴۸۱	۲۲	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۴۸۲
۳	محمد عمر صاحب	۲۴۷۹	۱۳	عاجی کو صاحب ناوڑی	۲۴۸۰	۲۳	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۴۸۳	۲۳	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۴۸۴
۴	غیاث الدین احمد صاحب	۲۴۸۰	۱۴	حافظ سران احمد صاحب	۲۴۸۱	۲۴	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۴۸۵	۲۴	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۴۸۶
۵	فرحت علی صاحب	۲۴۸۱	۱۵	فضل محمد عزیز صاحب	۲۴۸۲	۲۵	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۴۸۷	۲۵	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۴۸۸
۶	سید محمد حسن صاحب	۲۴۸۲	۱۶	حافظ عبد الغنی صاحب	۲۴۸۳	۲۶	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۴۸۹	۲۶	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۴۹۰
۷	خواجہ محمد شاہ صاحب	۲۴۸۳	۱۷	عاجی عبد الغنی صاحب	۲۴۸۴	۲۷	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۴۹۱	۲۷	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۴۹۲
۸	شیخ اعلیٰ خاں صاحب	۲۴۸۴	۱۸	قائم الدین امیر صاحب	۲۴۸۵	۲۸	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۴۹۳	۲۸	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۴۹۴
۹	غیاث الدین احمد صاحب	۲۴۸۵	۱۹	محمد رفیع نور صاحب	۲۴۸۶	۲۹	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۴۹۵	۲۹	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۴۹۶
۱۰	زاد حسن صاحب	۲۴۸۶	۲۰	ابو محمد صاحب	۲۴۸۷	۳۰	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۴۹۷	۳۰	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۴۹۸
۱۱	سید غلام حسین صاحب	۲۴۸۷	۲۱	آغا محمد امین صاحب	۲۴۸۸	۳۱	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۴۹۹	۳۱	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۵۰۰
۱۲	عقیم حاجی عبد الغنی صاحب	۲۴۸۸	۲۲	سید خلیف الدین صاحب	۲۴۸۹	۳۲	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۵۰۱	۳۲	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۵۰۲
۱۳	میر غلام الدین صاحب	۲۴۸۹	۲۳	سید حسن الدین صاحب	۲۴۹۰	۳۳	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۵۰۳	۳۳	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۵۰۴
۱۴	ابو محمد مراد صاحب	۲۴۹۰	۲۴	عاجی نور الدین صاحب	۲۴۹۱	۳۴	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۵۰۵	۳۴	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۵۰۶
۱۵	عبد المجید خاں صاحب	۲۴۹۱	۲۵	غفران الدین صاحب	۲۴۹۲	۳۵	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۵۰۷	۳۵	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۵۰۸
۱۶	حکیم عبد اللہ صاحب	۲۴۹۲	۲۶	عبد الغنی صاحب	۲۴۹۳	۳۶	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۵۰۹	۳۶	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۵۱۰
۱۷	شیخ عبد الغنی صاحب	۲۴۹۳	۲۷	عبد المجید خاں صاحب	۲۴۹۴	۳۷	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۵۱۱	۳۷	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۵۱۲
۱۸	ابو محمد یوسف صاحب	۲۴۹۴	۲۸	حسین الدین صاحب	۲۴۹۵	۳۸	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۵۱۳	۳۸	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۵۱۴
۱۹	قرن محمد صاحب	۲۴۹۵	۲۹	عاجی عباد اللہ صاحب	۲۴۹۶	۳۹	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۵۱۵	۳۹	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۵۱۶
۲۰	سید محمد احمد صاحب	۲۴۹۶	۳۰	رحمت اللہ صاحب	۲۴۹۷	۴۰	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۵۱۷	۴۰	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۵۱۸
۲۱	سید محمد احمد صاحب	۲۴۹۷	۳۱	منشی خلیفہ احمد صاحب	۲۴۹۸	۴۱	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۵۱۹	۴۱	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۵۲۰
۲۲	منشی خلیفہ احمد صاحب	۲۴۹۸	۳۲	منشی محمد حسن صاحب	۲۴۹۹	۴۲	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۵۲۱	۴۲	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۵۲۲
۲۳	منشی خلیفہ احمد صاحب	۲۴۹۹	۳۳	عاجی خورشید بن صاحب	۲۵۰۰	۴۳	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۵۲۳	۴۳	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۵۲۴
۲۴	منشی خلیفہ احمد صاحب	۲۵۰۰	۳۴			۴۴	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۵۲۵	۴۴	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۵۲۶
۲۵	منشی خلیفہ احمد صاحب	۲۵۰۱	۳۵			۴۵	میر شاد علی صاحب ایندوادی	۲۵۲۷	۴۵	عبدلغنی صاحب دہلی	۲۵۲۸

رقم	ردیف	نام گرامی جناب	رقم	ردیف	نام گرامی جناب	رقم	ردیف	نام گرامی جناب	رقم	ردیف	نام گرامی جناب
۱۱۶	۴۸۰۲	موسو صاحب برادر علی	۱۳۰	۴۸۲۶	قائم محمد بن علی کن صاحب	۱۳۰	۴۸۲۶	قائم محمد بن علی کن صاحب	۱۳۰	۴۸۲۶	قائم محمد بن علی کن صاحب
۱۱۷	۴۸۰۳	سید محمد فضل محمد صاحب	۱۳۱	۴۸۲۷	رفیع الله خان صاحب	۱۳۱	۴۸۲۷	رفیع الله خان صاحب	۱۳۱	۴۸۲۷	رفیع الله خان صاحب
۱۱۸	۴۸۰۴	محمد صاحب قلی محمد صاحب	۱۳۲	۴۸۲۸	حاجی آقا علی قلی محمد صاحب	۱۳۲	۴۸۲۸	حاجی آقا علی قلی محمد صاحب	۱۳۲	۴۸۲۸	حاجی آقا علی قلی محمد صاحب
۱۱۹	۴۸۰۵	دربار ترک ادا	۱۳۳	۴۸۲۹	غلام محمد صاحب	۱۳۳	۴۸۲۹	غلام محمد صاحب	۱۳۳	۴۸۲۹	غلام محمد صاحب
۱۲۰	۴۸۰۶	سید محمد علی محمد صاحب	۱۳۴	۴۸۳۰	پرویز محمد صاحب	۱۳۴	۴۸۳۰	پرویز محمد صاحب	۱۳۴	۴۸۳۰	پرویز محمد صاحب
۱۲۱	۴۸۰۷	محمد محمد سلطان محمد صاحب	۱۳۵	۴۸۳۱	شیخ محمد یونس صاحب	۱۳۵	۴۸۳۱	شیخ محمد یونس صاحب	۱۳۵	۴۸۳۱	شیخ محمد یونس صاحب
۱۲۲	۴۸۰۸	محمد صاحب علی صاحب	۱۳۶	۴۸۳۲	محمد عبد الله بن محمد صاحب	۱۳۶	۴۸۳۲	محمد عبد الله بن محمد صاحب	۱۳۶	۴۸۳۲	محمد عبد الله بن محمد صاحب
۱۲۳	۴۸۰۹	محمد یاس محمد صاحب	۱۳۷	۴۸۳۳	محمد احمد صاحب	۱۳۷	۴۸۳۳	محمد احمد صاحب	۱۳۷	۴۸۳۳	محمد احمد صاحب
۱۲۴	۴۸۱۰	محمد رضا محمد کن شور	۱۳۸	۴۸۳۴	مقبول احمد صاحب	۱۳۸	۴۸۳۴	مقبول احمد صاحب	۱۳۸	۴۸۳۴	مقبول احمد صاحب
۱۲۵	۴۸۱۱	محمد صاحب برادر	۱۳۹	۴۸۳۵	محمد علی خان صاحب	۱۳۹	۴۸۳۵	محمد علی خان صاحب	۱۳۹	۴۸۳۵	محمد علی خان صاحب
۱۲۶	۴۸۱۲	شرف کمپنی	۱۴۰	۴۸۳۶	میرزا محمد صاحب	۱۴۰	۴۸۳۶	میرزا محمد صاحب	۱۴۰	۴۸۳۶	میرزا محمد صاحب
۱۲۷	۴۸۱۳	حاجی جمال الدین صاحب	۱۴۱	۴۸۳۷	بابو محمد صاحب	۱۴۱	۴۸۳۷	بابو محمد صاحب	۱۴۱	۴۸۳۷	بابو محمد صاحب
۱۲۸	۴۸۱۴	ایم امین الدین صاحب	۱۴۲	۴۸۳۸	سید سلیم الدین صاحب	۱۴۲	۴۸۳۸	سید سلیم الدین صاحب	۱۴۲	۴۸۳۸	سید سلیم الدین صاحب
۱۲۹	۴۸۱۵	محمد صدیق علی صاحب	۱۴۳	۴۸۳۹	محمد زید صاحب	۱۴۳	۴۸۳۹	محمد زید صاحب	۱۴۳	۴۸۳۹	محمد زید صاحب
۱۳۰	۴۸۱۶	محمد شفیق محمد صاحب	۱۴۴	۴۸۴۰	غلام محمد صاحب	۱۴۴	۴۸۴۰	غلام محمد صاحب	۱۴۴	۴۸۴۰	غلام محمد صاحب
۱۳۱	۴۸۱۷	عبد السلام عبد الله صاحب	۱۴۵	۴۸۴۱	محمد یوسف محمد صاحب	۱۴۵	۴۸۴۱	محمد یوسف محمد صاحب	۱۴۵	۴۸۴۱	محمد یوسف محمد صاحب
۱۳۲	۴۸۱۸	ایم سلطان محمد صاحب	۱۴۶	۴۸۴۲	محمد بن محمد صاحب	۱۴۶	۴۸۴۲	محمد بن محمد صاحب	۱۴۶	۴۸۴۲	محمد بن محمد صاحب
۱۳۳	۴۸۱۹	محمد محمد صاحب	۱۴۷	۴۸۴۳	آقای الدین صاحب	۱۴۷	۴۸۴۳	آقای الدین صاحب	۱۴۷	۴۸۴۳	آقای الدین صاحب
۱۳۴	۴۸۲۰	ایم محمد شفیق اید صاحب	۱۴۸	۴۸۴۴	محمد شفیق محمد صاحب	۱۴۸	۴۸۴۴	محمد شفیق محمد صاحب	۱۴۸	۴۸۴۴	محمد شفیق محمد صاحب
۱۳۵	۴۸۲۱	عبد الکیم صاحب	۱۴۹	۴۸۴۵	حاجی بشیر احمد صاحب	۱۴۹	۴۸۴۵	حاجی بشیر احمد صاحب	۱۴۹	۴۸۴۵	حاجی بشیر احمد صاحب
۱۳۶	۴۸۲۲	محمد محمد صاحب	۱۵۰	۴۸۴۶	عبد الکیم محمد صاحب	۱۵۰	۴۸۴۶	عبد الکیم محمد صاحب	۱۵۰	۴۸۴۶	عبد الکیم محمد صاحب
۱۳۷	۴۸۲۳	احمد میا صاحب	۱۵۱	۴۸۴۷	حاجی محمد بن محمد صاحب	۱۵۱	۴۸۴۷	حاجی محمد بن محمد صاحب	۱۵۱	۴۸۴۷	حاجی محمد بن محمد صاحب
۱۳۸	۴۸۲۴	اسلام الدین صاحب	۱۵۲	۴۸۴۸	محمد بن محمد صاحب	۱۵۲	۴۸۴۸	محمد بن محمد صاحب	۱۵۲	۴۸۴۸	محمد بن محمد صاحب
۱۳۹	۴۸۲۵	حاجی عبد الله صاحب	۱۵۳	۴۸۴۹	محمد بن محمد صاحب	۱۵۳	۴۸۴۹	محمد بن محمد صاحب	۱۵۳	۴۸۴۹	محمد بن محمد صاحب
میزان		۴۸۵۰	۱۵۴	۴۸۵۰	محمد بن محمد صاحب	۱۵۴	۴۸۵۰	محمد بن محمد صاحب	۱۵۴	۴۸۵۰	محمد بن محمد صاحب

ردیف	نام گرامی جناب	رقم	ردیف	نام گرامی جناب	رقم
۱	محمد حسن صاحب کازابل	۲۵۸۳	۲۲	پرویز محمد صاحب میگله	۲۵۵۵
۲	چو دره بی باغ صاحب	۲۵۸۴	۲۳	آل احمد صاحب سردر	۲۵۹۱
۳	چو دره بی باغ صاحب	۲۵۸۵	۲۴	ذاکر ابرار صاحب	۲۵۹۲
۴	چو دره بی شرف الدین صاحب	۲۵۸۶	۲۵	عاجی باغ صاحب کازابل	۲۵۹۳
۵	چو دره بی نوادرش صاحب	۲۵۸۷	۲۶	مرزا علیزاد اسلام میا	۲۵۹۴
۶	مسماة ام رحم صاحب	۲۵۸۸	۲۷	چو دره بی عبدل صاحب	۲۵۹۵
۷	عاجی محمد صاحب	۲۵۸۹	۲۸	علی بیگ صاحب	۲۵۹۶
۸	رشید احمد صاحب	۲۵۹۰	۲۹	چو دره بی فضل بیگ صاحب	۲۵۹۷
۹	سافا محمد صاحب	۲۵۹۱	۳۰	چو دره بی حسین بیگ صاحب	۲۵۹۸
۱۰	عبد المجید صاحب	۲۵۹۲	۳۱	چو دره بی شرف بیگ صاحب	۲۵۹۹
۱۱	عاجی محمد صاحب	۲۵۹۳	۳۲	چو دره بی رحمت علی صاحب	۲۶۰۰
۱۲	نشی صدیق علی صاحب کازابل	۲۵۹۴	۳۳	فتح الله صاحب	۲۶۰۱
۱۳	نشی صدیق علی صاحب	۲۵۹۵	۳۴	چو دره بی غلام صاحب	۲۶۰۲
۱۴	نشی صدیق علی صاحب	۲۵۹۶	۳۵	مراد علی صاحب	۲۶۰۳
۱۵	ولی محمد صاحب	۲۵۹۷	۳۶	مراد علی صاحب	۲۶۰۴
۱۶	نیادر احمد صاحب	۲۵۹۸	۳۷	مراد علی صاحب	۲۶۰۵
۱۷	نیادر احمد صاحب	۲۵۹۹	۳۸	مراد علی صاحب	۲۶۰۶
۱۸	چو دره بی فضل بیگ صاحب	۲۶۰۰	۳۹	مراد علی صاحب	۲۶۰۷
۱۹	چو دره بی حسین بیگ صاحب	۲۶۰۱	۴۰	مراد علی صاحب	۲۶۰۸
۲۰	چو دره بی شرف بیگ صاحب	۲۶۰۲	۴۱	مراد علی صاحب	۲۶۰۹
۲۱	چو دره بی رحمت علی صاحب	۲۶۰۳	۴۲	مراد علی صاحب	۲۶۱۰
۲۲	چو دره بی حسین بیگ صاحب	۲۶۰۴	۴۳	مراد علی صاحب	۲۶۱۱
۲۳	چو دره بی شرف بیگ صاحب	۲۶۰۵	۴۴	مراد علی صاحب	۲۶۱۲
۲۴	چو دره بی رحمت علی صاحب	۲۶۰۶	۴۵	مراد علی صاحب	۲۶۱۳
۲۵	چو دره بی حسین بیگ صاحب	۲۶۰۷	۴۶	مراد علی صاحب	۲۶۱۴
۲۶	چو دره بی شرف بیگ صاحب	۲۶۰۸	۴۷	مراد علی صاحب	۲۶۱۵
۲۷	چو دره بی رحمت علی صاحب	۲۶۰۹	۴۸	مراد علی صاحب	۲۶۱۶
۲۸	چو دره بی حسین بیگ صاحب	۲۶۱۰	۴۹	مراد علی صاحب	۲۶۱۷
۲۹	چو دره بی شرف بیگ صاحب	۲۶۱۱	۵۰	مراد علی صاحب	۲۶۱۸
۳۰	چو دره بی رحمت علی صاحب	۲۶۱۲	۵۱	مراد علی صاحب	۲۶۱۹
۳۱	چو دره بی حسین بیگ صاحب	۲۶۱۳	۵۲	مراد علی صاحب	۲۶۲۰
۳۲	چو دره بی شرف بیگ صاحب	۲۶۱۴	۵۳	مراد علی صاحب	۲۶۲۱
۳۳	چو دره بی رحمت علی صاحب	۲۶۱۵	۵۴	مراد علی صاحب	۲۶۲۲
۳۴	چو دره بی حسین بیگ صاحب	۲۶۱۶	۵۵	مراد علی صاحب	۲۶۲۳
۳۵	چو دره بی شرف بیگ صاحب	۲۶۱۷	۵۶	مراد علی صاحب	۲۶۲۴
۳۶	چو دره بی رحمت علی صاحب	۲۶۱۸	۵۷	مراد علی صاحب	۲۶۲۵
۳۷	چو دره بی حسین بیگ صاحب	۲۶۱۹	۵۸	مراد علی صاحب	۲۶۲۶
۳۸	چو دره بی شرف بیگ صاحب	۲۶۲۰	۵۹	مراد علی صاحب	۲۶۲۷
۳۹	چو دره بی رحمت علی صاحب	۲۶۲۱	۶۰	مراد علی صاحب	۲۶۲۸
۴۰	چو دره بی حسین بیگ صاحب	۲۶۲۲	۶۱	مراد علی صاحب	۲۶۲۹
۴۱	چو دره بی شرف بیگ صاحب	۲۶۲۳	۶۲	مراد علی صاحب	۲۶۳۰
۴۲	چو دره بی رحمت علی صاحب	۲۶۲۴	۶۳	مراد علی صاحب	۲۶۳۱
۴۳	چو دره بی حسین بیگ صاحب	۲۶۲۵	۶۴	مراد علی صاحب	۲۶۳۲
۴۴	چو دره بی شرف بیگ صاحب	۲۶۲۶	۶۵	مراد علی صاحب	۲۶۳۳
۴۵	چو دره بی رحمت علی صاحب	۲۶۲۷	۶۶	مراد علی صاحب	۲۶۳۴
۴۶	چو دره بی حسین بیگ صاحب	۲۶۲۸	۶۷	مراد علی صاحب	۲۶۳۵
۴۷	چو دره بی شرف بیگ صاحب	۲۶۲۹	۶۸	مراد علی صاحب	۲۶۳۶
۴۸	چو دره بی رحمت علی صاحب	۲۶۳۰	۶۹	مراد علی صاحب	۲۶۳۷
۴۹	چو دره بی حسین بیگ صاحب	۲۶۳۱	۷۰	مراد علی صاحب	۲۶۳۸
۵۰	چو دره بی شرف بیگ صاحب	۲۶۳۲	۷۱	مراد علی صاحب	۲۶۳۹
۵۱	چو دره بی رحمت علی صاحب	۲۶۳۳	۷۲	مراد علی صاحب	۲۶۴۰
۵۲	چو دره بی حسین بیگ صاحب	۲۶۳۴	۷۳	مراد علی صاحب	۲۶۴۱
۵۳	چو دره بی شرف بیگ صاحب	۲۶۳۵	۷۴	مراد علی صاحب	۲۶۴۲
۵۴	چو دره بی رحمت علی صاحب	۲۶۳۶	۷۵	مراد علی صاحب	۲۶۴۳
۵۵	چو دره بی حسین بیگ صاحب	۲۶۳۷	۷۶	مراد علی صاحب	۲۶۴۴
۵۶	چو دره بی شرف بیگ صاحب	۲۶۳۸	۷۷	مراد علی صاحب	۲۶۴۵
۵۷	چو دره بی رحمت علی صاحب	۲۶۳۹	۷۸	مراد علی صاحب	۲۶۴۶
۵۸	چو دره بی حسین بیگ صاحب	۲۶۴۰	۷۹	مراد علی صاحب	۲۶۴۷
۵۹	چو دره بی شرف بیگ صاحب	۲۶۴۱	۸۰	مراد علی صاحب	۲۶۴۸
۶۰	چو دره بی رحمت علی صاحب	۲۶۴۲	۸۱	مراد علی صاحب	۲۶۴۹
۶۱	چو دره بی حسین بیگ صاحب	۲۶۴۳	۸۲	مراد علی صاحب	۲۶۵۰
۶۲	چو دره بی شرف بیگ صاحب	۲۶۴۴	۸۳	مراد علی صاحب	۲۶۵۱
۶۳	چو دره بی رحمت علی صاحب	۲۶۴۵	۸۴	مراد علی صاحب	۲۶۵۲
۶۴	چو دره بی حسین بیگ صاحب	۲۶۴۶	۸۵	مراد علی صاحب	۲۶۵۳
۶۵	چو دره بی شرف بیگ صاحب	۲۶۴۷	۸۶	مراد علی صاحب	۲۶۵۴
۶۶	چو دره بی رحمت علی صاحب	۲۶۴۸	۸۷	مراد علی صاحب	۲۶۵۵
۶۷	چو دره بی حسین بیگ صاحب	۲۶۴۹	۸۸	مراد علی صاحب	۲۶۵۶
۶۸	چو دره بی شرف بیگ صاحب	۲۶۵۰	۸۹	مراد علی صاحب	۲۶۵۷
۶۹	چو دره بی رحمت علی صاحب	۲۶۵۱	۹۰	مراد علی صاحب	۲۶۵۸
۷۰	چو دره بی حسین بیگ صاحب	۲۶۵۲	۹۱	مراد علی صاحب	۲۶۵۹
۷۱	چو دره بی شرف بیگ صاحب	۲۶۵۳	۹۲	مراد علی صاحب	۲۶۶۰
۷۲	چو دره بی رحمت علی صاحب	۲۶۵۴	۹۳	مراد علی صاحب	۲۶۶۱
۷۳	چو دره بی حسین بیگ صاحب	۲۶۵۵	۹۴	مراد علی صاحب	۲۶۶۲
۷۴	چو دره بی شرف بیگ صاحب	۲۶۵۶	۹۵	مراد علی صاحب	۲۶۶۳
۷۵	چو دره بی رحمت علی صاحب	۲۶۵۷	۹۶	مراد علی صاحب	۲۶۶۴
۷۶	چو دره بی حسین بیگ صاحب	۲۶۵۸	۹۷	مراد علی صاحب	۲۶۶۵
۷۷	چو دره بی شرف بیگ صاحب	۲۶۵۹	۹۸	مراد علی صاحب	۲۶۶۶
۷۸	چو دره بی رحمت علی صاحب	۲۶۶۰	۹۹	مراد علی صاحب	۲۶۶۷
۷۹	چو دره بی حسین بیگ صاحب	۲۶۶۱	۱۰۰	مراد علی صاحب	۲۶۶۸
۸۰	چو دره بی شرف بیگ صاحب	۲۶۶۲			

نمبر	بیدہ	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر	بیدہ	اسم گرامی جناب	رقم
۱	۶۱۶	بیدہ صاحب کمال	۲۰۰۹	۱۰	۶۱۶	بیدہ صاحب کمال	۲۰۰۹
۲	۶۱۵	محمد دیکم صاحب	۲۰۱۰	۱۱	۶۱۵	محمد دیکم صاحب	۲۰۱۰
میزان سائیکو							
حیدرآباد: (دکن)							
۱	۶۲۳۰	محمد مصطفی قلعہ کشمیر	۲۰۱۱	۱۲	۶۲۳۰	محمد مصطفی قلعہ کشمیر	۲۰۱۱
۲	۶۲۳۱	مولوی سید محمد علی حادقہ	۲۰۱۲	۱۳	۶۲۳۱	مولوی سید محمد علی حادقہ	۲۰۱۲
۳	۶۲۳۲	محمد دیکم صاحب	۲۰۱۳	۱۴	۶۲۳۲	محمد دیکم صاحب	۲۰۱۳
۴	۶۲۳۳	محمد دیکم صاحب	۲۰۱۴	۱۵	۶۲۳۳	محمد دیکم صاحب	۲۰۱۴
۵	۶۲۳۴	محمد دیکم صاحب	۲۰۱۵	۱۶	۶۲۳۴	محمد دیکم صاحب	۲۰۱۵
۶	۶۲۳۵	محمد مصطفی نظامت	۲۰۱۶	۱۷	۶۲۳۵	محمد مصطفی نظامت	۲۰۱۶
۷	۶۲۳۶	مولوی عبدالغنی صاحب	۲۰۱۷	۱۸	۶۲۳۶	مولوی عبدالغنی صاحب	۲۰۱۷
۸	۶۲۳۷	مولوی سید محمد یوسف صاحب	۲۰۱۸	۱۹	۶۲۳۷	مولوی سید محمد یوسف صاحب	۲۰۱۸
۹	۶۲۳۸	پنڈت محمد یحییٰ صاحب	۲۰۱۹	۲۰	۶۲۳۸	پنڈت محمد یحییٰ صاحب	۲۰۱۹
۱۰	۶۲۳۹	مولوی قلم صاحب	۲۰۲۰	۲۱	۶۲۳۹	مولوی قلم صاحب	۲۰۲۰
۱۱	۶۲۴۰	شریف محمد فیض علی صاحب	۲۰۲۱	۲۲	۶۲۴۰	شریف محمد فیض علی صاحب	۲۰۲۱
۱۲	۶۲۴۱	شریف محمد فیض علی صاحب	۲۰۲۲	۲۳	۶۲۴۱	شریف محمد فیض علی صاحب	۲۰۲۲
۱۳	۶۲۴۲	گیتا ایشر پاشا صاحب	۲۰۲۳	۲۴	۶۲۴۲	گیتا ایشر پاشا صاحب	۲۰۲۳
۱۴	۶۲۴۳	پنڈت شیو لال منیال صاحب	۲۰۲۴	۲۵	۶۲۴۳	پنڈت شیو لال منیال صاحب	۲۰۲۴
۱۵	۶۲۴۴	شرام دیو پرتاب صاحب	۲۰۲۵	۲۶	۶۲۴۴	شرام دیو پرتاب صاحب	۲۰۲۵
۱۶	۶۲۴۵	فیض علی صاحب	۲۰۲۶	۲۷	۶۲۴۵	فیض علی صاحب	۲۰۲۶
۱۷	۶۲۴۶	پنڈت رام گوپال صاحب	۲۰۲۷	۲۸	۶۲۴۶	پنڈت رام گوپال صاحب	۲۰۲۷
۱۸	۶۲۴۷	پنڈت راجندر صاحب	۲۰۲۸	۲۹	۶۲۴۷	پنڈت راجندر صاحب	۲۰۲۸
۱۹	۶۲۴۸	ڈاکٹر مولوی سید عبدالملک صاحب	۲۰۲۹	۳۰	۶۲۴۸	ڈاکٹر مولوی سید عبدالملک صاحب	۲۰۲۹

[illegible]

تحریک حلقہ ہمدردان جامعہ

ذیل کی فہرست ستمبر میں جس اپنے ہمتیں اور فراہم کی معرفت وصول ہوئی ہیں۔ درج رجسٹر ہو چکی ہیں انتخابات کی صحت کا خیال رکھا جائے۔ اگر کوئی غلطی نہ گئی ہو تو اطلاع بخشنے دفتر ممنون ہوگا۔

اس سلسلہ میں انتخابات کو خاطر رہنی چاہیے کہ جیسے کے آخری دنوں کی وصولیابی بعض دفتری مجبوریوں کی وجہ سے دوسرے مہینے میں خوب ہوتی ہو۔ اس لئے اگر بعض حضرات کے نام اس فہرست میں نہ ہوں تو انہیں آئندہ اشاعت کا انتظار کرنا چاہیے۔

اگست ۱۹۴۲ء

نمبر شمار	صیغہ	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر شمار	رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم
بستی							
۱	۶۰۹۹۴	سید محسن شاہ صاحب	بستی	۱۵	۵۰۲۴۴	عثمان حسین خاں صاحب	بستی
۲	۰۰۹۹۵	سید حسین صاحب	بستی	۱۶	۰۰۲۴۸	ایم اے باسط صاحب	بستی
۳	۰۰۹۹۶	جے ایل پارس صاحب	بستی	۱۷	۰۰۲۴۹	ابید محمد معین الدین صاحب	بستی
۴	۰۰۹۹۷	میرا محمد اکمل صاحب	بستی	۱۸	۰۰۲۵۰	معین الدین صاحب	بستی
۵	۰۰۹۹۸	ڈاکٹر محمد اسحاق صاحب	بستی	۱۹	۰۰۲۵۱	محمد امین مجتبیٰ صاحب	بستی
۶	۰۰۹۹۹	آر صاحب میرٹھی	بستی	۲۰	۰۰۲۵۲	جوان الدین صاحب	بستی
۷	۰۱۰۰۰	محمد انیس صاحب	بستی				
۸	۵۱۰۰۱	من بیاں کالے سلطان صاحب	بستی				
۹	۰۰۷۴۱	فہرہ احمد عباس صاحب	بستی				
۱۰	۰۰۷۴۲	محمد ابراہیم صاحب	بستی				
۱۱	۰۰۷۴۳	ڈی ذوالج صاحب	بستی				
۱۲	۰۰۷۴۴	منتر ڈاکٹر کے لے محمد صاحب	بستی				
۱۳	۰۰۷۴۵	سید ابو بکر صاحب	بستی				
۱۴	۰۰۷۴۶	حبیب رحیم صاحب	بستی				
دہلی							
۱	۵۰۲۴۹	حمید احمد زبیری صاحب	دہلی	۱	۵۰۲۴۹	حمید احمد زبیری صاحب	دہلی
۲	۰۰۲۴۵	شریف الحسن صاحب	دہلی	۲	۰۰۲۴۵	شریف الحسن صاحب	دہلی
۳	۰۰۲۴۸	شیخ منصور صاحب	دہلی	۳	۰۰۲۴۸	شیخ منصور صاحب	دہلی
۴	۰۰۲۴۹	لکشی زائن صاحب	دہلی	۴	۰۰۲۴۹	لکشی زائن صاحب	دہلی
۵	۰۰۲۵۰	محمد علی صاحب	دہلی	۵	۰۰۲۵۰	محمد علی صاحب	دہلی
۶	۰۰۲۵۱	احمد نعیم صاحب	دہلی	۶	۰۰۲۵۱	احمد نعیم صاحب	دہلی

ردم	اسم گرامی جناب	ردم	اسم گرامی جناب	ردم	اسم گرامی جناب	ردم	اسم گرامی جناب
۳	پروفیسر عبدالباری صاحب	۲۴	۵۱۴۱	۳	حاجی حبیب اللہ صاحب	۲۴	۵۱۴۱
۴	شیخ نصیر احمد صاحب بھروہ	۲۵	۵۱۴۲	۴	ڈاکٹر محمد حالی بھٹہ صاحب	۲۵	۵۱۴۲
۵	ڈاکٹر عبدالحمید شیخ صاحب	۲۶	۵۱۴۳	۵	عبدالمجید صاحب	۲۶	۵۱۴۳
۶	شیخ عبدالغنی عبداللطیف صاحب	۲۷	۵۱۴۴	۶	ڈاکٹر عبدالرحیم صاحب میڈیکل آفیسر لال پور	۲۷	۵۱۴۴
۷	حکیم عبدالعزیز صاحب	۲۸	۵۱۴۵	۷	بشیر احمد صاحب رائیں - امرتسر	۲۸	۵۱۴۵
۸	میاں ناصر الدین الدودہ صاحب	۲۹	۵۱۴۶	۸	میاں ولی بہادر شیر احمد صاحبان جالندھر	۲۹	۵۱۴۶
۹	ڈاکٹر محمد رؤف صاحب	۳۰	۵۱۴۷	۹	ایس بی طیب جی صاحب جی پور	۳۰	۵۱۴۷
۱۰	میاں جلال الدین ظہور الدین صاحبان	۳۱	۵۱۴۸	۱۰	خواجہ غلام السیدین صاحب	۳۱	۵۱۴۸
۱۱	مخدوم غفری بخش الدین محمد صدیق صاحبان	۳۲	۵۱۴۹	۱۱	نفل محمود خاں صاحب بھادپور	۳۲	۵۱۴۹
۱۲	ڈاکٹر محبوب ربانی صاحب	۳۳	۵۱۵۰	۱۲	میاں محمد حسین صاحب گورنمنٹ ہسپتال لال پور	۳۳	۵۱۵۰
۱۳	شیخ محمد فضل نذیر حسین صاحبان	۳۴	۵۱۵۱	۱۳	کریم بخش صاحب لدھیانہ	۳۴	۵۱۵۱
۱۴	میاں محمد بشیر عبدالحمید صاحبان	۳۵	۵۱۵۲	۱۴	ملک برکت علی صاحب لاہور	۳۵	۵۱۵۲
۱۵	شیخ محبوب عالم صاحب	۳۶	۵۱۵۳	۱۵	غلام رسول صاحب گجرات	۳۶	۵۱۵۳
۱۶	میاں محمد نور الدین محمد صدیق صاحبان	۳۷	۵۱۵۴	۱۶	شیخ محمد مہدیا کبر صاحب لٹن شہر	۳۷	۵۱۵۴
۱۷	میاں نور حسین خدابخش صاحبان	۳۸	۵۱۵۵	۱۷	خان صاحب سید احمد شاہ صاحب پٹا ور شہر	۳۸	۵۱۵۵
۱۸	میاں احمد الدین الہی بخش صاحبان	۳۹	۵۱۵۶	۱۸	عبدالغادر خان صاحب بک بن سنگری	۳۹	۵۱۵۶
۱۹	ڈاکٹر عبدالغنی لغمان صاحب	۴۰	۵۱۵۷	۱۹	شیخ محمد الدین محمد ابراہیم صاحب گوجرانوالہ	۴۰	۵۱۵۷
۲۰	میاں حاجی سودا گردین میاں عبدالحمید صاحبان	۴۱	۵۱۵۸	۲۰	فضل کریم ڈپٹی فرنچیز رائس گجرات	۴۱	۵۱۵۸
۲۱	حاجی عبدالرحیم اینڈ سنز	۴۲	۵۱۵۹	۲۱	میزان صاحب	۴۲	۵۱۵۹
۲۲	حاجی غلام حسین الہی بخش صاحبان	۴۳	۵۱۶۰	۲۲	میزان صاحب	۴۳	۵۱۶۰
۲۳	میاں غلام الدین نور الدین اختر صاحبان	۴۴	۵۱۶۱	۲۳	میزان صاحب	۴۴	۵۱۶۱

سلسلہ شمار	رہبر نمبر	اسم گرامی خراب	رقم
۷	۰۲۲۲	انصار احمد صاحب شیرانی	دہی
۸	۰۲۲۳	محمد طاہر بناری صاحب	۰
۹	۰۲۲۴	رشید حسین صاحب بٹانی	۰
۱۰	۰۲۲۵	ایم ظفر محمد صاحب	۰
۱۱	۰۲۲۶	نذیر نظام حسین صاحب	۰
۱۲	۰۲۲۷	سید محمد رفیع علی صاحب	۰
۱۳	۰۲۲۸	محمد رفیع بیگ صاحب سید علی صاحب	۰
۱۴	۰۲۲۹	شیخ کریم بخش صاحب	۰
۱۵	۰۲۳۰	محمد رفیع الوند صاحب تروبلان	۰
۱۶	۰۲۳۱	ڈاکٹر محمد حسین خان صاحب	۰
۱۷	۰۲۳۲	خواجہ محمد عبد المجید خان صاحب	۰
میزان			
دیگر			
۱	۲۴	محمد رفیع بیگ صاحب زید عباسی صاحب بھوپال	۰
۲	۲۵	ایم عابد حسین خان صاحب بکھڑا	۰
میزان			
حیدر آباد - دکن			
۱	۵	ڈاکٹر اے اے سعید صاحب حیدر آباد دکن	۰
۲	۳۸	رشید احمد صاحب بی اے بکھڑا آباد	۰
میزان			
بنگال			
سلسلہ شمار	رہبر نمبر	اسم گرامی خراب	رقم
۱	۱۰	عاجی جیون بخش محمد جان صاحبان کلکتہ	۰
میزان			
یو۔ پی			
۱	۰۲۶۷۷	ڈاکٹر عبدالعزیز صاحب مرحوم	کپور
۲	۰۲۶۷۸	عاجی محمد رفیع صاحب	۰
۳	۰۲۶۷۹	قاسمی حبیب شرف صاحب بٹیناپور	۰
۴	۰۲۶۸۰	عبد الرحیم خان صاحب	۰
۵	۰۲۶۸۱	جمال احمد صاحب رضوی	۰
۶	۰۲۶۸۲	شیخ ابوالحسن صاحب دکن	۰
۷	۰۲۶۸۳	محمد اکرام علی صاحب دکن	۰
۸	۰۲۶۸۴	سید شفقت حسین صاحب بٹیناپور	۰
۹	۰۲۶۸۵	خان بہادر شیخ عبدالغفور صاحب بنی تال	۰
۱۰	۰۲۶۸۶	ایس عبد الواحد صاحب	۰
۱۱	۰۲۶۸۷	حافظہ امین الدین صاحب	۰
۱۲	۳۰	ایم جمیل احمد صاحب بنفٹ	بھوپور
۱۳	۲۲	کار خانہ کپور بٹنری لٹریڈ	کپور
۱۴	۲۵	میال عبد المجید صاحب	۰
۱۵	۳۹	الطاف الرحمن صاحب	۰
میزان			
پنجاب و سرحد و کشمیر			
۱	۰۲۶۹۰	شیخ محمد نظام صاحب	۰
۲	۰۲۶۹۱	پروفیسر محمد رفیع صاحب	۰

جامعہ کی مستقل آمدنی

(ما نظیاضل احمد)

جامعہ کا اصل سرمایہ جامعہ کے اعلیٰ مقاصد، جامعہ کے کارکنوں کا جذبہ ایثار اور ذوق خدمت، جامعہ کے ہمدردوں کی ہمدردی اور قدردانوں کا اعتماد ہے۔ ایسی سرمایہ پر جامعہ چل رہی ہے اور اسی کے اعتماد پر بہت سے لوگوں نے جامعہ کو دیکھے بغیر جامعہ کی امداد کی ہے اور کر رہے ہیں۔ (شیخ الجامعہ)

- ۱۔ ریاستوں اور لوکل بورڈوں کی امداد۔
  - ۲۔ اوقاف کی آمدنی۔
  - ۳۔ جامعہ کے عام قدردانوں کی منتقل اور وقتی امداد۔
  - ۴۔ تعلیمی فیسوں کی آمدنی۔
  - ۵۔ پریس، مکتبہ اور ادارہ تعلیم و ترقی کی آمدنی۔
  - ۶۔ امداد بصورت ہمشیا و اجناس۔
  - ۷۔ متفرق آمدنی۔
- ان ذات کی تفصیل سب ذیل ہے۔

ریاستوں اور لوکل بورڈوں کی امداد

۱۔ ہندی ہندوستان میں سب سے پہلے ریاست حیدر آباد نے مستقل امداد منظور کی کہ علم دوستی اور سارف پروری اس کا نشان خاص ہے۔ مارچ ۱۹۷۲ء سے مبلغ ایک ہزار روپے کی رقم ماہ بہ ماہ جبریل رہی ہے اس منتقل سلسلہ کے علاوہ مارچ ۱۹۷۲ء میں جامعہ کی عمارت کے لئے پچاس ہزار کی

جامعہ سے فائت درجہ محبت کرنے والے احباب وقتاً فوقتاً دریافت فرمایا کرتے ہیں کہ ہماری جامعہ کی مستقل آمدنی کی بھی کچھ صورتیں پیدا ہو گئی ہیں یا نہیں؟ ان کا یہ استفسار اپنے محبوب ادارہ کے لئے ایک فطری امر ہے۔ اور ہم ان ہی کے اطمینان خاطر کے لئے ذیل میں ان مادی وسائل کا ذکر کر رہے ہیں۔ لیکن جیسا کہ جناب شیخ کا ارشاد ہو چکا ہے سرمایہ اور حقیقی دولت قوم کی ہمدردی اور کام کرنے والے کا ذوق خدمت ہے اور جامعہ کے مقاصد۔ اسی لئے ہم ان احباب خاص کی خدمت میں استدعی ہیں کہ وہ خدائے بزرگ و برتری باگاہ میں اس سرمایہ کے قیام و بقا کا لئے دعا کیا کریں۔ اس لئے کہ اگر خدا نخواستہ ہم اپنے مقاصد کو بھول جائیں یا خدمت کا ذوق ہم سے رخصت ہو جائے یا قوم و ملت کو ہم پر اعتماد نہ ہو تو دولت کے ہزار ہا ہزار خزانے بھی بیکار رہیں۔

جامعہ کی آمدنی کے ذرائع کو ہم سات مدوں میں تقسیم کر سکتے ہیں

یکشت رقم مرحمت ہوئی اور جون ۱۹۲۲ء میں ایک لاکھ کا عطیہ عنایت ہوا۔ جامعہ نگر کی بستی دراصل انہی فاضلوں کی مرہون بنت ہے۔

۲۔ خلد آسٹریاں حضور رگم صاحبہ بھوپال کو جامعہ سے بڑا شغف تھا۔ براہم خسروانہ وہ ایک بار بہ نفس نفیس جامعہ میں تشریف بھی لائی تھیں۔ اسی تعلق اور اپنی علم دوستی کی بنا پر تاجدار بھوپال نے پانسو روپے ماہوار کی امداد منظور فرمائی۔ یہ رقم کچھ عرصہ سے موصول نہیں ہوئی تھی۔ لیکن دیر آید درستہ کے متوال پر ہم بھی خوشی مطمئن ہیں۔

۳۔ دہلی میونسپل کمیٹی کی عنایات ۱۸ اپریل ۱۹۲۲ء سے جاری ہیں۔ اس کی جانب سے پانسو روپے ماہوار کی پیش قرار رقم جامعہ کو باہر مل رہی ہے۔

۴۔ حضور جہا راہر صاحب کشمیر کی توجہات عالیہ بھی جامعہ کی طرف مبذول ہوئیں اور یکم ۱۹۲۲ء بمقام میونسپل کمیٹی کو مبلغ تین ہزار روپے سالانہ کی امداد جامعہ کے لئے منظور فرمائی گئی جو سال شروع ہونے پر پورے سال کے لئے موصول ہو جاتی ہے۔

۱۔ غائب نواب صاحب ریاست رام پور نے سن ۱۹۲۲ء میں جامعہ کو اقدام دیکھ فرمایا۔ اور مئی ۱۹۲۲ء سے اپریل تک بمقام ایک لاکھ روپے ماہوار امداد اس کے بعد مئی ۱۹۲۲ء سے دو سو روپے ماہوار کی امداد منظور فرمائی۔ یہ عطیہ خسروانہ سال کے شروع ہونے ہی سال بھر کے لئے وصول ہو جاتا ہے۔

۲ اوقاف کی آمدنی

چھوٹے چھوٹے اوقاف کی اطلاعات آتی ہیں لیکن

تاحال ان سے کوئی رقم وصول نہیں ہوئی۔ اس سلسلہ میں ایک ہی وقف قابل ذکر ہے دہلی کے ایک مشہور تاجر اور غیر رئیس حاجی محمد رفیع الدین مرحوم نے اپنے ایک لاکھ کی مالیت کے وقف میں دوسرے حضرات اور جماعتوں کے علاوہ جامعہ کا بھی ایک حصہ رکھا تھا۔ جو وقف کمیٹی کی سائے کے مطابق ایک سو روپے ماہوار کی صورت کم از کم ہونا چاہیے احسان الہی صاحب۔ سرکاری وقف کمیٹی نے کوری معرفت ہمیں مل جاتا ہے۔ مئی ۱۹۲۲ء تک یہ رقم وصول ہو چکی ہے۔

جامعہ کے ہمدردوں اور قدر دانوں کی امداد

اس ضمن میں جو نفیس وصول ہوتی ہیں ان کی فہرست ہمدرد جامعہ میں ہر ماہ باقاعدہ چھپتی رہتی ہو اس میں بعض اصحاب نے اپنی اپنی رقم و عطیات کے لئے مصارف بھی معین فرما دئے ہیں۔ مثلاً زکوٰۃ و طائف اور بدلتیہ وغیرہ چنانچہ یہ رقمیں حسب ہدایت صرف کی جاتی ہیں۔

ان اصحاب میں سے جو اس طرح سرپرستی فرماتے ہیں بہت سے حضرات قابل ذکر ہیں جن کی فہرست پھر کسی موقع پر ہدیہ ناظرین ہوگی اس وقت صرف ایک لاکھ کے نام پر اکٹھا کرتے ہیں۔ یعنی حاجی جیون بخش محمد جان صاحب کلکتہ واسی۔ آپ ہر ماہ دو سو روپے

کی ایک رقم زکوٰۃ کی مد میں عنایت فرماتے ہیں آمدنی کی اس مد سے اخراجات کی ادائیگی کے بعد تقریباً ڈیڑھ ہزار روپے کی خالص رقم جامعہ کو مل جاتی ہے۔

۱۹۲۲ء

۱۹۲۲ء کو دہلی کے دفتر جنرل میں

۱۹۲۲ء کو دہلی کے دفتر جنرل میں

لیکن ہر عمل کی حالت کی وجہ سے یہ آمدنی بہت متاثر ہے۔
۲۔ مشہور جہازوں کی کمپنی مثل لائن کے بورڈ آف ڈائریکٹرز نے
دو دہائیوں کے ساتھ دس دس روپے ماہوار کے جولائی ۱۹۳۹ء
سے منظور کئے ہیں۔ یہ دہائیوں کی دنیاویات کے ان خارج
انحصار طلبہ کے لئے مخصوص ہیں جو کسی مستند درگاہ مثلاً
دیوبند، سہارنپور، ندوہ، غیرہ کے سند یافتہ ہوں اور
جامعہ میں رہ کر بی اے تک تعلیم حاصل کرنا چاہیں۔
کمپنی ڈھائی سو روپے کی یہ رقم ہر سال جولائی یا
اگست میں پیشگی بھجوتی ہے۔ یہ وظائف "مثل لائن"
اسکالرشپ" کے نام سے موسوم ہیں۔

فیصلوں کی آمدنی

آمدنی کی یہ مدد برائے نام ہی ہے کیونکہ جامعہ میں
تعلیم کی طے بہت ہی کم ہے حتیٰ کہ بی اے میں صرف چار
روپے ماہوار ہے۔ باقی جو رقم یہ سلسلہ طعام، تنخواہ ملازمین
روشنی، دھو بی، وغیرہ کی مدد میں وصول ہوتی ہے وہ اس
قدر ناکافی ہے کہ خود جامعہ کو ان مددوں میں اپنے پاس سے
صرف کرنا پڑتا ہے۔

مطبع، مکتبہ اور تعلیم و ترقی کی آمدنی

تعلیم و ترقی کا شعبہ تو ابھی ابتدائی مامع نہیں ہو اس
کا لڑچکر ملک میں تعلیم الخان کی اشاعت میں بڑی مفید
خدمت انجام دے رہا ہے۔ لیکن ابھی اس لڑچکر کی فروخت

سے اس شعبہ کے اخراجات میں کوئی قابل ذکر اضافہ
نہیں ملتی۔

مکتبہ سے البتہ بفضلہ تعالیٰ کافی آمدنی ہوتی ہے۔ لیکن
معیاری کتابوں کی تیاری اور اشاعت میں جس طرح بے
ذریعہ روپیہ خرچ کرنا پڑتا ہے اس سے کچھ کام کرنے والے
ہی واقف ہو سکتے ہیں۔ اسی لئے ہم نہیں چاہتے کہ
مکتبہ کی آمدنی کو جامعہ کے کئی اور مصروف میں لائیں چونکہ
ملک میں مطالعہ کا صحیح مذاق پیدا کرنے کی ضرورت شدید ہے
اور اردو میں ابھی کتابوں کی بہت کمی پر اسلئے عمدہ کتابیں
تالیف اور ترجمہ کی تیاری کی جو اسکیم مرتب کی گئی
ہے اس میں بڑے سرمائے کی ضرورت ہے۔ یہی وجہ
ہے کہ مکتبہ کی ساری آمدنی اسی کے استحکام و توسیع
میں صرف کر دی جاتی ہے۔ یہ کیا کم ہے کہ اس مطلب
کے لئے کسی کا دست نگر نہیں ہونا پڑتا اور مکتبہ اپنے
پیروں پر کھڑا ہے۔

جامعہ پریس کا سامان ملنے سے ٹھیکہ پر ہے جس کے
بطور گریہ جامعہ کو پچاس روپے ماہوار بطریق پریس لینڈ
سے وصول ہو جاتے ہیں۔ گریہ کی یہ ہی رقم پہلے ضابطہ
عبد الطیف خاں صاحب سے ملتی تھی جو لینڈ پر ملنے پہلے ملنے لگا

امداد بصورت اشیاء و جنس

جامعہ کو اشیاء کی صورت میں بھی امداد ملتی رہتی
ہے۔ مثلاً کتب خانہ جامعہ میں معنی میں دواہی ذوق کی طرف

رجسٹری ۱۴۔ وصیت نامہ محکمہ رجسٹری میں ۱۴۔ ۱۵۔ ۱۶۔ ۱۷۔ ۱۸۔ ۱۹۔ ۲۰۔ ۲۱۔ ۲۲۔ ۲۳۔ ۲۴۔ ۲۵۔ ۲۶۔ ۲۷۔ ۲۸۔ ۲۹۔ ۳۰۔ ۳۱۔ ۳۲۔ ۳۳۔ ۳۴۔ ۳۵۔ ۳۶۔ ۳۷۔ ۳۸۔ ۳۹۔ ۴۰۔ ۴۱۔ ۴۲۔ ۴۳۔ ۴۴۔ ۴۵۔ ۴۶۔ ۴۷۔ ۴۸۔ ۴۹۔ ۵۰۔ ۵۱۔ ۵۲۔ ۵۳۔ ۵۴۔ ۵۵۔ ۵۶۔ ۵۷۔ ۵۸۔ ۵۹۔ ۶۰۔ ۶۱۔ ۶۲۔ ۶۳۔ ۶۴۔ ۶۵۔ ۶۶۔ ۶۷۔ ۶۸۔ ۶۹۔ ۷۰۔ ۷۱۔ ۷۲۔ ۷۳۔ ۷۴۔ ۷۵۔ ۷۶۔ ۷۷۔ ۷۸۔ ۷۹۔ ۸۰۔ ۸۱۔ ۸۲۔ ۸۳۔ ۸۴۔ ۸۵۔ ۸۶۔ ۸۷۔ ۸۸۔ ۸۹۔ ۹۰۔ ۹۱۔ ۹۲۔ ۹۳۔ ۹۴۔ ۹۵۔ ۹۶۔ ۹۷۔ ۹۸۔ ۹۹۔ ۱۰۰۔ ۱۰۱۔ ۱۰۲۔ ۱۰۳۔ ۱۰۴۔ ۱۰۵۔ ۱۰۶۔ ۱۰۷۔ ۱۰۸۔ ۱۰۹۔ ۱۱۰۔ ۱۱۱۔ ۱۱۲۔ ۱۱۳۔ ۱۱۴۔ ۱۱۵۔ ۱۱۶۔ ۱۱۷۔ ۱۱۸۔ ۱۱۹۔ ۱۲۰۔ ۱۲۱۔ ۱۲۲۔ ۱۲۳۔ ۱۲۴۔ ۱۲۵۔ ۱۲۶۔ ۱۲۷۔ ۱۲۸۔ ۱۲۹۔ ۱۳۰۔ ۱۳۱۔ ۱۳۲۔ ۱۳۳۔ ۱۳۴۔ ۱۳۵۔ ۱۳۶۔ ۱۳۷۔ ۱۳۸۔ ۱۳۹۔ ۱۴۰۔ ۱۴۱۔ ۱۴۲۔ ۱۴۳۔ ۱۴۴۔ ۱۴۵۔ ۱۴۶۔ ۱۴۷۔ ۱۴۸۔ ۱۴۹۔ ۱۵۰۔ ۱۵۱۔ ۱۵۲۔ ۱۵۳۔ ۱۵۴۔ ۱۵۵۔ ۱۵۶۔ ۱۵۷۔ ۱۵۸۔ ۱۵۹۔ ۱۶۰۔ ۱۶۱۔ ۱۶۲۔ ۱۶۳۔ ۱۶۴۔ ۱۶۵۔ ۱۶۶۔ ۱۶۷۔ ۱۶۸۔ ۱۶۹۔ ۱۷۰۔ ۱۷۱۔ ۱۷۲۔ ۱۷۳۔ ۱۷۴۔ ۱۷۵۔ ۱۷۶۔ ۱۷۷۔ ۱۷۸۔ ۱۷۹۔ ۱۸۰۔ ۱۸۱۔ ۱۸۲۔ ۱۸۳۔ ۱۸۴۔ ۱۸۵۔ ۱۸۶۔ ۱۸۷۔ ۱۸۸۔ ۱۸۹۔ ۱۹۰۔ ۱۹۱۔ ۱۹۲۔ ۱۹۳۔ ۱۹۴۔ ۱۹۵۔ ۱۹۶۔ ۱۹۷۔ ۱۹۸۔ ۱۹۹۔ ۲۰۰۔ ۲۰۱۔ ۲۰۲۔ ۲۰۳۔ ۲۰۴۔ ۲۰۵۔ ۲۰۶۔ ۲۰۷۔ ۲۰۸۔ ۲۰۹۔ ۲۱۰۔ ۲۱۱۔ ۲۱۲۔ ۲۱۳۔ ۲۱۴۔ ۲۱۵۔ ۲۱۶۔ ۲۱۷۔ ۲۱۸۔ ۲۱۹۔ ۲۲۰۔ ۲۲۱۔ ۲۲۲۔ ۲۲۳۔ ۲۲۴۔ ۲۲۵۔ ۲۲۶۔ ۲۲۷۔ ۲۲۸۔ ۲۲۹۔ ۲۳۰۔ ۲۳۱۔ ۲۳۲۔ ۲۳۳۔ ۲۳۴۔ ۲۳۵۔ ۲۳۶۔ ۲۳۷۔ ۲۳۸۔ ۲۳۹۔ ۲۴۰۔ ۲۴۱۔ ۲۴۲۔ ۲۴۳۔ ۲۴۴۔ ۲۴۵۔ ۲۴۶۔ ۲۴۷۔ ۲۴۸۔ ۲۴۹۔ ۲۵۰۔ ۲۵۱۔ ۲۵۲۔ ۲۵۳۔ ۲۵۴۔ ۲۵۵۔ ۲۵۶۔ ۲۵۷۔ ۲۵۸۔ ۲۵۹۔ ۲۶۰۔ ۲۶۱۔ ۲۶۲۔ ۲۶۳۔ ۲۶۴۔ ۲۶۵۔ ۲۶۶۔ ۲۶۷۔ ۲۶۸۔ ۲۶۹۔ ۲۷۰۔ ۲۷۱۔ ۲۷۲۔ ۲۷۳۔ ۲۷۴۔ ۲۷۵۔ ۲۷۶۔ ۲۷۷۔ ۲۷۸۔ ۲۷۹۔ ۲۸۰۔ ۲۸۱۔ ۲۸۲۔ ۲۸۳۔ ۲۸۴۔ ۲۸۵۔ ۲۸۶۔ ۲۸۷۔ ۲۸۸۔ ۲۸۹۔ ۲۹۰۔ ۲۹۱۔ ۲۹۲۔ ۲۹۳۔ ۲۹۴۔ ۲۹۵۔ ۲۹۶۔ ۲۹۷۔ ۲۹۸۔ ۲۹۹۔ ۳۰۰۔ ۳۰۱۔ ۳۰۲۔ ۳۰۳۔ ۳۰۴۔ ۳۰۵۔ ۳۰۶۔ ۳۰۷۔ ۳۰۸۔ ۳۰۹۔ ۳۱۰۔ ۳۱۱۔ ۳۱۲۔ ۳۱۳۔ ۳۱۴۔ ۳۱۵۔ ۳۱۶۔ ۳۱۷۔ ۳۱۸۔ ۳۱۹۔ ۳۲۰۔ ۳۲۱۔ ۳۲۲۔ ۳۲۳۔ ۳۲۴۔ ۳۲۵۔ ۳۲۶۔ ۳۲۷۔ ۳۲۸۔ ۳۲۹۔ ۳۳۰۔ ۳۳۱۔ ۳۳۲۔ ۳۳۳۔ ۳۳۴۔ ۳۳۵۔ ۳۳۶۔ ۳۳۷۔ ۳۳۸۔ ۳۳۹۔ ۳۴۰۔ ۳۴۱۔ ۳۴۲۔ ۳۴۳۔ ۳۴۴۔ ۳۴۵۔ ۳۴۶۔ ۳۴۷۔ ۳۴۸۔ ۳۴۹۔ ۳۵۰۔ ۳۵۱۔ ۳۵۲۔ ۳۵۳۔ ۳۵۴۔ ۳۵۵۔ ۳۵۶۔ ۳۵۷۔ ۳۵۸۔ ۳۵۹۔ ۳۶۰۔ ۳۶۱۔ ۳۶۲۔ ۳۶۳۔ ۳۶۴۔ ۳۶۵۔ ۳۶۶۔ ۳۶۷۔ ۳۶۸۔ ۳۶۹۔ ۳۷۰۔ ۳۷۱۔ ۳۷۲۔ ۳۷۳۔ ۳۷۴۔ ۳۷۵۔ ۳۷۶۔ ۳۷۷۔ ۳۷۸۔ ۳۷۹۔ ۳۸۰۔ ۳۸۱۔ ۳۸۲۔ ۳۸۳۔ ۳۸۴۔ ۳۸۵۔ ۳۸۶۔ ۳۸۷۔ ۳۸۸۔ ۳۸۹۔ ۳۹۰۔ ۳۹۱۔ ۳۹۲۔ ۳۹۳۔ ۳۹۴۔ ۳۹۵۔ ۳۹۶۔ ۳۹۷۔ ۳۹۸۔ ۳۹۹۔ ۴۰۰۔ ۴۰۱۔ ۴۰۲۔ ۴۰۳۔ ۴۰۴۔ ۴۰۵۔ ۴۰۶۔ ۴۰۷۔ ۴۰۸۔ ۴۰۹۔ ۴۱۰۔ ۴۱۱۔ ۴۱۲۔ ۴۱۳۔ ۴۱۴۔ ۴۱۵۔ ۴۱۶۔ ۴۱۷۔ ۴۱۸۔ ۴۱۹۔ ۴۲۰۔ ۴۲۱۔ ۴۲۲۔ ۴۲۳۔ ۴۲۴۔ ۴۲۵۔ ۴۲۶۔ ۴۲۷۔ ۴۲۸۔ ۴۲۹۔ ۴۳۰۔ ۴۳۱۔ ۴۳۲۔ ۴۳۳۔ ۴۳۴۔ ۴۳۵۔ ۴۳۶۔ ۴۳۷۔ ۴۳۸۔ ۴۳۹۔ ۴۴۰۔ ۴۴۱۔ ۴۴۲۔ ۴۴۳۔ ۴۴۴۔ ۴۴۵۔ ۴۴۶۔ ۴۴۷۔ ۴۴۸۔ ۴۴۹۔ ۴۵۰۔ ۴۵۱۔ ۴۵۲۔ ۴۵۳۔ ۴۵۴۔ ۴۵۵۔ ۴۵۶۔ ۴۵۷۔ ۴۵۸۔ ۴۵۹۔ ۴۶۰۔ ۴۶۱۔ ۴۶۲۔ ۴۶۳۔ ۴۶۴۔ ۴۶۵۔ ۴۶۶۔ ۴۶۷۔ ۴۶۸۔ ۴۶۹۔ ۴۷۰۔ ۴۷۱۔ ۴۷۲۔ ۴۷۳۔ ۴۷۴۔ ۴۷۵۔ ۴۷۶۔ ۴۷۷۔ ۴۷۸۔ ۴۷۹۔ ۴۸۰۔ ۴۸۱۔ ۴۸۲۔ ۴۸۳۔ ۴۸۴۔ ۴۸۵۔ ۴۸۶۔ ۴۸۷۔ ۴۸۸۔ ۴۸۹۔ ۴۹۰۔ ۴۹۱۔ ۴۹۲۔ ۴۹۳۔ ۴۹۴۔ ۴۹۵۔ ۴۹۶۔ ۴۹۷۔ ۴۹۸۔ ۴۹۹۔ ۵۰۰۔ ۵۰۱۔ ۵۰۲۔ ۵۰۳۔ ۵۰۴۔ ۵۰۵۔ ۵۰۶۔ ۵۰۷۔ ۵۰۸۔ ۵۰۹۔ ۵۱۰۔ ۵۱۱۔ ۵۱۲۔ ۵۱۳۔ ۵۱۴۔ ۵۱۵۔ ۵۱۶۔ ۵۱۷۔ ۵۱۸۔ ۵۱۹۔ ۵۲۰۔ ۵۲۱۔ ۵۲۲۔ ۵۲۳۔ ۵۲۴۔ ۵۲۵۔ ۵۲۶۔ ۵۲۷۔ ۵۲۸۔ ۵۲۹۔ ۵۳۰۔ ۵۳۱۔ ۵۳۲۔ ۵۳۳۔ ۵۳۴۔ ۵۳۵۔ ۵۳۶۔ ۵۳۷۔ ۵۳۸۔ ۵۳۹۔ ۵۴۰۔ ۵۴۱۔ ۵۴۲۔ ۵۴۳۔ ۵۴۴۔ ۵۴۵۔ ۵۴۶۔ ۵۴۷۔ ۵۴۸۔ ۵۴۹۔ ۵۵۰۔ ۵۵۱۔ ۵۵۲۔ ۵۵۳۔ ۵۵۴۔ ۵۵۵۔ ۵۵۶۔ ۵۵۷۔ ۵۵۸۔ ۵۵۹۔ ۵۶۰۔ ۵۶۱۔ ۵۶۲۔ ۵۶۳۔ ۵۶۴۔ ۵۶۵۔ ۵۶۶۔ ۵۶۷۔ ۵۶۸۔ ۵۶۹۔ ۵۷۰۔ ۵۷۱۔ ۵۷۲۔ ۵۷۳۔ ۵۷۴۔ ۵۷۵۔ ۵۷۶۔ ۵۷۷۔ ۵۷۸۔ ۵۷۹۔ ۵۸۰۔ ۵۸۱۔ ۵۸۲۔ ۵۸۳۔ ۵۸۴۔ ۵۸۵۔ ۵۸۶۔ ۵۸۷۔ ۵۸۸۔ ۵۸۹۔ ۵۹۰۔ ۵۹۱۔ ۵۹۲۔ ۵۹۳۔ ۵۹۴۔ ۵۹۵۔ ۵۹۶۔ ۵۹۷۔ ۵۹۸۔ ۵۹۹۔ ۶۰۰۔ ۶۰۱۔ ۶۰۲۔ ۶۰۳۔ ۶۰۴۔ ۶۰۵۔ ۶۰۶۔ ۶۰۷۔ ۶۰۸۔ ۶۰۹۔ ۶۱۰۔ ۶۱۱۔ ۶۱۲۔ ۶۱۳۔ ۶۱۴۔ ۶۱۵۔ ۶۱۶۔ ۶۱۷۔ ۶۱۸۔ ۶۱۹۔ ۶۲۰۔ ۶۲۱۔ ۶۲۲۔ ۶۲۳۔ ۶۲۴۔ ۶۲۵۔ ۶۲۶۔ ۶۲۷۔ ۶۲۸۔ ۶۲۹۔ ۶۳۰۔ ۶۳۱۔ ۶۳۲۔ ۶۳۳۔ ۶۳۴۔ ۶۳۵۔ ۶۳۶۔ ۶۳۷۔ ۶۳۸۔ ۶۳۹۔ ۶۴۰۔ ۶۴۱۔ ۶۴۲۔ ۶۴۳۔ ۶۴۴۔ ۶۴۵۔ ۶۴۶۔ ۶۴۷۔ ۶۴۸۔ ۶۴۹۔ ۶۵۰۔ ۶۵۱۔ ۶۵۲۔ ۶۵۳۔ ۶۵۴۔ ۶۵۵۔ ۶۵۶۔ ۶۵۷۔ ۶۵۸۔ ۶۵۹۔ ۶۶۰۔ ۶۶۱۔ ۶۶۲۔ ۶۶۳۔ ۶۶۴۔ ۶۶۵۔ ۶۶۶۔ ۶۶۷۔ ۶۶۸۔ ۶۶۹۔ ۶۷۰۔ ۶۷۱۔ ۶۷۲۔ ۶۷۳۔ ۶۷۴۔ ۶۷۵۔ ۶۷۶۔ ۶۷۷۔ ۶۷۸۔ ۶۷۹۔ ۶۸۰۔ ۶۸۱۔ ۶۸۲۔ ۶۸۳۔ ۶۸۴۔ ۶۸۵۔ ۶۸۶۔ ۶۸۷۔ ۶۸۸۔ ۶۸۹۔ ۶۹۰۔ ۶۹۱۔ ۶۹۲۔ ۶۹۳۔ ۶۹۴۔ ۶۹۵۔ ۶۹۶۔ ۶۹۷۔ ۶۹۸۔ ۶۹۹۔ ۷۰۰۔ ۷۰۱۔ ۷۰۲۔ ۷۰۳۔ ۷۰۴۔ ۷۰۵۔ ۷۰۶۔ ۷۰۷۔ ۷۰۸۔ ۷۰۹۔ ۷۱۰۔ ۷۱۱۔ ۷۱۲۔ ۷۱۳۔ ۷۱۴۔ ۷۱۵۔ ۷۱۶۔ ۷۱۷۔ ۷۱۸۔ ۷۱۹۔ ۷۲۰۔ ۷۲۱۔ ۷۲۲۔ ۷۲۳۔ ۷۲۴۔ ۷۲۵۔ ۷۲۶۔ ۷۲۷۔ ۷۲۸۔ ۷۲۹۔ ۷۳۰۔ ۷۳۱۔ ۷۳۲۔ ۷۳۳۔ ۷۳۴۔ ۷۳۵۔ ۷۳۶۔ ۷۳۷۔ ۷۳۸۔ ۷۳۹۔ ۷۴۰۔ ۷۴۱۔ ۷۴۲۔ ۷۴۳۔ ۷۴۴۔ ۷۴۵۔ ۷۴۶۔ ۷۴۷۔ ۷۴۸۔ ۷۴۹۔ ۷۵۰۔ ۷۵۱۔ ۷۵۲۔ ۷۵۳۔ ۷۵۴۔ ۷۵۵۔ ۷۵۶۔ ۷۵۷۔ ۷۵۸۔ ۷۵۹۔ ۷۶۰۔ ۷۶۱۔ ۷۶۲۔ ۷۶۳۔ ۷۶۴۔ ۷۶۵۔ ۷۶۶۔ ۷۶۷۔ ۷۶۸۔ ۷۶۹۔ ۷۷۰۔ ۷۷۱۔ ۷۷۲۔ ۷۷۳۔ ۷۷۴۔ ۷۷۵۔ ۷۷۶۔ ۷۷۷۔ ۷۷۸۔ ۷۷۹۔ ۷۸۰۔ ۷۸۱۔ ۷۸۲۔ ۷۸۳۔ ۷۸۴۔ ۷۸۵۔ ۷۸۶۔ ۷۸۷۔ ۷۸۸۔ ۷۸۹۔ ۷۹۰۔ ۷۹۱۔ ۷۹۲۔ ۷۹۳۔ ۷۹۴۔ ۷۹۵۔ ۷۹۶۔ ۷۹۷۔ ۷۹۸۔ ۷۹۹۔ ۸۰۰۔ ۸۰۱۔ ۸۰۲۔ ۸۰۳۔ ۸۰۴۔ ۸۰۵۔ ۸۰۶۔ ۸۰۷۔ ۸۰۸۔ ۸۰۹۔ ۸۱۰۔ ۸۱۱۔ ۸۱۲۔ ۸۱۳۔ ۸۱۴۔ ۸۱۵۔ ۸۱۶۔ ۸۱۷۔ ۸۱۸۔ ۸۱۹۔ ۸۲۰۔ ۸۲۱۔ ۸۲۲۔ ۸۲۳۔ ۸۲۴۔ ۸۲۵۔ ۸۲۶۔ ۸۲۷۔ ۸۲۸۔ ۸۲۹۔ ۸۳۰۔ ۸۳۱۔ ۸۳۲۔ ۸۳۳۔ ۸۳۴۔ ۸۳۵۔ ۸۳۶۔ ۸۳۷۔ ۸۳۸۔ ۸۳۹۔ ۸۴۰۔ ۸۴۱۔ ۸۴۲۔ ۸۴۳۔ ۸۴۴۔ ۸۴۵۔ ۸۴۶۔ ۸۴۷۔ ۸۴۸۔ ۸۴۹۔ ۸۵۰۔ ۸۵۱۔ ۸۵۲۔ ۸۵۳۔ ۸۵۴۔ ۸۵۵۔ ۸۵۶۔ ۸۵۷۔ ۸۵۸۔ ۸۵۹۔ ۸۶۰۔ ۸۶۱۔ ۸۶۲۔ ۸۶۳۔ ۸۶۴۔ ۸۶۵۔ ۸۶۶۔ ۸۶۷۔ ۸۶۸۔ ۸۶۹۔ ۸۷۰۔ ۸۷۱۔ ۸۷۲۔ ۸۷۳۔ ۸۷۴۔ ۸۷۵۔ ۸۷۶۔ ۸۷۷۔ ۸۷۸۔ ۸۷۹۔ ۸۸۰۔ ۸۸۱۔ ۸۸۲۔ ۸۸۳۔ ۸۸۴۔ ۸۸۵۔ ۸۸۶۔ ۸۸۷۔ ۸۸۸۔ ۸۸۹۔ ۸۹۰۔ ۸۹۱۔ ۸۹۲۔ ۸۹۳۔ ۸۹۴۔ ۸۹۵۔ ۸۹۶۔ ۸۹۷۔ ۸۹۸۔ ۸۹۹۔ ۹۰۰۔ ۹۰۱۔ ۹۰۲۔ ۹۰۳۔ ۹۰۴۔ ۹۰۵۔ ۹۰۶۔ ۹۰۷۔ ۹۰۸۔ ۹۰۹۔ ۹۱۰۔ ۹۱۱۔ ۹۱۲۔ ۹۱۳۔ ۹۱۴۔ ۹۱۵۔ ۹۱۶۔ ۹۱۷۔ ۹۱۸۔ ۹۱۹۔ ۹۲۰۔ ۹۲۱۔ ۹۲۲۔ ۹۲۳۔ ۹۲۴۔ ۹۲۵۔ ۹۲۶۔ ۹۲۷۔ ۹۲۸۔ ۹۲۹۔ ۹۳۰۔ ۹۳۱۔ ۹۳۲۔ ۹۳۳۔ ۹۳۴۔ ۹۳۵۔ ۹۳۶۔ ۹۳۷۔ ۹۳۸۔ ۹۳۹۔ ۹۴۰۔ ۹۴۱۔ ۹۴۲۔ ۹۴۳۔ ۹۴۴۔ ۹۴۵۔ ۹۴۶۔ ۹۴۷۔ ۹۴۸۔ ۹۴۹۔ ۹۵۰۔ ۹۵۱۔ ۹۵۲۔ ۹۵۳۔ ۹۵۴۔ ۹۵۵۔ ۹۵۶۔ ۹۵۷۔ ۹۵۸۔ ۹۵۹۔ ۹۶۰۔ ۹۶۱۔ ۹۶۲۔ ۹۶۳۔ ۹۶۴۔ ۹۶۵۔ ۹۶۶۔ ۹۶۷۔ ۹۶۸۔ ۹۶۹۔ ۹۷۰۔ ۹۷۱۔ ۹۷۲۔ ۹۷۳۔ ۹۷۴۔ ۹۷۵۔ ۹۷۶۔ ۹۷۷۔ ۹۷۸۔ ۹۷۹۔ ۹۸۰۔ ۹۸۱۔ ۹۸۲۔ ۹۸۳۔ ۹۸۴۔ ۹۸۵۔ ۹۸۶۔ ۹۸۷۔ ۹۸۸۔ ۹۸۹۔ ۹۹۰۔ ۹۹۱۔ ۹۹۲۔ ۹۹۳۔ ۹۹۴۔ ۹۹۵۔ ۹۹۶۔ ۹۹۷۔ ۹۹۸۔ ۹۹۹۔ ۱۰۰۰۔ ۱۰۰۱۔ ۱۰۰۲۔ ۱۰۰۳۔ ۱۰۰۴۔ ۱۰۰۵۔ ۱۰۰۶۔ ۱۰۰۷۔ ۱۰۰۸۔ ۱۰۰۹۔ ۱۰۱۰۔ ۱۰۱۱۔ ۱۰۱۲۔ ۱۰۱۳۔ ۱۰۱۴۔ ۱۰۱۵۔ ۱۰۱۶۔ ۱۰۱۷۔ ۱۰۱۸۔ ۱۰۱۹۔ ۱۰۲۰۔ ۱۰۲۱۔ ۱۰۲۲۔ ۱۰۲۳۔ ۱۰۲۴۔ ۱۰۲۵۔ ۱۰۲۶۔ ۱۰۲۷۔ ۱۰۲۸۔ ۱۰۲۹۔ ۱۰۳۰۔ ۱۰۳۱۔ ۱۰۳۲۔ ۱۰۳۳۔ ۱۰۳۴۔ ۱۰۳۵۔ ۱۰۳۶۔ ۱۰۳۷۔ ۱۰۳۸۔ ۱۰۳۹۔ ۱۰۴۰۔ ۱۰۴۱۔ ۱۰۴۲۔ ۱۰۴۳۔ ۱۰۴۴۔ ۱۰۴۵۔ ۱۰۴۶۔ ۱۰۴۷۔ ۱۰۴۸۔ ۱۰۴۹۔ ۱۰۵۰۔ ۱۰۵۱۔ ۱۰۵۲۔ ۱۰۵۳۔ ۱۰۵۴۔ ۱۰۵۵۔ ۱۰۵۶۔ ۱۰۵۷۔ ۱۰۵۸۔ ۱۰۵۹۔ ۱۰۶۰۔ ۱۰۶۱۔ ۱۰۶۲۔ ۱۰۶۳۔ ۱۰۶۴۔ ۱۰۶۵۔ ۱۰۶۶۔ ۱۰۶۷۔ ۱۰۶۸۔ ۱۰۶۹۔ ۱۰۷۰۔ ۱۰۷۱۔ ۱۰۷۲۔ ۱۰۷۳۔ ۱۰۷۴۔ ۱۰۷۵۔ ۱۰۷۶۔ ۱۰۷۷۔ ۱۰۷۸۔ ۱۰۷۹۔ ۱۰۸۰۔ ۱۰۸۱۔ ۱۰۸۲۔ ۱۰۸۳۔ ۱۰۸۴۔ ۱۰۸۵۔ ۱۰۸۶۔ ۱۰۸۷۔ ۱۰۸۸۔ ۱۰۸۹۔ ۱۰۹۰۔ ۱۰۹۱۔ ۱۰۹۲۔ ۱۰۹۳۔ ۱۰۹۴۔ ۱۰۹۵۔ ۱۰۹۶۔ ۱۰۹۷۔ ۱۰۹۸۔ ۱۰۹۹۔ ۱۱۰۰۔ ۱۱۰۱۔ ۱۱۰۲۔ ۱۱۰۳۔ ۱۱۰۴۔ ۱۱۰۵۔ ۱۱۰۶۔ ۱۱۰۷۔ ۱۱۰۸۔ ۱۱۰۹۔ ۱۱۱۰۔ ۱۱۱۱۔ ۱۱۱۲۔ ۱۱۱۳۔ ۱۱۱۴۔ ۱۱۱۵۔ ۱۱۱۶۔ ۱۱۱۷۔ ۱۱۱۸۔ ۱۱۱۹۔ ۱۱۲۰۔ ۱۱۲۱۔ ۱۱۲۲۔ ۱۱۲۳۔ ۱۱۲۴۔ ۱۱۲۵۔ ۱۱۲۶۔ ۱۱۲۷۔ ۱۱۲۸۔ ۱۱۲۹۔ ۱۱۳۰۔ ۱۱۳۱۔ ۱۱۳۲۔ ۱۱۳۳۔ ۱۱۳۴۔ ۱۱۳۵۔ ۱۱۳۶۔ ۱۱۳۷۔ ۱۱۳۸۔ ۱۱۳۹۔ ۱۱۴۰۔ ۱۱۴۱۔ ۱۱۴۲۔ ۱۱۴۳۔ ۱۱۴۴۔ ۱۱۴۵۔ ۱۱۴۶۔ ۱۱۴۷۔ ۱۱۴۸۔ ۱۱۴۹۔ ۱۱۵۰۔ ۱۱۵۱۔ ۱۱۵۲۔ ۱۱۵۳۔ ۱۱۵۴۔ ۱۱۵۵۔ ۱۱۵۶۔ ۱۱۵۷۔ ۱۱۵۸۔ ۱۱۵۹۔ ۱۱۶۰۔ ۱۱۶۱۔ ۱۱۶۲۔ ۱۱۶۳۔ ۱۱۶۴۔ ۱۱۶۵۔ ۱۱۶۶۔ ۱۱۶۷۔ ۱۱۶۸۔ ۱۱۶۹۔ ۱۱۷۰۔ ۱۱۷۱۔ ۱۱۷۲۔ ۱۱۷۳۔ ۱۱۷۴۔ ۱۱۷۵۔ ۱۱۷۶۔ ۱۱۷۷۔ ۱۱۷۸۔ ۱۱۷۹۔ ۱۱۸۰۔ ۱۱۸۱۔ ۱۱۸۲۔ ۱۱۸۳۔ ۱۱۸۴۔ ۱۱۸۵۔ ۱۱۸۶۔ ۱۱۸۷۔ ۱۱۸۸۔ ۱۱۸۹۔ ۱۱۹۰۔ ۱۱۹۱۔ ۱۱۹۲۔ ۱۱۹۳۔ ۱۱۹۴۔ ۱۱۹۵۔ ۱۱۹۶۔ ۱۱۹۷۔ ۱۱۹۸۔ ۱۱۹۹۔ ۱۲۰۰۔ ۱۲۰۱۔ ۱۲۰۲۔ ۱۲۰۳۔ ۱۲۰۴۔ ۱۲۰۵۔ ۱۲۰۶۔ ۱۲۰۷۔ ۱۲۰۸۔ ۱۲۰۹۔ ۱۲۱۰۔ ۱۲۱۱۔ ۱۲۱۲۔ ۱۲۱۳۔ ۱۲۱۴۔ ۱۲۱۵۔ ۱۲۱۶۔ ۱۲۱۷۔ ۱۲۱۸۔ ۱۲۱۹۔ ۱۲۲۰۔ ۱۲۲۱۔ ۱۲۲۲۔ ۱۲۲۳۔ ۱۲۲۴۔ ۱۲۲۵۔ ۱۲۲۶۔ ۱۲۲۷۔ ۱۲۲۸۔ ۱۲۲۹۔ ۱۲۳۰۔ ۱۲۳۱۔ ۱۲۳۲۔ ۱۲۳۳۔ ۱۲۳۴۔ ۱۲۳۵۔ ۱۲۳۶۔ ۱۲۳۷۔ ۱۲۳۸۔ ۱۲۳۹۔ ۱۲۴۰۔ ۱۲۴۱۔ ۱۲۴۲۔ ۱۲۴۳۔ ۱۲۴۴۔ ۱۲۴۵۔ ۱۲۴۶۔ ۱۲۴۷۔ ۱۲۴۸۔ ۱۲۴۹۔ ۱۲۵۰۔ ۱۲۵۱۔ ۱۲۵۲۔ ۱۲۵۳۔ ۱۲۵۴۔ ۱۲۵۵۔ ۱۲۵۶۔ ۱۲۵۷۔ ۱۲۵۸۔ ۱۲۵۹۔ ۱۲۶۰۔ ۱۲۶۱۔ ۱۲۶۲۔ ۱۲۶۳۔ ۱۲۶۴۔ ۱۲۶۵۔ ۱۲۶۶۔ ۱۲۶۷۔ ۱۲۶۸۔ ۱۲۶۹۔ ۱۲۷۰۔ ۱۲۷۱۔ ۱۲۷۲۔ ۱۲۷۳۔ ۱۲۷۴۔ ۱۲۷۵۔ ۱۲۷۶۔ ۱۲۷۷۔ ۱۲۷۸۔ ۱۲۷۹۔ ۱۲۸۰۔ ۱۲۸۱۔ ۱۲۸۲۔ ۱۲۸۳۔ ۱۲۸۴۔ ۱۲۸۵۔ ۱۲۸۶۔ ۱۲۸۷۔ ۱۲۸۸۔ ۱۲۸۹۔ ۱۲۹۰۔ ۱۲۹۱۔ ۱۲۹۲۔ ۱۲۹۳۔ ۱۲۹۴۔ ۱۲۹۵۔ ۱۲۹۶۔ ۱۲۹۷۔ ۱۲۹۸۔ ۱۲۹۹۔ ۱۳۰۰۔ ۱۳۰۱۔ ۱۳۰۲۔ ۱۳۰۳۔ ۱۳۰۴۔ ۱۳۰۵۔ ۱۳۰۶۔ ۱۳۰۷۔ ۱۳۰۸۔ ۱۳۰۹۔ ۱۳۱۰۔ ۱۳۱۱۔ ۱۳۱۲۔ ۱۳۱۳۔ ۱۳۱۴۔ ۱۳۱۵۔ ۱۳۱۶۔ ۱۳۱۷۔ ۱۳۱۸۔ ۱۳۱۹۔ ۱۳۲۰۔ ۱

آمدنی ہو جاتی ہے۔ جامعہ کی طرف سے خود سبزیوں وغیرہ کی کاشت کا انتظام ہوتا ہے۔ اور وہ فروخت ہوتی ہیں۔ جامعہ کی ملکیت میں چند مکان ہیں ان کا گراہ آٹھ آئی قسم کی اور مشرق آمدنی کے معمولی ذرائع ہیں جو قابل لحاظ نہیں۔

مندرجہ بالا تفصیلات سے جامعہ کے ہمدردوں اور قہر دانوں کو جامعہ کی آمدنی کا ایک اندازہ ہو جائیگا۔ لیکن ہماری حالت کا صحیح اندازہ اسی وقت ہو سکے گا جب کہ آمدنی کے مقابلہ میں جامعہ کا خرچ بھی ان کے پیش نظر ہو اور ہماری مشکلات ان کے سامنے ہوں۔ اس کے لئے کمی آئندہ اشاعت کا انتظار کیجئے۔

سے چٹائی وصول ہوتی ہیں وہ ہماری امداد کا ایک بہت بڑا منبع ہیں۔ ان ہی عطیات کی بدولت جامعہ کا کتب خانہ شمالی ہند میں ایک نمایاں اور خصوصاً بیت کا مالک بن گیا ہے۔ جامعہ کی انجمنوں کو مالکان اخباریت اخباریت ہیں۔ بعض شعبوں کو دستکاری کے لئے ادارہ اور سر اسامان بطور عطیہ مل جاتا ہے۔

مشرق آمدنی

آمدنی کے سلسلہ میں یہ زیادہ قابل ذکر نہیں ہے۔ جامعہ کی بعض زمینیں کاشت پر لوگوں کو دی جاتی ہیں اس سے کچھ

اعتذار و التماس

اگست اور ستمبر کے چہینے اس سال موسمی اعتبار سے بہت سخت گزرنے جامعہ کا کوئی فرد طیر یا بخار سے اور اس کے کئی کئی حلوں سے محفوظ نہیں ہوا دفتر ہمدردان میں چھوٹے بڑے تمام ملازمین بیک وقت کی کئی روز تک شدید بخار میں مبتلا رہے اور دفتر عملی طور سے بالکل بند رہا اب تک کہ اکتوبر کا مہینہ نصف سے زیادہ گزر چکا ہے پورا عملہ کام پر واپس نہیں آیا اور صحیح معنوں میں پوری طرح کام جاری نہیں ہوا۔ دفتر کے بہت سے کام اچھوڑے اور بالکل ناکم پڑے ہیں اس لئے مقامی یا بیرونی چندہ کی فہرستوں یا یاد دہانیوں میں اگر غلطیاں سرزد ہوئی ہوں تو نہایت ندامت سے معافی کی درخواست کی جاتی ہے۔ لیکن اصلاح اور تکیوں کی پوری کوشش کی جائے گی۔ جو غلطی یا کمی آپ کے علم میں آئے اس سے ضرور مطلع فرمائیے۔

(ناظم)

مقام صدر الہامین بہار کی ذمہ داریاں قوسب سے
 زمی ہوتی ہیں۔ پھر نواب اکبر یار جنگ بہادر، ڈاکٹر ناظر
 یار جنگ بہادر، مولوی احمد رضا صاحب، مولوی سید اکبر علی
 صاحب، مولوی علی الدین صاحب، مولوی احمد علی الدین
 صاحب، مولوی محمد یونس صاحب، نواب دوست محمد خاں
 صاحب، ڈاکٹر لطیف سعید محمد مولوی حبیب الرحمن صاحب
 ڈاکٹر رضی الدین صاحب صدیقی، ڈاکٹر جعفر حسن صاحب، یہ
 سب وہ حضرات ہیں جن کی ہمدردیوں اور حوصلہ افزائیوں
 پر کارکنان جامعہ اہل بالخصوص ادارہ تعلیم و ترقی فخر کر سکتے ہیں۔
 میرا اکبر علی خان صاحب بی اے جامعہ (سیرسٹریٹ لا)،
 ذمہ داری ایسی ہو گئی تھی بر شمولیت کو جامعہ پر قربان کر دیتے
 پتا انجمن قاضی عبدالغفار صاحب (مدیر پیام)، کا پُر زور
 قلم تو جامعہ کے لئے گویا وقف ہو۔

اس سال جناب مولوی احمد رضا صاحب (چیف
 انجینئر و مقرر تعمیرات) کی خاص توجہ اور مولوی محمد یونس
 صاحب انسپکٹنگ انجینئر کی غلصانہ کوششوں اور مولوی
 لائق علی خاں صاحب جناب بالا رام صاحب کی غایت
 و فیاضی سے ادارہ کے لئے ایک رقم خطیر ہمارے
 کرم فراڈوں نے جمع کر لی، اور جامعہ کو اس ایک
 شعبہ کی مالیات کی طرف سے کئی سال کے لئے مطمئن
 کر دیا ہے۔

جامعہ کے پیش نظر ابھی بہت سے تعلیمی خرچ ہیں ہمدردان
 حیدر آباد کی غایتوں کو دیکھ کر جس یقین بناؤ کہ ملک میں ایسے لوگوں
 کی کمی نہیں جو اسی طرح جامعہ کے ایک ایک شعبہ کو اپنی ہمدردی
 اور غنایات کے لئے مخصوص کر لیں اور جامعہ کے خادموں کو مالیات
 کی طرف کو ایسا مطمئن کر دیں کہ ہمیں ہر وقت اپنے کام سے کام لے سکیں۔

انگریزوں کی طرف سے جو افسوسناک صورتحال برپا ہوئی ہے اس کی وجہ سے جو کچھ
 کی کمی ہے۔ ہمدردانہ حوصلہ رکھ کر ان غنایات کو ہمارے لئے جمع کر لیں۔ (۱۹۴۲ء)

جامعہ کی مستقل آمدنی

جامعہ کی مستقل آمدنی کی جو تفصیل گزشتہ مہینے (اکتوبر) کے پرچہ میں درج کی گئی تھیں اس میں چند بات کا ذکر ہوا ہے گیا بہرانی فراکر مندرجہ ذیل
 معلومات کو اس کے ساتھ شامل کر رہے۔

- ۱۔ میونسپل کمیٹی دہلی سے جامعہ کے کتب خانہ کو بھی سالانہ ادائیگی ہر کوئی کہ یہ کتب خانہ صرف جامعہ کے استادوں اور طلبہ کے لئے ہی محدود و مخصوص نہیں بلکہ ملک کو
 واسطے ہی ہو اور اس دہلی کے ہر اطراف کو گونگ فائناہ اٹھائے میں میونسپل کمیٹی سے زیادہ کتب خانہ کے علاوہ اس کے اخراجات ۲۲۰۰ روپے سے لے کر شروع ہوئی۔ میونسپلٹی کے
 قوانین کے مطابق زیادہ پچھلے مین سال تک اخراجات پچیس فیصدی کے حساب سے اور پچھلے سال تک ۲۲ فیصدی کے حساب سے اور ان بعد پچاس فیصدی کے حساب سے
 مقرر کیا جائے گا۔ دو ہزار سالانہ مقرر اخراجات کا پچاس فیصدی تو ملتا ہے لیکن ہر سال اس سے زیادہ رقم نہیں ملتی، مارچ ۱۹۴۲ء تک مل چکی ہے۔
- ۲۔ استادوں کے عہدہ کے جس بنیادی طریقہ تعلیم پر اسٹاڈیو کے طریقہ میں تعلیمی سنگ سے تین ہزار روپے سالانہ کی ادائیگی ہوتی ہے۔ ادائیگہ ۲۲۰۰ روپے کی ہے اس سالانہ ادائیگی
 سے وہ سنگ سے ملنے والی کتب خانہ کے لئے ضروری سنگ سے ملنے والی رقم عطیہ فرمائی گئی اور سنگ سے ملنے والی رقم کو مرکزی کتب خانہ کی تعمیر کے لئے دو ہزار کی کٹشٹ مل گئی ہے۔
- ۳۔ پچھلے پرچہ میں لکھا گیا تھا کہ جامعہ پر کل سالانہ ۲۲۰۰ روپے کے پچیس فیصدی کے حساب سے پچاس روپے ہر سال پر سامان دیا گیا تھا۔
- ۴۔ عمارات کے سلسلہ میں جو قوت گشت ایذا فاسطی میں اور جن کی آمدنی وظائف خند میں دی جاتی یا کسی اور مصرف میں لائی جاتی ہے ہوتی
 ہے ان کا ذکر آئندہ کی اشاعت میں کیا جائے گا۔ (د-۱)

تحریک حلقہ ہمدان جامعہ

رسالہ جو کہ مہینے کے وسط میں چھپ کر تیار ہو جاتا ہے اس لئے مندرجہ ذیل فہرست میں صرف ان رقومات کا اندراج ہے گا جو دفتر ہمدان جامعہ میں گذشتہ مہینے (یعنی اکتوبر) کی آخری تاریخ تک براہ راست یا بذریعہ مہتممین و سفراء وصول ہوئی ہیں۔

جن حضرات نے مہینے کی آخری تاریخوں میں رقومات بذریعہ مجید یا سنی آرڈر روانہ کی ہوں یا سفراء اور مہتممین کو دی ہوں اور وہ دفتر میں آخری تاریخ تک وصول نہ ہوئی ہوں ان کے نام اس فہرست میں نہیں ملیں گے انھیں آئندہ اشاعت کا استکار کرنا چاہیے۔ ذیل کی فہرست میں جن رقومات کے سامنے * بنایا گیا ہے وہ زکوٰۃ کی مد میں وصول ہوئی ہیں۔

نمبر شمار	مید فہر	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر شمار	مید فہر	اسم گرامی جناب	رقم
بجلی							
دالغ، وصول براہ راست در دفتر:-							
۹۸	۱	بی اینڈ ای من امون بی صاحبی	۱۲۶	۳	عبد العزیز صاحب سید زلفی	۱۵۴	۹
۹۹	۲	سید یونس والا صاحب رائے	۱۲۵	۲	میرزا بی صدیق برادر شکستہ		
۱۰۰	۳	چوڑا جلعف حنا			میرزا مفتی		
نیجانب و سرحد							
دالغ وصول براہ راست در دفتر:-							
		میرزا الیہ	۹۳	۱	محمد اعظم صاحب امرتسر	۹۸۲	۱
		میرزا بزرگ علی شین الرحمن صاحب	۹۶	۲	شیخ نعمت علی صاحب ملک	۹۸۲	۱
۳۹۵	۱	سین الدین صاحب دہرہ	۱۱۰	۳	میرزا محمد شیر صاحب کھنڈ	۹۸۵	۲
		میرزا	۱۱۲	۴	خواجہ الامام الیدین صاحب کھنڈ	۹۸۶	۳
بنکال و بہار							
دالغ وصول براہ راست در دفتر:-							
۱۰۱	۱	محمد علی عبد العزیز صاحب سکستہ	۱۲۶	۴	عالم علی صاحب فرستہ	۹۹۰	۹
۱۲۲	۲	ایم مام صاحب	۱۵۳	۸	طاهر بخاری صاحب	۹۹۱	۱۰
					میرزا		

حلقہ ہمدردان کی آمدنی کا صوبہ دار تحمینہ

باب۲۲۳۳۳۳۳۳

حلقہ ہمدردان جامعہ کے کارکنوں نے اپنے ہمدردوں اور جامعہ کے قدر دانوں سے سال رواں (اگست ۱۹۳۳ء تا جولائی ۱۹۳۳ء) کے لئے اپنی آمدنی کے متعلق جو توقعات وابستہ کی ہیں اور جس کی بنیاد پر جامعہ کا میزانیہ تیار کیا گیا ہے اس کی صوبہ دار کیفیت ذیل میں درج کی جاتی ہے۔ ہم ہر صوبہ کے مددگاروں سے پوری امید رکھتے ہیں کہ وہ ہماری توقعات سے کم رقم کسی صورت میں بھی گوارا نہ فرمائیں گے۔ بلکہ بعض صوبوں میں تو بہت زیادہ کی گنجائش ہو اور وہ اپنی قدیم روایات کو قائم رکھنے میں ہماری پوری امداد فرمائیں گے۔ ہم ان سے مفید مشوروں کی بھی ہر وقت توقع رکھتے ہیں۔

نمبر شمار	صوبہ	متوقع آمدنی ۱۹۳۳-۳۴ء	نمبر شمار	صوبہ	متوقع آمدنی ۱۹۳۳-۳۴ء
۱	دہلی	پانچ ہزار	۸	بہار	پانسو
۲	یوپی	"	۹	سی پی	چار سو
۳	پنجاب سرحد و کشمیر	"	۱۰	مدراں	تین سو
۴	بنگال و آسام	چار ہزار	۱۱	برما	"
۵	حیدر آباد دکن	تین ہزار	۱۲	سنگاپور	"
۶	بمبئی	دو ہزار	۱۳	دیگر	دو ہزار تین سو پچاس
۷	سندھ و بلوچستان	"			

میزان - آٹھ ہزار پانچ سو پچاس

ناظم حلقہ ہمدردان

کیا یہ رقم کچھ زیادہ ہے؟

جن حضرات نے پیسے کی آخری تاریخوں میں رقومات بذریعہ بیمہ یا منی آرڈر روانہ کی ہوں یا سفراء اور مہتممین کو دی ہوں اور وہ دفتر میں آخری تاریخ تک وصول نہ ہوئی ہوں ان کے نام اس فہرست میں نہیں ملیں گے انھیں آئندہ اشاعت کا استلزام نہ کرنا چاہیے۔ ذیل کی فہرست میں جن رقومات کے سامنے "بٹایا گیا ہے" وہ زکوٰۃ کی مد میں وصول ہوئی ہیں۔

[illegible]

نمبر	رہبر	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر	رہبر	اسم گرامی جناب	رقم
۱	۹۷	حاجی عبدلرزاق صاحب دہلی	۱۶	۱	۹۷	شیخ عبدالحکیم صاحب دہلی	۱۶
۲	۱۰۵	حاجی گویش محمدان صاحب دہلی	۱۵	۲	۹۸	محمد علی صاحب اشرف نزل	۱۵
۳	۱۲۱	سید شاہ علی بدیس	۱۶	۳	۹۹	ڈاکٹر سید محمد دیب صاحب	۱۶
۴	۱۲۲	موسیٰ علی صاحب اشرف نزل	۱۷	۴	۱۰۰	عبدالحکیم صاحب اشرف نزل	۱۷
۵	۱۲۸	میرزا محمد بخش مین بخش	۱۸	۵	۱۰۱	زاد حسین صاحب نئی دہلی	۱۸
۶	۱۳۵	شیخ محمد علی صاحب اشرف نزل	۱۹	۶	۱۰۲	میرزا علی غلامی احمد نزل	۱۹
۷	۱۳۶	خواجہ محمد عبدالحکیم صاحب دہلی	۲۰	۷	۱۰۳	میرزا محمد بخش مین بخش	۲۰
		میزان	۲۱			میزان	۲۱
		میزان	۲۲			میزان	۲۲
		میزان	۲۳			میزان	۲۳
		میزان	۲۴			میزان	۲۴
		میزان	۲۵			میزان	۲۵
		میزان	۲۶			میزان	۲۶
		میزان	۲۷			میزان	۲۷
		میزان	۲۸			میزان	۲۸
		میزان	۲۹			میزان	۲۹
		میزان	۳۰			میزان	۳۰
		میزان	۳۱			میزان	۳۱
		میزان	۳۲			میزان	۳۲
		میزان	۳۳			میزان	۳۳
		میزان	۳۴			میزان	۳۴
		میزان	۳۵			میزان	۳۵
		میزان	۳۶			میزان	۳۶
		میزان	۳۷			میزان	۳۷
		میزان	۳۸			میزان	۳۸
		میزان	۳۹			میزان	۳۹
		میزان	۴۰			میزان	۴۰
		میزان	۴۱			میزان	۴۱
		میزان	۴۲			میزان	۴۲
		میزان	۴۳			میزان	۴۳
		میزان	۴۴			میزان	۴۴
		میزان	۴۵			میزان	۴۵
		میزان	۴۶			میزان	۴۶
		میزان	۴۷			میزان	۴۷
		میزان	۴۸			میزان	۴۸
		میزان	۴۹			میزان	۴۹
		میزان	۵۰			میزان	۵۰
		میزان	۵۱			میزان	۵۱
		میزان	۵۲			میزان	۵۲
		میزان	۵۳			میزان	۵۳
		میزان	۵۴			میزان	۵۴
		میزان	۵۵			میزان	۵۵
		میزان	۵۶			میزان	۵۶
		میزان	۵۷			میزان	۵۷
		میزان	۵۸			میزان	۵۸
		میزان	۵۹			میزان	۵۹
		میزان	۶۰			میزان	۶۰
		میزان	۶۱			میزان	۶۱
		میزان	۶۲			میزان	۶۲
		میزان	۶۳			میزان	۶۳
		میزان	۶۴			میزان	۶۴
		میزان	۶۵			میزان	۶۵
		میزان	۶۶			میزان	۶۶
		میزان	۶۷			میزان	۶۷
		میزان	۶۸			میزان	۶۸
		میزان	۶۹			میزان	۶۹
		میزان	۷۰			میزان	۷۰
		میزان	۷۱			میزان	۷۱
		میزان	۷۲			میزان	۷۲
		میزان	۷۳			میزان	۷۳
		میزان	۷۴			میزان	۷۴
		میزان	۷۵			میزان	۷۵
		میزان	۷۶			میزان	۷۶
		میزان	۷۷			میزان	۷۷
		میزان	۷۸			میزان	۷۸
		میزان	۷۹			میزان	۷۹
		میزان	۸۰			میزان	۸۰
		میزان	۸۱			میزان	۸۱
		میزان	۸۲			میزان	۸۲
		میزان	۸۳			میزان	۸۳
		میزان	۸۴			میزان	۸۴
		میزان	۸۵			میزان	۸۵
		میزان	۸۶			میزان	۸۶
		میزان	۸۷			میزان	۸۷
		میزان	۸۸			میزان	۸۸
		میزان	۸۹			میزان	۸۹
		میزان	۹۰			میزان	۹۰
		میزان	۹۱			میزان	۹۱
		میزان	۹۲			میزان	۹۲
		میزان	۹۳			میزان	۹۳
		میزان	۹۴			میزان	۹۴
		میزان	۹۵			میزان	۹۵
		میزان	۹۶			میزان	۹۶
		میزان	۹۷			میزان	۹۷
		میزان	۹۸			میزان	۹۸
		میزان	۹۹			میزان	۹۹
		میزان	۱۰۰			میزان	۱۰۰

ردم	اسم گرامی جناب	بشمار	ردم	اسم گرامی جناب	بشمار	ردم	اسم گرامی جناب	بشمار
۱	امیر علی بن ابی طالب	۱۰۱	۱	امیر علی بن ابی طالب	۱۰۱	۱	امیر علی بن ابی طالب	۱۰۱
۲	امیر حسن بن علی	۱۰۲	۲	امیر حسن بن علی	۱۰۲	۲	امیر حسن بن علی	۱۰۲
۳	امیر حسین بن علی	۱۰۳	۳	امیر حسین بن علی	۱۰۳	۳	امیر حسین بن علی	۱۰۳
۴	امیر علی بن ابی طالب	۱۰۴	۴	امیر علی بن ابی طالب	۱۰۴	۴	امیر علی بن ابی طالب	۱۰۴
۵	امیر حسن بن علی	۱۰۵	۵	امیر حسن بن علی	۱۰۵	۵	امیر حسن بن علی	۱۰۵
۶	امیر حسین بن علی	۱۰۶	۶	امیر حسین بن علی	۱۰۶	۶	امیر حسین بن علی	۱۰۶
۷	امیر علی بن ابی طالب	۱۰۷	۷	امیر علی بن ابی طالب	۱۰۷	۷	امیر علی بن ابی طالب	۱۰۷
۸	امیر حسن بن علی	۱۰۸	۸	امیر حسن بن علی	۱۰۸	۸	امیر حسن بن علی	۱۰۸
۹	امیر حسین بن علی	۱۰۹	۹	امیر حسین بن علی	۱۰۹	۹	امیر حسین بن علی	۱۰۹
۱۰	امیر علی بن ابی طالب	۱۱۰	۱۰	امیر علی بن ابی طالب	۱۱۰	۱۰	امیر علی بن ابی طالب	۱۱۰
۱۱	امیر حسن بن علی	۱۱۱	۱۱	امیر حسن بن علی	۱۱۱	۱۱	امیر حسن بن علی	۱۱۱
۱۲	امیر حسین بن علی	۱۱۲	۱۲	امیر حسین بن علی	۱۱۲	۱۲	امیر حسین بن علی	۱۱۲
۱۳	امیر علی بن ابی طالب	۱۱۳	۱۳	امیر علی بن ابی طالب	۱۱۳	۱۳	امیر علی بن ابی طالب	۱۱۳
۱۴	امیر حسن بن علی	۱۱۴	۱۴	امیر حسن بن علی	۱۱۴	۱۴	امیر حسن بن علی	۱۱۴
۱۵	امیر حسین بن علی	۱۱۵	۱۵	امیر حسین بن علی	۱۱۵	۱۵	امیر حسین بن علی	۱۱۵
۱۶	امیر علی بن ابی طالب	۱۱۶	۱۶	امیر علی بن ابی طالب	۱۱۶	۱۶	امیر علی بن ابی طالب	۱۱۶
۱۷	امیر حسن بن علی	۱۱۷	۱۷	امیر حسن بن علی	۱۱۷	۱۷	امیر حسن بن علی	۱۱۷
۱۸	امیر حسین بن علی	۱۱۸	۱۸	امیر حسین بن علی	۱۱۸	۱۸	امیر حسین بن علی	۱۱۸
۱۹	امیر علی بن ابی طالب	۱۱۹	۱۹	امیر علی بن ابی طالب	۱۱۹	۱۹	امیر علی بن ابی طالب	۱۱۹
۲۰	امیر حسن بن علی	۱۲۰	۲۰	امیر حسن بن علی	۱۲۰	۲۰	امیر حسن بن علی	۱۲۰

[illegible]

گوشواره آمدنی چندہ صوبہ وار (بذریعہ حلقہ ہمدان معاً) بابت اکتوبر ۱۹۲۲ء

۱	بہمنی	ایک	اس میں تیسہ زکوٰۃ کے شامل ہیں
۲	بنگال و بہار	تین	" " " "
۳	پنجاب و سرحد	ایک	" " " "
۴	دہلی	ساتھ	" " " "
۵	راجپوتانہ و ریاستہائے	ایک	" " " "
۶	سندھ و بلوچستان	ایک	" " " "
۷	سی پٹی	تین	.....
۸	مدراٹس	تین	اس میں تین زکوٰۃ کے شامل ہیں
۹	یو۔ پی	سواڑھ	" " " "

میران   ۶-۷-۱۳۵۲ء   جس میں اس وقت کے وزیر داخلہ اور خارجہ امور نے تقریباً یہی بات کہی تھی۔

مطبوعہ محبوب المصطفیٰ پریس دہلی

طابع و ناشر: شفیق الرحمن قدوائی

تحریک حلقہ ہمدردان جامعہ

نہ سالہ بچہ کہ پیٹنے کے واسطے چپ کرتا رہتا ہے اس لئے مندرجہ ذیل فہرست میں صرف ان رومات کا اندراج
کے گا جو فہرست دوم میں گذشتہ پیٹنے یعنی (دوسرے) کی آخری تاریخ تک براہ راست یا بذریعہ تھیمین و مسفر
وصول ہوئی ہیں۔

جن حضرات نے پینے کی آخری تاریخوں میں رقومات بذریعہ سیدہ یاسنی آرڈر روانہ کی ہوں یا سفراء اور تمہیں کو دی ہوں اور وہ دفتر میں آخری تاریخ تک وصول نہ ہوئی ہوں۔ ان کے نام اس فہرست میں نہیں ملیں گے نیز آئندہ اشاعت کا انتظار کرنا چاہیے۔ ذیل کی فہرست میں جن رقومات کے سامنے (ز) بنا گیا ہے وہ زکوٰۃ کی مد میں وصول ہوئی ہیں۔

[illegible]

[illegible]

ردیف	تخلص	اسم گرامی صاحب	تخلص	ردیف	تخلص	اسم گرامی صاحب	ردیف	تخلص	اسم گرامی صاحب
۱۱	۰۱۱	غلام حسن صاحب	بنی شکر	۳۵	۰۳۵	باب محمد شمس	۵۹	۰۵۹	محمد سلام خان صاحب
۱۲	۰۱۲	عبدالمزید صاحب	جاسی	۳۶	۰۳۶	سید محمد صاحب	۶۰	۰۶۰	دربار قسیم دوتی
۱۳	۰۱۳	عبدالمجید صاحب		۳۷	۰۳۷	سید وحی اشرف صاحب	۶۱	۰۶۱	نیرنگ فضل الرحمن صاحب
۱۴	۰۱۴	میرزا الدین صاحب	کبود	۳۸	۰۳۸	مولانا امیر علی صاحب	۶۲	۰۶۲	آغا حسن خان صاحب
۱۵	۰۱۵	میرزا فضل محمد	عزیز مرزا	۳۹	۰۳۹	ضیاء الدین احمد صاحب	۶۳	۰۶۳	نیرنگ حامی محبوب رفیع الدین
۱۶	۰۱۶	حافظ عبداللطیف	انید سنز	۴۰	۰۴۰	سید محمود حسن صاحب	۶۴	۰۶۴	محمد یوسف انید کو
۱۷	۰۱۷	حامی عبدالرحمن	عبدلرحمن	۴۱	۰۴۱	فرحت علی صاحب	۶۵	۰۶۵	محمد عارف انید سنز
۱۸	۰۱۸	سید شمس الدین صاحب	قربان	۴۲	۰۴۲	خواجہ محمود شاه صاحب	۶۶	۰۶۶	میرزا الدین شمس الدین
۱۹	۰۱۹	سید خندان الدین صاحب		۴۳	۰۴۳	محمد امین صاحب	۶۷	۰۶۷	سید عبدالغفور صاحب
۲۰	۰۲۰	آغا محمد امین صاحب		۴۴	۰۴۴	فرخ مرزا صاحب	۶۸	۰۶۸	ایم احمد علی صاحب
۲۱	۰۲۱	بیان غلام علی خاں صاحب		۴۵	۰۴۵	محمد یوسف مرزا صاحب	۶۹	۰۶۹	رفیق احمد صاحب
۲۲	۰۲۲	ایس محمد یوسف صاحب	نئی دلی	۴۶	۰۴۶	ناظم علی صاحب	۷۰	۰۷۰	غلام محمد صاحب
۲۳	۰۲۳	بیکم صاحب	محمد یعقوب صاحب	۴۷	۰۴۷	تعلیم الحق صاحب	۷۱	۰۷۱	مکرم خاں صاحب
۲۴	۰۲۴	غلام نبی صاحب		۴۸	۰۴۸	عبدالمجید خاں صاحب	۷۲	۰۷۲	نیرنگ عبدالجبار صاحب
۲۵	۰۲۵	حامی عباد الشرف صاحب	نئی دلی	۴۹	۰۴۹	ایم حامد مرزا صاحب	۷۳	۰۷۳	سید محمد شمس صاحب
۲۶	۰۲۶	رحمت الشرف صاحب		۵۰	۰۵۰	بابو فیض احمد صاحب	۷۴	۰۷۴	سید سلیم الدین صاحب
۲۷	۰۲۷	منشی خندان الدین صاحب		۵۱	۰۵۱	کنور سودا خان صاحب	۷۵	۰۷۵	مکرم شریف الدین خان صاحب
۲۸	۰۲۸	قاضی غلام الدین صاحب	نواب گنج	۵۲	۰۵۲	سید سودا احمد صاحب	۷۶	۰۷۶	بابو سید الرحمن صاحب
۲۹	۰۲۹	محمد اسحق صاحب	برف خانه	۵۳	۰۵۳	نیرنگ مرزا صاحب	۷۷	۰۷۷	محمد صدیق صاحب
۳۰	۰۳۰	منشی محمد حسن صاحب	مدر بازار	۵۴	۰۵۴	میرزا یار محمد رفیق انید برادر	۷۸	۰۷۸	سید حسین الدین صاحب
۳۱	۰۳۱	میرزا محمد علی صاحب	شهاب الدین	۵۵	۰۵۵	غلام غوث فرید صاحب	۷۹	۰۷۹	نور الاسلام صاحب
۳۲	۰۳۲	زاد حسین صاحب	نئی دلی	۵۶	۰۵۶	فضل الهی صاحب	۸۰	۰۸۰	خبر علی صاحب
۳۳	۰۳۳	ضیاء الدین احمد صاحب		۵۷	۰۵۷	سید رشید احمد صاحب	۸۱	۰۸۱	کنور عباس صاحب
۳۴	۰۳۴	کنان ملک احمد صاحب		۵۸	۰۵۸	مقبول احمد صاحب	۸۲	۰۸۲	محمد احمد صاحب

ردم	نمبر	اسم گرامی جناب	ردم	نمبر	اسم گرامی جناب
۱	۱۷۷	نذیر عباس صاحب آغا بھوپال	۱۱	۱۰۹۰	قرالدین حکم دین صاحب دہلی
۲	۱۷۸	ڈاکٹر سید ایل سید صاحب حیدر آباد کراچی	۱۲	۱۰۹۱	عید محمد صاحب ٹلہ
۳	۱۷۹	غلام نبی صاحبی کمرہ خیر منی پانچ	۱۳	۱۰۹۲	جانبی محمد گل صاحب سوداگر
۴	۱۸۰	اسٹیشن جی جی علی سلاخی صاحب	۱۴	۱۰۹۳	مشرع عبدالحمید صاحب ٹلہ
		نیزان	۱۵	۱۰۹۴	میر ابوبکر صاحب بیر سرائی
			۱۶	۱۰۹۵	شیخ محمد قمر صاحب سوداگر
			۱۷	۱۰۹۶	قادر بخش صاحب مالک بھارتی
			۱۸	۱۰۹۷	مرزا بشیر احمد صاحب شیرشت لکھنؤ
			۱۹	۱۰۹۸	علی اکبر صاحبی جالندھر
			۲۰	۱۰۹۹	محمد رفیق خاں صاحبی خیر افغان خیل
			۲۱	۱۱۰۰	عبد الرشید صاحب باربر
			۲۲	۱۱۰۱	شیخ محمد رفیع صاحب شیرانکھڑ پٹنہ
			۲۳	۱۱۰۲	خان بابا صاحبی کراچی
			۲۴	۱۱۰۳	والدہ صاحبہ غلام علی صاحبی
			۲۵	۱۱۰۴	سید غلام علی صاحبی جالکا
			۲۶	۱۱۰۵	عبد الرحمن صاحب سوداگر
			۲۷	۱۱۰۶	قاضی بخش صاحب پلہ
			۲۸	۱۱۰۷	محمد یعقوب صاحب شمع صاحب
			۲۹	۱۱۰۸	مشرع عبدالحمید صاحبی مٹھان ٹلہ
			۳۰	۱۱۰۹	قرالدین صاحبی حکم دین ٹلہ
			۳۱	۱۱۱۰	عبد الوہاب صاحبی جالندھر
			۳۲	۱۱۱۱	خان صاحبی سید علی صاحبی
			۳۳	۱۱۱۲	مرزا بشیر احمد صاحب شیرشت لکھنؤ

نمبر	جسویہ	اسم گرامی جانب	رقم	نمبر	جسویہ	اسم گرامی جانب	رقم
۹	۱۹۸	عبد القیوم رسا صاحب گورکھ پور	۵۸۶	۱۰	۵۸۶	مفضل الرحمن صاحب قندانی	۵۸۶
۱۰	۲۹۹	محمد شمس صاحب کاندھلوی	۵۸۷	۱۱	۵۸۷	شیخ نصیر الرحمن صاحب قندانی	۵۸۷
		میزان	۵۸۸	۱۲	۵۸۸	شیخ الطاف الرحمن صاحب قندانی	۵۸۸
		(ب) وصول بذریعہ احمد صاحب قندانی	۵۸۹	۱۳	۵۸۹	ابوہامد صاحب قندانی	۵۸۹
۱	۵۸۷	محمد سہیل صاحب کاندھلوی	۵۹۰	۱۴	۵۹۰	محمد سہیل صاحب کاندھلوی	۵۹۰
۲	۵۸۸	محمد وسیم صاحب کاندھلوی	۵۹۱	۱۵	۵۹۱	قاضی محمد الدین صاحب قندانی	۵۹۱
۳	۵۸۹	شیخ رسول صاحب قندانی	۵۹۲	۱۶	۵۹۲	قاضی کمال الدین صاحب قندانی	۵۹۲
۴	۵۹۰	سید محمد علی صاحب قندانی	۵۹۳	۱۷	۵۹۳	والدہ صاحبہ	۵۹۳
۵	۵۹۱	محمد نسیم صاحب کاندھلوی	۵۹۴	۱۸	۵۹۴	جواد علی صاحب قندانی	۵۹۴
۶	۵۹۲	شیخ ارشد شاہد صاحب قندانی	۵۹۵	۱۹	۵۹۵	افضل علی صاحب قندانی	۵۹۵
۷	۵۹۳	عبد عظیم صاحب قندانی	۵۹۶	۲۰	۵۹۶	دیکم صاحبہ صاحبہ	۵۹۶
۸	۵۹۴	شیخ فاضل الرحمن صاحب قندانی	۵۹۷	۲۱	۵۹۷	محمد سہیل صاحب قندانی	۵۹۷
۹	۵۹۵	شیخ خلیق الرحمن صاحب قندانی	۵۹۸	۲۲	۵۹۸	ابوہامد صاحب قندانی	۵۹۸
		میزان					

گوشتوارہ آمدنی چندہ صوبہ وار دہلی حلقہ سرداران جامعہ بابت ماہ نومبر ۱۳۳۳

۱	بھین	یہ رقم زکوٰۃ جمعہ صدقہ عید الفطر کی ہے
۲	بنگال و بہار	اس میں ماہ جمعہ زکوٰۃ کے شامل ہیں۔
۳	پنجاب و سرحد کشمیر	اس میں جمعہ تقیرات کی مد کے ہیں۔
۴	دہلی	اس میں اسامیہ زکوٰۃ کے شامل ہیں۔
۵	راجپوتانہ و ریاست ملے	.....
۶	سندھ و بلوچستان	یہ رقم زکوٰۃ اور جمعہ صدقہ عید الفطر کے شامل ہیں
۷	سی پٹی	.....
۸	مدراں	یہ رقم زکوٰۃ کی ہے۔
۹	لوہی	اس میں ماہ جمعہ زکوٰۃ کے شامل ہیں
۱۰	بیرون ہند	یہ رقم زکوٰۃ کی ہے۔

جلد ۱۰ نمبر ۲۲۵

جلد ۱۰ نمبر ۲۲۵

میں مدلی جانے کے تعلق نقوش اور نقادیر کے سلسلہ میں بہت
حیدر آباد سے ایک بڑا اچھا ذخیرہ مل گیا ہے۔ کوئی چالیس
نقشے ہیں جن میں آدھے سے زیادہ ایسے ہیں جو ۱۲۵۰ اور ۱۲۵۱
مربع فٹ کے پھیلاؤ میں بنائے گئے ہیں۔ یہ سب عثمانیہ
ٹرننگ کالج کی عمارت ہیں۔ ان میں طرح طرح کی چیزیں ہیں
زراعت، باغبانی، خطاطی، جغرافیہ، جبرانیہ، عام

اور تاریخ و تمدن ہر ذیل میں چار چار پانچ پانچ نقشے ہیں۔
اور اس ہتھامہ خوبصورتی کے ساتھ بنائے گئے ہیں کہ ان کی
جمعی لاگت ڈیڑھ ہزار سے کم نہ ہوگی۔ دسائے اور ذرائع
نہایت ملک میں مجددیہ بہت سے اداروں کو مل رہی ہیں لیکن
سے کام لینے والے محدود ہیں۔ مگر اس عثمانیہ کالج میں ہر ایک
مبارک باد ہو کہ وہ اس طرح بہت بڑی خدمت انجام دے سکے۔

رفتارِ چندہ

گذشتہ چند چھپنے کارکنان حلقہ مجددان کی مسلسل
حالات میں سہرہ ہوتے اس لئے کام کی رفتار بہت سست رہی
اسکے علاوہ ہتھین اور سرفراز بھی بوجہ رخصت پر رہے اور مختلف
صوبہ جات میں دورہ نہ کر سکے۔ سیاسی اور معاشی حالات بھی فریبی
چندہ میں حائل رہے اور غالباً ابھی بہت عرصہ تک مانع رہیں گے
اس گرائی کے زمانہ میں چھپیں اور ہتھین کے لئے شہر بہ شہر
جانا بنایت مشکل ہو رہی تھی صرف خود تکلیف محسوس کرتے ہیں
اور ناقابل برداشت اخراجات کی شکایت کرتے ہیں۔ بلکہ
دوسروں کو پریشان کرنا اور ان پر غیر معمولی بار ڈالنا مناسب
نہیں سمجھتے۔ دین کے سفر کی جو حالت ہو وہ سب کو معلوم ہو چکی
حالت میں چندہ کی رفتار کا غیر یقینی ہو جانا محال نہیں ہو گذشتہ
دو مہینوں سے مولوی احمد اللہ صاحب فاضل پوپی میں دورہ فرما
تھے اب ان کی حالت سے مجبور ہو کر انھوں نے بھی دورہ طہوی کرنا
ہے لیکن امید ہو کہ بہت جلد وہ روانہ ہو جائیں گے۔ اب مولوی
مولوی ابوبکر علی ملک ام خاں صاحب۔ سی پی و برار کے لئے روانہ
ہوئے ہیں۔ یہیں یقین ہو کہ ہمارے لئے اور پرانے مہمدوروں سے

وہ شرف نیاز حاصل کر کے ہمارا داپس لوٹیں گے اس موقع
پر مقدر عرض کرنے کی ضرورت ہو کہ پہلے ہتھین اور سرفراز
جاں جلتے ہیں وہاں کے مقامی مہمدوروں میں سے بعض کی
پر خلوص اعانت اور امداد کا خاص طور سے ذکر کرتے ہیں لیکن
ہم اپنے رسالہ میں اس قدر گنجائش نہیں دیکھتے کہ نام ہر نام
سب کا تذکرہ کریں۔ صرف خدا سے دعا کرتے ہیں کہ وہ ان کو
جزائے خیر دے۔

ہتھین اور سرفراز کے دورہ اور سفر کی مشکلات کو مد نظر
رکھتے ہوئے ہم نے اب یہ تجویز سوچی ہو کہ برہمے شہر میں جہاں
جاں ہیں اپنے سابق طلبہ یا مخلص مہمدوروں سے ایسے ہی سکیں جو اپنا حق
سادقہ جامعہ کے لئے نکال سکیں ان سے درخواست کی جائے
کہ وہ اپنے ہاں ایک حلقہ قائم کر کے جامعہ کی امداد کے لئے درقوم
فراہم کرنے کی تکلیف گوارہ فرمائیں اور مہمدوروں کے حلقہ کی
توسیع کے لئے پوری کوشش فرمائیں۔ ابھی ہم اس کے متعلق
غور کر رہے ہیں کہ بجادل پور سے جامعہ کے سابق طالب علم
میر عالم صاحب نقادی نے خود بخود تحریر فرمایا کہ میں جامعہ کی

خدمت کرتا چاہتا ہوں مجھے ہمدردانہ کے فارم اور دیگر کاغذات
بھیج دیتے جاتیں۔ ہمیں بہت خوشی ہوئی کہ ہماری تحریک کے بغیر
ہی یہ جوان و زمیندان میں نکل آیا۔ امید ہے کہ عباد پوری بھائی
ان کی اعانت فرمائیں گے۔ اسی طرح ہماری جامعہ کے ذاتی فزند
اور دیگر بکریت مند پر محسن احمد صاحب قریشی نے جو میرٹھ میں گورنمنٹ
بیک سٹریٹ کے قابل پروفیسروں میں ہیں۔ ہمیں لکھا کہ میں میرٹھ
میں ہر قسم کی مدد کو تیار ہوں۔ چنانچہ ان کی خدمت میں ضروری
کاغذات بھیج دئے گئے۔ وہ اس وادی میں بالکل نئے تھے اور
لوگوں کے سامنے ہاتھ پھیلانے میں چکھاتے تھے۔ لیکن مادری
کی خاطر انھوں نے اپنا دل کڑا کر لیا اور اللہ کا نام لے کر محل
کمرے چھوڑے۔ خوش قسمتی سے انھیں اپنے رفقاء کا بھیال لگے

جن کی مدد سے انھیں یقین ہو کہ بہت جلد ان مشکلات پر عبور
حاصل کر لیں گے اور میرٹھ کا میدان ان کے ہاتھ رہے گا۔ ہم اپنے
تمام احباب اور ہمدردوں سے درخواست کرتے ہیں کہ وہ مذکور
صاحب کو خاص طور سے نوازیں اور ان کی قابلیت اور
ذہانت سے بھی مستفید ہوں۔ دیگر مقامات کے متعلق آئندہ ذکر
کیا جائے گا۔ البتہ یہی میں آج کل ملحد دست اور ہمدرد مسلمان
کی ایک بہت بڑی تعداد جنگ کے متعلق کاروبار اور ملازمت
کے سلسلہ میں جمع ہو گئی ہے۔ ان کو مسلمانوں کی تعلیم اور جامعہ
تعلیمی پروگرام کی طرف توجہ کرنیکے لئے ایک نیا حلقہ قائم کرنے پر
فوری کارباز ہو کر خیال ہو کہ بہت جلد اس کام کو شروع کیا جاسکے گا مسلمانوں
کے خلوص سے پورا یقین ہو کہ وہ سو فیصدی تعاون فرمائیں گے۔

✓ زندہ باد الحلاج خان بہادر شیخ محمد جان!

جامعہ کے ہمدرد اور مسلمانوں کے سچے سچے خواہندگان ہمدرد حاجی شیخ محمد جان صاحب تیس بی دسویں آرٹیکلڈ و میرٹھ یونیورسٹی کونسل
جامعہ کے بہت بڑے ہمدرد ہیں جامعہ کے علاوہ ملکی اور قومی کاموں میں ہمیشہ دبا دلی سے حصہ لیتے ہیں نیز مسلمانوں کے تعلیمی معاملات میں بہت
زیادہ دلچسپی کا اظہار فرماتے رہتے ہیں۔

دوسروں پر مایانہ کی امداد کے علاوہ جو میرٹھ میں شیخ محمد جان کلکتہ کے نام سے موصول ہوتی رہتی ہے اس کے ذمہ دارانہ جامعہ کی امداد کیست
رقم سے بھی فرمائی ہے اور جامعہ کی عمارت میں ہال یا کمرے بنوانے کے لئے ہمیشہ شوق مند فرمائی ہے ابھی زیادہ عرصہ نہیں ہوا کہ اس کے اپنے پیلے فزند
محمد عثمان سلار کے نام سے ایک کمرہ بولیکے لئے وہ ہزار کی رقم عنایت فرمائی تھی۔ اب اللہ پاک نے آپ کو ایک رجسٹر پارہ عنایت فرمایا ہے جس کا نام محمد سلیمان
(سلار سلار) رکھا ہے اس کی خوشی میں اپنے محمد سلیمان کے نام سے ایک کمرہ بنوانے کے لئے مبلغ اڑھائی ہزار روپیہ کا چک ارسال فرمایا ہے
آپ نے یہ بھی تحریر فرمایا ہے کہ جب جامعہ کی مسجد بنوائی جائے گی اس وقت انشاء اللہ اور بھی خدمت کروں گا۔ جزاک اللہ فی الدارين خیرا۔
ہم جامعہ کی طرف سے حاجی صاحب موصوف کا شکریہ ادا کرتے ہیں اور دعا کرتے ہیں کہ اللہ پاک مولود مسعود کو عمر نوح عطا فرماتے
اور صاحب نصیب اور بلند اقبال کرے اور حاجی صاحب موصوف کو زندہ و سلامت رکھے اور وہ قومی کٹی کو پار لگانے میں اسی طرح فراخ
وصلی سے کام لیتے رہیں۔ آمین ثم آمین۔

تحریک حلقہ ہمدان مجاہد

رسالہ چونکہ پچھلے کے دسمبر میں چھپ کر تیار ہو جاتا ہے اس لئے ہمدان کے ذیل فہرست میں صرف ان رقوم کا اندراج ہے جو ہمدان جامعہ میں گذشتہ پچھلے یعنی «دسمبر» کی آخری تاریخ تک براہ راست یا بذریعہ ہتھیلی وصول ہوئی ہیں۔

جن حضرات نے پچھلے کی آخری تاریخوں میں رقوم بذریعہ ہمدان یا بذریعہ آڈیٹروانہ کی ہوں یا سفر اور ہتھیلی کی دی ہوں اور وہ فہرست میں آخری تاریخ تک وصول نہ ہوئی ہوں ان کے نام اس فہرست میں نہیں ملیں گے۔ انھیں آئندہ اسٹیمٹ کا انتظار کرنا چاہیے۔ ذیل کی فہرست میں جن رقوم کے سامنے (ز) بنایا گیا ہے وہ زکوٰۃ کی مد میں وصول ہوئی ہیں۔

نمبر رسید	ام گرامی جناب	رقم	نمبر رسید	ام گرامی جناب	رقم	نمبر رسید	ام گرامی جناب	رقم
۲۷۱	عمود حسن شاد پٹی پکڑ ماراں کٹال	۲۷۱	۲۷۲	سید محمد طاہر صاحب بخاری	۲۷۲	۲۷۳	میرزا جویں بخش محمد جان کلکتہ	۲۷۳
۲۷۸	غلامان الدخان کھانا خانہ شہر	۲۷۸	۲۷۹	میرزا حسین صاحب بخاری کلکتہ	۲۷۹	۲۸۰	خان بہادر حاجی شیخ محمد جان صاحب	۲۸۰
	میزان دستہ			میزان دستہ			میزان دستہ	
۲۸۱	سید محمد علی صاحب بخاری	۲۸۱	۲۸۲	سید محمد علی صاحب بخاری	۲۸۲	۲۸۳	سید محمد علی صاحب بخاری	۲۸۳
۲۸۴	سید محمد علی صاحب بخاری	۲۸۴	۲۸۵	سید محمد علی صاحب بخاری	۲۸۵	۲۸۶	سید محمد علی صاحب بخاری	۲۸۶
۲۸۷	سید محمد علی صاحب بخاری	۲۸۷	۲۸۸	سید محمد علی صاحب بخاری	۲۸۸	۲۸۹	سید محمد علی صاحب بخاری	۲۸۹
۲۹۰	سید محمد علی صاحب بخاری	۲۹۰	۲۹۱	سید محمد علی صاحب بخاری	۲۹۱	۲۹۲	سید محمد علی صاحب بخاری	۲۹۲
۲۹۳	سید محمد علی صاحب بخاری	۲۹۳	۲۹۴	سید محمد علی صاحب بخاری	۲۹۴	۲۹۵	سید محمد علی صاحب بخاری	۲۹۵
۲۹۶	سید محمد علی صاحب بخاری	۲۹۶	۲۹۷	سید محمد علی صاحب بخاری	۲۹۷	۲۹۸	سید محمد علی صاحب بخاری	۲۹۸
۲۹۹	سید محمد علی صاحب بخاری	۲۹۹	۳۰۰	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۰۰	۳۰۱	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۰۱
۳۰۲	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۰۲	۳۰۳	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۰۳	۳۰۴	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۰۴
۳۰۵	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۰۵	۳۰۶	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۰۶	۳۰۷	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۰۷
۳۰۸	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۰۸	۳۰۹	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۰۹	۳۱۰	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۱۰
۳۱۱	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۱۱	۳۱۲	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۱۲	۳۱۳	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۱۳
۳۱۴	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۱۴	۳۱۵	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۱۵	۳۱۶	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۱۶
۳۱۷	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۱۷	۳۱۸	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۱۸	۳۱۹	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۱۹
۳۲۰	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۲۰	۳۲۱	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۲۱	۳۲۲	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۲۲
۳۲۳	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۲۳	۳۲۴	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۲۴	۳۲۵	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۲۵
۳۲۶	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۲۶	۳۲۷	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۲۷	۳۲۸	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۲۸
۳۲۹	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۲۹	۳۳۰	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۳۰	۳۳۱	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۳۱
۳۳۲	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۳۲	۳۳۳	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۳۳	۳۳۴	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۳۴
۳۳۵	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۳۵	۳۳۶	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۳۶	۳۳۷	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۳۷
۳۳۸	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۳۸	۳۳۹	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۳۹	۳۴۰	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۴۰
۳۴۱	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۴۱	۳۴۲	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۴۲	۳۴۳	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۴۳
۳۴۴	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۴۴	۳۴۵	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۴۵	۳۴۶	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۴۶
۳۴۷	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۴۷	۳۴۸	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۴۸	۳۴۹	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۴۹
۳۵۰	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۵۰	۳۵۱	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۵۱	۳۵۲	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۵۲
۳۵۳	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۵۳	۳۵۴	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۵۴	۳۵۵	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۵۵
۳۵۶	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۵۶	۳۵۷	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۵۷	۳۵۸	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۵۸
۳۵۹	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۵۹	۳۶۰	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۶۰	۳۶۱	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۶۱
۳۶۲	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۶۲	۳۶۳	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۶۳	۳۶۴	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۶۴
۳۶۵	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۶۵	۳۶۶	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۶۶	۳۶۷	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۶۷
۳۶۸	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۶۸	۳۶۹	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۶۹	۳۷۰	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۷۰
۳۷۱	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۷۱	۳۷۲	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۷۲	۳۷۳	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۷۳
۳۷۴	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۷۴	۳۷۵	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۷۵	۳۷۶	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۷۶
۳۷۷	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۷۷	۳۷۸	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۷۸	۳۷۹	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۷۹
۳۸۰	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۸۰	۳۸۱	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۸۱	۳۸۲	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۸۲
۳۸۳	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۸۳	۳۸۴	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۸۴	۳۸۵	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۸۵
۳۸۶	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۸۶	۳۸۷	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۸۷	۳۸۸	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۸۸
۳۸۹	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۸۹	۳۹۰	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۹۰	۳۹۱	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۹۱
۳۹۲	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۹۲	۳۹۳	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۹۳	۳۹۴	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۹۴
۳۹۵	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۹۵	۳۹۶	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۹۶	۳۹۷	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۹۷
۳۹۸	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۹۸	۳۹۹	سید محمد علی صاحب بخاری	۳۹۹	۴۰۰	سید محمد علی صاحب بخاری	۴۰۰

[illegible]

[illegible]

[illegible]

نمبر سید	اسم گرای جناب	رقم	نمبر سید	اسم گرای جناب	رقم	نمبر سید	اسم گرای جناب	رقم
۱۱۲۰	کادیش صاحب ملک جاناوری	ص	۲۱۶	سماں عبدالبار صاحب کانپور	ص	۴۲۲	مولوی سید جواد علی خاں کنگر	ص
۱۱۲۱	عبدالحق صاحب صیدا زار	ص	۲۱۹	حاجی محمد شفیع خاں کنگر	ص	۴۲۳	مولوی حامد علی صاحب پیر پور	ص
۱۱۲۲	ایم باکھٹ صاحب جرنند صاحبیم	ص	۲۲۴	عزیز الرحمن صاحب کنگر	ص	۴۲۵	مولوی عبدالجبار صاحب پیر پور	ص
۱۱۲۳	نور محمد صاحب کنگر	ص	۲۲۶	ایم عیسیٰ صاحب نصف پیر پور	ص	۴۲۶	ایل ایل بدین صاحب پیر پور	ص
۱۱۲۴	ملک آرخاں سید نرنند رود کراچی	ص	میزان		ص	۴۲۷	مولوی حاجی عبدالرحمن صاحب	ص
۱۱۲۵	ایک درویش حضرت سید سلیمان	ص	۴۰۵	نور محمد صاحب کنگر	ص	۴۲۸	حافظ عبدالعزیز صاحب کنگر	ص
۱۱۲۶	حاجی غلام انبیا برادر کراچی	ص	۴۰۶	مولوی طاهر الدین صاحب کنگر	ص	۴۲۹	حاجی علی محمد صاحب کنگر	ص
۱۱۲۷	خان بہادر محمد شہان کنگر	ص	۴۰۷	ملک محمد عثمان صاحب کنگر	ص	۴۳۰	مولوی عبدالکیم صاحب کنگر	ص
۱۱۲۸	سید محمد قرآن جی ملوی صاحب کراچی	ص	۴۰۸	ملک محمد اسلم صاحب کنگر	ص	۴۳۱	حاجی شمس الدین صاحب کنگر	ص
۱۱۲۹	عبدالمجید صاحب کراچی	ص	۴۰۹	ملک محمد باجم صاحب کنگر	ص	۴۳۲	حافظ عبدالحمید صاحب کنگر	ص
۱۱۳۰	سید علی محمد عبدالہ بدر روڈ	ص	۴۱۰	مولوی اکبر علی صاحب کنگر	ص	۴۳۳	حاجی بن صاحب کنگر	ص
۱۱۳۱	سید احمد زیدانی صاحب کنگر	ص	۴۱۱	ڈاکٹر ایں یونس صاحب کنگر	ص	۴۳۴	شیخ محمد شفیع صاحب کنگر	ص
۱۱۳۲	علی جی ابراہیم جی صاحب کنگر	ص	۴۱۲	خواجہ سید علی صاحب کنگر	ص	۴۳۵	شیخ عبدالغنی صاحب کنگر	ص
۱۱۳۳	منظر علی جعفری صاحب کنگر	ص	۴۱۳	نور محمد صاحب کنگر	ص	۴۳۶	ایم یونس صاحب کنگر	ص
۱۱۳۴	ایم راجو صاحب کنگر	ص	۴۱۴	علی صفر صاحب کنگر	ص	۴۳۷	محمد رفیع صاحب کنگر	ص
میزان		ص	۴۱۵	سید احمد صاحب کنگر	ص	۴۳۸	مولوی عبدالنور صاحب کنگر	ص
یونی		ص	۴۱۶	مولوی زین الدین صاحب کنگر	ص	۴۳۹	محمد ابوالقاسم صاحب کنگر	ص
وصول براہ راست درویش		ص	۴۱۷	مولوی سعید احمد صاحب کنگر	ص	۴۴۰	مولوی زین الدین صاحب کنگر	ص
۲۰۸	بابو زید صاحب پیر پور	ص	۴۱۸	ایک درویش صاحب کنگر	ص	۴۴۱	مولوی صفات احمد صاحب کنگر	ص
۲۱۳	الطاف الرحمن صاحب کانپور	ص	۴۱۹	سید محمد یوسف صاحب کنگر	ص	۴۴۲	مولوی شیر محمد صاحب کنگر	ص
۲۱۴	نور محمد صاحب کنگر	ص	۴۲۰	مولوی صہب علی صاحب کنگر	ص	۴۴۳	مولوی محمد کیم صاحب کنگر	ص
۲۱۵	نور محمد صاحب کنگر	ص	۴۲۱	مولوی محمد عثمان صاحب کنگر	ص	میزان		ص

نمبر	نام گرامی خباب	رقم	نمبر	نام گرامی خباب	رقم	نمبر	نام گرامی خباب	رقم
۱۱۸۳	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۸۳	۱۱۸۳	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۸۳	۱۱۸۳	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۸۳
۱۱۸۴	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۸۴	۱۱۸۴	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۸۴	۱۱۸۴	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۸۴
۱۱۸۵	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۸۵	۱۱۸۵	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۸۵	۱۱۸۵	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۸۵
۱۱۸۶	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۸۶	۱۱۸۶	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۸۶	۱۱۸۶	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۸۶
۱۱۸۷	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۸۷	۱۱۸۷	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۸۷	۱۱۸۷	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۸۷
۱۱۸۸	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۸۸	۱۱۸۸	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۸۸	۱۱۸۸	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۸۸
۱۱۸۹	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۸۹	۱۱۸۹	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۸۹	۱۱۸۹	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۸۹
۱۱۹۰	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۹۰	۱۱۹۰	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۹۰	۱۱۹۰	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۹۰
۱۱۹۱	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۹۱	۱۱۹۱	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۹۱	۱۱۹۱	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۹۱
۱۱۹۲	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۹۲	۱۱۹۲	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۹۲	۱۱۹۲	بابو محمد عزیز حسین صاحب میرٹھ	۱۱۹۲

جامعہ کے ایک بڑے بھروسہ کی وجہ سے

دہلی میں حاجی علی جان مرحوم کا خاندان مدت سے قوی خدمات کے لئے مشہور رہا ہے۔ اسی کنبہ کے ایک ممتاز فرد خباب عبداللہ صاحب خلافت اور کانگریس کے جہازوں کی یادگار تھے۔ خلافت کی سبھی میں جن زوجہ انوں کا جوش و خروش کام کر رہا تھا۔ ان میں ایک آپ بھی تھے کانگریس میں آپ خلافت کے بعد بھی شامل رہے۔ اس کی سرگرمیوں پر ابرار حد لیتے رہے۔ انوس پر کردہ بھی سلسلہ کے آخری ایام میں دارالافتاء کو کوچ کرنے۔ جامعہ سے الگ کا تعلق بہت گہرا اور قدیم تھا جامعہ نے علی گڑھ سے آکر دہلی میں جن لوگوں کو رنج و غم کا شریک پایا ان میں آپ کی بھی ذات تھی۔ خدا غنی و ثمر کرے اور اعلیٰ علیین میں جگہ ہے

إِنَّا لِلّٰہِ وَإِنَّا اِلَیْہِ رَاجِعُونَ

گوشتواره آمدنی چند صوبہ وار بذریعہ حلقہ ہمدردان جامعہ باہر دسمبر ۱۳۳۲ء

۱۔ بمبئی	۱۲۳۰	۱۔ بمبئی
۲۔ بنگال	۱۲۳۰	۲۔ بنگال
۳۔ پنجاب	۱۲۳۰	۳۔ پنجاب
۴۔ دہلی	۱۲۳۰	۴۔ دہلی
۵۔ حیدرآباد	۱۲۳۰	۵۔ حیدرآباد
۶۔ راجپوتانہ و مشرقی اترپردیش	۱۲۳۰	۶۔ راجپوتانہ و مشرقی اترپردیش
۷۔ سندھ	۱۲۳۰	۷۔ سندھ
۸۔ یو۔ پی	۱۲۳۰	۸۔ یو۔ پی

میزان ^{۶۲۸۶} سما _{۱۲} اس لئے زکوٰۃ کے ہیں ایقاعہ ^{۲۲۱۰} تعلیم و ترقی کے ہیں اور تقاضا ^{۲۲۱۰} تعمیر کے ہیں

نوٹ :- گذشتہ ماہ صوبہ سندھ کا میزبان میں ماہنامہ رنج کیے گئے تھے صحیح رقم نامہ تھی کیونکہ صوبہ سندھ کی فہرست میں رسید یافتہ ماسٹر عبدالمجید صاحب ٹیلر کی رقم دراصل ایک روپیہ وصول ہوئی تھی لیکن دو روپیہ صحت ہو گئے تھے اس وجہ سے میزبان میں ایک روپیہ زائد راج ہو گیا جس کی تصحیح کر لی جائے

نامکم سیدرواین جامعہ

فرمانروائے بھوپال کا شاہانہ عطیہ

ہندوستان کے تعلیمی مسائل سے بچہ بچہ کہنے والے حضرات سے یہ امر پوشیدہ نہیں ہو کہ موجودہ فرمانروائے بھوپال کی والدہ محترمہ ہیں بیگم صاحبہ بھوپال کے نام سے بچہ بچہ جانتا تھا تعلیم سے کس قدر بچی دگتی تھیں اور خوشیاں کی تعلیم سے لے کر کس قدر کوشاں رہتی تھیں۔ تعلیم کے پھیلانے میں جس جماعت نے بھی قدم بڑھایا مروجہ نے ہمیشہ اس کی سرپرستی فرمائی اور نہایت قدر کی نگاہ سے اسے دیکھا۔ انھوں نے اپنی جیب خاص سے لاکھوں روپیہ صرف تعلیمی اداروں پر صرف کر ڈالا۔ انہی کی تعلیم اور تربیت کا اثر ان کے وافی فرزند موجودہ فرمانروائے بھوپال میں یہ حد اتم موجود ہے۔ حالی مرحوم کے صدر سالہن کے موقع پر حالی مسلم ہائی اسکول ہائی پت کے لئے شاہانہ عطیہ انجمن حمایت الاسلام لاہور کے گذشتہ سالانہ جلسہ کے موقع پر، زمانہ کالج کالج کالج بنیاد رکھتے ہوئے، نیز انجمن کے عام اجلاس میں جن شاہانہ عطیوں کا اعلان جناب نواب صاحب کی طرف سے کیا گیا یہ سب ان کی عطا کردہ سی اور ان کی دلی لگن کے اظہار کے واسطے کافی ہو۔ جامعہ ملیہ کی سرپرستی جس طرح خلد آشاں بیگم صاحبہ نے اس کے ابتدائی زمانہ سے ہی فرمائی تھی۔ اسی طرح موجودہ نواب صاحب نے بھی اس کے تحریکات میں ہمیشہ بچی کا اظہار فرمایا ہو اور نہایت فیاضانہ طور سے اس کو نوازا ہو۔

چنانچہ گذشتہ دسمبر کے آخری ایام میں جناب شیخ الجامعہ ڈاکٹر ذاکر حسین خاں صاحب بھوپال تشریف لے گئے تو جناب نواب صاحب خلد اللہ ملکہ نے مبلغ دس ہزار روپے کی گرانہار رقم عنایت فرمائی اور پانچ سو روپے ماہوار گرانٹ کی تجدید کی منظوری صادر فرمائی۔ ہم نہیں جانتے کہ اس اعانت اور سرپرستی کا شکر یہ کن الفاظ میں ادا کیا جائے۔ البتہ ہم محسوس کرتے ہیں کہ بیگم خاں مرحوم اور ڈاکٹر انصاری مرحوم کی دینی بھی اس سے ضرور متاثر ہوئی ہوں گی۔ ان عطیوں سے اس پوصے کی آبیاری کی گئی ہو جو ان محن اور سراپا ایشیاں جہتوں کا نگاہ ہوا ہے۔

صلیٰ علیہ وسلم والہم السلام

زقار حیدر

پچھلے جنینے کے سال میں یہ اطلاع درج کی گئی تھی کہ ہماری تجویز ہو کہ ہر بڑے شہر میں جہاں جہاں ہیں اپنے سابق طلبہ یا
فصل ہمدردیہ لے سکیں جو اپنا حق و اس وقت جامعہ کے لئے نکال سکیں ان سے درخواست کی جاتی ہے کہ وہ اپنے ہاں ایک حلقہ
قائم کر کے جامعہ کی امداد کے لئے رقم فراہم کرنے کی کوشش کریں اور ہمدردوں کی تعداد میں اضافہ کی پوری کوشش فرمائیں
تیز یہ بھی خیال ظاہر کیا گیا تھا کہ خاص بی بی میں حلقہ ہمدردان کی توسیع کے لئے ایک نیا حلقہ قائم کیا جائے چنانچہ بعض مقامات
کے کارکنوں کی پیش کش کا ذکر بھی کیا گیا تھا اسی سلسلہ میں اب ہم مزید فصل ہمدردوں کا ذکر کرتے ہیں۔

مولوی ظہیر الحسن صاحب ہیں کا مدخلہ ضلع مظفرنگر نے اپنے حلقہ میں کام کرنا تہیہ فرمایا ہے اور مسلمانوں کو جامعہ ملیہ کے کاموں میں بچپنی کو
کے طرف متوجہ کرنا کی تحریک کوشش شروع فرمائی ہے ہم ان کی سعی جلیلہ کا دل سے اقرار کرتے ہیں۔ خدا انھیں جزائے خیر دے۔

علی گڑھ مسلم یونیورسٹی میں ہماری جامعہ کے سابق طالب علم ابراہیم صاحب جو وہاں ایسٹس کے طالب علم ہیں جامعہ کے لئے باقاعدہ
کام کرنے کے واسطے اپنی خدمات پیش کی ہیں، ہمیں یقین ہے کہ شہر علی گڑھ مسلم یونیورسٹی کے احباب اور بزرگ ان کے اس جذبہ کی قدر فرمائیں گے اور
تہہہم کی اعانت و دین نہ فرمائیں گے۔

فردباغ میں ایک نیا حلقہ قائم کیا گیا ہے جو بی بی اور بی بی میں جامعہ کام کر لوگوں کو روشناس کرنے اور انھیں اس میں بچپنی لینے کے
لئے آمادہ کرنا کی خدمت انجام دے گا اس اہم کام کی ذمہ داری مولوی مقبول احمد صاحب سوامڑی اور منظر حسن صاحب فادنی کو سپرد کی گئی ہے۔

ہمارے ادارہ کے بہت پرانے اور شہور کارکن۔ ڈاکٹر شاہ زین العابدین صاحب طویل عالت کے بعد اب اس تشریف لائے ہیں بہت
کمزور ہیں۔ لیکن اس کے باوجود غنیمت ہے کہ وہ پروردانہ ہونے کی فکر میں ہیں، باقی کارکنوں، بلکہ جملہ کارکنوں کی تفصیل آئندہ پرچہ میں
درج کی جائے گی۔

تحریک حلقہ ہمدردانِ جامعہ

۱۹ جنوری ۱۹۲۳ء میں جو رفات دفتر ہمدردانِ جامعہ میں براہ راست یا بذریعہ ہمتین و سفراء یا معرفت ہمدردان جامعہ وصول ہوئی ہیں ان کی تفصیل ذیل میں درج کی جاتی ہے۔

جن حضرات نے جنوری کی آخری تاریخوں میں رفات بذریعہ ہمت یا منی آؤر روانہ کی ہوں یا سفراء و ہمتین کو دی ہوں اور وہ دفتر میں جنوری کی آخری تاریخ تک وصول نہ ہوئی ہوں ان کے نام اس فہرست میں نہیں ملیں گے انھیں آئندہ اشاعت کا انتظار کرنا چاہیے۔

ریاستوں کی گرانٹ، میونسپل گرانٹ، اوقات جامعہ کی آمدنی اس فہرست میں درج نہیں کی جاتی۔ جن رفات کے سامنے (ز) بنایا گیا ہے وہ زکوٰۃ کی دین وصول ہوئی ہیں۔

نمبر رسید	ام گرامی خباب	رقم	نمبر رسید	ام گرامی خباب	رقم	نمبر رسید	ام گرامی خباب
بھگل				۹۹۶۹	۲۲۹	۹۹۶۹	۲۲۹
وصول براہ راست در دفتر۔				۹۹۷۰	۲۵۰	۹۹۷۰	۲۵۰
۲۳۱ خلیفہ احمد کریہ صاحب کی اس بکریہ				۹۹۷۱	۲۵۵	۹۹۷۱	۲۵۵
۲۳۲ جیون بخش محمد جان صاحب				۹۹۷۲	۲۵۸	۹۹۷۲	۲۵۸
میزان ۸ ص				۹۹۷۳	۲۵۸	۹۹۷۳	۲۵۸
میزان لپیٹ				۹۹۷۴	۲۵۸	۹۹۷۴	۲۵۸
پنجاب				۹۹۷۵	۲۵۸	۹۹۷۵	۲۵۸
وصول بذریعہ میر عالم رضا لغاری بہاولپور۔				۹۹۷۶	۲۵۸	۹۹۷۶	۲۵۸
۹۹۷۷ سید محمود الدین صاحب بہاولپور				۹۹۷۸	۲۵۸	۹۹۷۸	۲۵۸
۹۹۷۹ محمد عظیم الدین صاحب ملوی				۹۹۸۰	۲۵۸	۹۹۸۰	۲۵۸
۹۹۸۱ مولوی اکبر رضا صاحب جٹ				۹۹۸۲	۲۵۸	۹۹۸۲	۲۵۸
وصول براہ راست در دفتر۔				۹۹۸۳	۲۵۸	۹۹۸۳	۲۵۸
۲۳۳ خواجہ محمد علی صاحب جٹ				۹۹۸۴	۲۵۸	۹۹۸۴	۲۵۸
۲۳۴ خواجہ محمد علی صاحب جٹ				۹۹۸۵	۲۵۸	۹۹۸۵	۲۵۸
۲۳۵ خواجہ محمد علی صاحب جٹ				۹۹۸۶	۲۵۸	۹۹۸۶	۲۵۸
۲۳۶ خواجہ محمد علی صاحب جٹ				۹۹۸۷	۲۵۸	۹۹۸۷	۲۵۸
۲۳۷ خواجہ محمد علی صاحب جٹ				۹۹۸۸	۲۵۸	۹۹۸۸	۲۵۸
۲۳۸ خواجہ محمد علی صاحب جٹ				۹۹۸۹	۲۵۸	۹۹۸۹	۲۵۸
۲۳۹ خواجہ محمد علی صاحب جٹ				۹۹۹۰	۲۵۸	۹۹۹۰	۲۵۸
۲۴۰ خواجہ محمد علی صاحب جٹ				۹۹۹۱	۲۵۸	۹۹۹۱	۲۵۸
۲۴۱ خواجہ محمد علی صاحب جٹ				۹۹۹۲	۲۵۸	۹۹۹۲	۲۵۸
۲۴۲ خواجہ محمد علی صاحب جٹ				۹۹۹۳	۲۵۸	۹۹۹۳	۲۵۸
۲۴۳ خواجہ محمد علی صاحب جٹ				۹۹۹۴	۲۵۸	۹۹۹۴	۲۵۸
۲۴۴ خواجہ محمد علی صاحب جٹ				۹۹۹۵	۲۵۸	۹۹۹۵	۲۵۸
۲۴۵ خواجہ محمد علی صاحب جٹ				۹۹۹۶	۲۵۸	۹۹۹۶	۲۵۸
۲۴۶ خواجہ محمد علی صاحب جٹ				۹۹۹۷	۲۵۸	۹۹۹۷	۲۵۸
۲۴۷ خواجہ محمد علی صاحب جٹ				۹۹۹۸	۲۵۸	۹۹۹۸	۲۵۸
۲۴۸ خواجہ محمد علی صاحب جٹ				۹۹۹۹	۲۵۸	۹۹۹۹	۲۵۸
۲۴۹ خواجہ محمد علی صاحب جٹ				۱۰۰۰۰	۲۵۸	۱۰۰۰۰	۲۵۸

نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم
۲۲۵	ذاکر محمود حسین خاں صاحب مدرک	۱۵۸۸	۱۵۸۸	بابو فرحت علی خاں بیگور دؤ دہلی	۱۵۸۸	۱۵۸۸	بابو فضل الحق صاحب مدرک	۱۵۸۸
۲۲۶	قاضی غلام نبی صاحب ہمدانی	۱۵۸۹	۱۵۸۹	سید محمد حسن صاحب	۱۵۸۹	۱۵۸۹	محمد یوسف مرزا خاں صاحب	۱۵۸۹
۲۵۲	محمد خضر صاحب جامعہ مدرک	۱۵۹۰	۱۵۹۰	خواجہ محمود شاہ صاحب	۱۵۹۰	۱۵۹۰	بابو غلام علی صاحب	۱۵۹۰
۲۵۴	محمد شفیع صاحب باڑی دہلی	۱۵۹۱	۱۵۹۱	شیدائے علی خاں صاحب	۱۵۹۱	۱۵۹۱	سید عبداللطیف خاں صاحب	۱۵۹۱
	میرزا محمد	۱۵۹۲	۱۵۹۲	صبار الدین خاں صاحب	۱۵۹۲	۱۵۹۲	میاں حاجی محمد الدین صاحب	۱۵۹۲
	میرزا محمد	۱۵۹۳	۱۵۹۳	زادہ حسین صاحب	۱۵۹۳	۱۵۹۳	میاں محمد رفیع صاحب	۱۵۹۳
	اب ہندویشی عبد السعید خاں صاحب	۱۵۹۴	۱۵۹۴	سید غلام حسین صاحب	۱۵۹۴	۱۵۹۴	محمد یوسف صاحب	۱۵۹۴
۱۴۲۱	میر شاہ علی صاحب اینڈ برادر	۱۵۹۵	۱۵۹۵	بابو غلام نبی صاحب	۱۵۹۵	۱۵۹۵	بابو فضل الرحمن صاحب	۱۵۹۵
۱۴۲۲	منشی نور شید عالم صاحب	۱۵۹۶	۱۵۹۶	ماسٹر مشتاق صاحب	۱۵۹۶	۱۵۹۶	شیخ محمد طہر صاحب	۱۵۹۶
۱۴۲۳	علی صاحب سولہ صاحب	۱۵۹۷	۱۵۹۷	پیر جی محمد علی صاحب	۱۵۹۷	۱۵۹۷	احمد اسلام خاں صاحب	۱۵۹۷
۱۴۲۴	بابو محمد شفیع صاحب	۱۵۹۸	۱۵۹۸	سید شمس الدین صاحب	۱۵۹۸	۱۵۹۸	ایس محمد یوسف صاحب	۱۵۹۸
۱۴۲۵	حاجی قادر بخش صاحب	۱۵۹۹	۱۵۹۹	بابو سید حفیظ الدین صاحب	۱۵۹۹	۱۵۹۹	برو فیروز عبداللطیف صاحب	۱۵۹۹
۱۴۲۶	حاجی نور الدین صاحب	۱۶۰۰	۱۶۰۰	ٹھیکیدار غلام صاحب	۱۶۰۰	۱۶۰۰	بابو محمد علی صاحب	۱۶۰۰
۱۴۲۷	میرزا محمد صاحب	۱۶۰۱	۱۶۰۱	آغا محمد حسین صاحب	۱۶۰۱	۱۶۰۱	نقیب صاحب	۱۶۰۱
۱۴۲۸	محمد رفیع صاحب	۱۶۰۲	۱۶۰۲	شیخ محمد یونس صاحب	۱۶۰۲	۱۶۰۲	بگم صاحب	۱۶۰۲
۱۴۲۹	عبد المجید خاں صاحب	۱۶۰۳	۱۶۰۳	بابو سعید الرحمن صاحب	۱۶۰۳	۱۶۰۳	غلام محمد صاحب	۱۶۰۳
۱۵۸۰	عبد الدین صاحب	۱۶۰۴	۱۶۰۴	ملک شریف الدین صاحب	۱۶۰۴	۱۶۰۴	عبد المجید خاں صاحب	۱۶۰۴
۱۵۸۱	حاجی جواد اللہ صاحب	۱۶۰۵	۱۶۰۵	ایم حامد صاحب	۱۶۰۵	۱۶۰۵	ملک عبدالرزاق صاحب	۱۶۰۵
۱۵۸۲	منشی حفیظ احمد صاحب	۱۶۰۶	۱۶۰۶	شیخ عبد المجید صاحب	۱۶۰۶	۱۶۰۶	سید محمد شفیع صاحب	۱۶۰۶
۱۵۸۳	رحمت اللہ صاحب	۱۶۰۷	۱۶۰۷	آمنہ بگم صاحب	۱۶۰۷	۱۶۰۷	عبد المجید صاحب	۱۶۰۷
۱۵۸۴	ملک جی عبد المجید صاحب	۱۶۰۸	۱۶۰۸	بابو محمد امین صاحب	۱۶۰۸	۱۶۰۸	محمد عارف صاحب	۱۶۰۸
۱۵۸۵	درویش دو آغا لوانی باڑہ ہندو راؤ	۱۶۰۹	۱۶۰۹	سید وصی شرف صاحب	۱۶۰۹	۱۶۰۹	نور اسلام صاحب	۱۶۰۹
۱۵۸۶	میر عزیز الدین صاحب	۱۶۱۰	۱۶۱۰	مولانا اسعد علی صاحب	۱۶۱۰	۱۶۱۰	بگم صاحبہ	۱۶۱۰
۱۵۸۷	چودھری محمد احمد صاحب	۱۶۱۱	۱۶۱۱	سید سعید احمد صاحب	۱۶۱۱	۱۶۱۱	غلام غوث صاحب	۱۶۱۱

نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم
۱۶۸۸	خان بہادر حاجی رشید احمد صاحب دہلی	۱۶۱۱	۱۶۱۱	ایس سلطان صاحب برادرز سرگھاہ	۲	۱۶۳۵	مولوی ابراہیم صاحب پیر خانی اسکول	۸
۱۶۸۹	میاں غلام علی خان صاحب قلعہ بلخ	۱۶۱۲	۱۶۱۲	کے بی رشید صاحب انڈکو	۸	۱۶۳۶	کنور سید علی صاحب بیٹی دہلی	۸
۱۶۹۰	ایم اے صدیقی صاحب نئی دہلی	۱۶۱۳	۱۶۱۳	حاجی عبدالرحمن صاحب برادرز	۸	۱۶۳۷	محمد احمد صاحب چاندنی چوک	۸
۱۶۹۱	حسین ملک صاحب ریٹ لائی دہلی	۱۶۱۴	۱۶۱۴	محمد ایاس صاحب عمو صاحب	۸	۱۶۳۸	اسلام الدین صاحب شجاع الدین صاحب چاندنی	۸
۱۶۹۲	محمد فاروق صاحب بارہ	۱۶۱۵	۱۶۱۵	سید فتح محمد صاحب فیصل محمد صاحب	۸	۱۶۳۹	مولانا محبوب الہی صاحب مدر عربیہ پوری	۸
۱۶۹۳	حکیم غلام حسن صاحب نئی دہلی	۱۶۱۶	۱۶۱۶	محمد میاں صاحب	۸	۱۶۴۰	مولانا سجاد حسین	۱۲
۱۶۹۴	محمد وزیر صاحب صد بازار دہلی	۱۶۱۷	۱۶۱۷	حاجی عبد اللہ صاحب صد بازار دہلی	۸	۱۶۴۱	حاجی مفتی غلام فیصل صاحب بیگم پور	۸
۱۶۹۵	عبد مفتی صاحب شیش محل دہلی	۱۶۱۸	۱۶۱۸	حاجی عبدالعزیز صاحب	۸	۱۶۴۲	عبد الکریم صاحب لعلی موٹی ٹوٹیکری	۸
۱۶۹۶	حاجی محبوب بخش صاحب فیض الدین	۱۶۱۹	۱۶۱۹	حاجی محمد میر عبد مفتی صاحب	۸	۱۶۴۳	شیخ محمد رفیع صاحب محمد آف صاحب انڈسٹری	۸
۱۶۹۷	محمد حسین خادم صاحب جکشن پور	۱۶۲۰	۱۶۲۰	ممتاز الدین صاحب سوداگر	۸	۱۶۴۴	محمد سعید صاحب ایم این سعید انڈکو	۸
۱۶۹۸	سرور ازلی صاحب کچہ چلان	۱۶۲۱	۱۶۲۱	محمد شفیع صاحب محمد عین صاحب	۸	۱۶۴۵	ممتاز سلیمان صاحب جوہری نئی سرگ	۸
۱۶۹۹	حکیم احمد حسن خان صاحب	۱۶۲۲	۱۶۲۲	ضیا الدین احمد صاحب نئی دہلی	۸	۱۶۴۶	ملک آف صاحب صاحب نواب گنج دہلی	۸
۱۷۰۰	ضیاء الدین صاحب چھال میاں	۱۶۲۳	۱۶۲۳	تغیثم مفتی صاحب گنجی الان	۸	۱۶۴۷	مولوی شرف الدین صاحب سبزی بستی	۸
۱۷۰۱	محمد سلطان صاحب بھول سندی	۱۶۲۴	۱۶۲۴	فرخ مرزا صاحب	۸	۱۶۴۸	زرین خان صاحب علی صاحب	۸
۱۷۰۲	ممتاز احمد سعید صاحب تراہرہ رام خان	۱۶۲۵	۱۶۲۵	سید سلیم الدین صاحب بازار چلی قبر	۸	۱۶۴۹	حافظ عبد الحکیم صاحب الرحمن صاحب	۸
۱۷۰۳	بابو رحمت اللہ صاحب جوہلا ہاڑی	۱۶۲۶	۱۶۲۶	ایمر بخش صاحب اجیری دروازہ	۸	۱۶۵۰	شیخ الدین صاحب کھجورہ دوقولہ	۸
۱۷۰۴	حافظ عبد اللہ صاحب محمد سراج مفتی صاحب	۱۶۲۷	۱۶۲۷	بابو فیض احمد صاحب تحصیلدار نیو پٹی	۸	۱۶۵۱	سالھ خان صاحب	۸
۱۷۰۵	نشی انیس مفتی کلان محل دہلی	۱۶۲۸	۱۶۲۸	سید محمد احمد صاحب	۸	۱۶۵۲	نعمود خان صاحب کادافض روڈ	۸
۱۷۰۶	ڈاکٹر حاجی عبد ازاد صاحب بھانگ	۱۶۲۹	۱۶۲۹	خان بہادر ایس ایم عبد اللہ	۸	۱۶۵۳	شیخ عبدالحق صاحب چاندنی چوک دہلی	۸
۱۷۰۷	عبد الغفور صاحب سادہ کار پور	۱۶۳۰	۱۶۳۰	رفیع اللہ خان صاحب بھانگ پورہ پور	۸	۱۶۵۴	نیمین صاحب کلاں کٹر صاحب الدین	۸
۱۷۰۸	بابو سید محمد صاحب چاندی دوان	۱۶۳۱	۱۶۳۱	مولوی حاجی نور محمد صاحب مدرسہ سولہ عالم	۸	۱۶۵۵	محمد اویس صاحب ہاڑی انڈکو دہلی	۸
۱۷۰۹	ڈاکٹر حسین بخش صاحب بہار گنج	۱۶۳۲	۱۶۳۲	بابو محمد ابراہیم صاحب جی سوئی دلالان	۸	۱۶۵۶	ایچ احمد مفتی صاحب محمد ہلال صاحب	۸
۱۷۱۰	فضل محمد صاحب منڈی صاحب	۱۶۳۳	۱۶۳۳	ماسٹر قمر الدین صاحب پیر خانی اسکول	۸	۱۶۵۷	حاجی بشیر احمد صاحب بیگم پور	۸
۱۷۱۱	سعود صاحب برادرز سرگھاہ	۱۶۳۴	۱۶۳۴	مولوی ضیاء الرحمن صاحب پیر خانی	۸	۱۶۵۸	عبد مفتی صاحب چاندنی چوک	۸

میزبید	اسم گرامی جناب	رقم	میزبید	اسم گرامی جناب	رقم	میزبید	اسم گرامی جناب	رقم
۱۰۵۹	شمس العاقین صاحبہ جانی چوک	۴	راجپوتانہ و سترل انڈیا			۱۱۵۱	ماستر قلند خان صاحبہ ٹیلر ماسٹر۔	۴
۱۰۶۰	مغربی صاحبہ توفیق آباد	۶				۱۱۵۲	عبدالغنی صاحبہ شیش جیٹھپانی	۶
۱۰۶۱	خواجہ سردار صاحبہ سرشار آباد	۴	وصول براہ راست در دفتر۔			۱۱۵۳	مرزا نادر علی صاحبہ لکھنؤ خانہ	۴
۱۰۶۲	ڈاکٹر نور احمد صاحبہ بھارن دہی	۶	۲۵۴ نذیر عباسی صاحبہ مبر ۱۲-۱۲-۱۲	۴	۱۱۵۴	محمد امین محمد صدیقی صاحبہ	۶	
۱۰۶۳	حکیم محمد و صاحبہ شریف بھڑی دہی	۴			۱۱۵۵	خانی خان خانقاہ صاحبہ سب کپڑا پوس	۶	
۱۰۶۴	حاجی خٹاں محمد اقبال احمد صاحبہ کلا	۴	میزبان		۱۱۵۶	علی محمد موسیٰ صاحبہ	۴	
۱۰۶۵	مفت محمد و صاحبہ شریف آباد	۴	سندھ		۱۱۵۷	حاجی عبدالکریم انڈیا برادر سوداگر	۴	
۱۰۶۶	میرزا محمد صاحبہ شریف آباد	۴	بدریہ شیخ محمد فقیر صاحبہ کراچی۔		۱۱۵۸	حاجی ذوالبدین صاحبہ سوداگر	۴	
۱۰۶۷	محمد رفیع صاحبہ محمد رفیع صاحبہ چلتی دے	۴	۱۱۱۳۴ والدہ صاحبہ غلام علی جان شکر ملیم صاحبہ	۴	۱۱۵۹	شیخ محمد فقیر بخشتر نیکر پوس کراچی	۴	
۱۰۶۸	عبد السلام صاحبہ عبدالغفار صاحبہ بزار	۴	۱۱۱۳۶ صاحبہ امیر الدین صاحبہ شیش پیر ٹنڈا پوس	۴				
۱۰۶۹	اسلام الدین صاحبہ ایک چیت کھانہ	۴	۱۱۱۳۷ میرزا عیاض علی صاحبہ لکھنؤ پور دہی	۴				
۱۰۷۰	شریف کبھی	۴	۱۱۱۳۸ مرزا بشیر احمد صاحبہ لوک ڈنڈا پور ٹنڈا	۴				
۱۰۷۱	حاجی جمال الدین صاحبہ	۴	۱۱۱۳۹ غفر الدین محمد دین صاحبہ ٹوٹی دے	۴				
۱۰۷۲	سعید احمد صاحبہ نسیم احمد صاحبہ	۴	۱۱۱۴۰ عبدالغفار صاحبہ کوٹلی صاحبہ سول سکول	۴				
۱۰۷۳	محمد حسین صاحبہ مٹی دے	۴	۱۱۱۴۱ ماسٹر نقض مین صاحبہ ٹیلر ماسٹر	۴				
۱۰۷۴	ایچ اے صاحبہ الدین صاحبہ	۴	۱۱۱۴۲ عبدالرشید صاحبہ باربر	۴				
۱۰۷۵	محمد عمر صاحبہ تھلا مرچٹ	۴	۱۱۱۴۳ عبدالمجید صاحبہ ٹیلر ماسٹر بندر روڈ	۴				
۱۰۷۶	محمد یوسف محمد فاروق صاحبہ کلا	۴	۱۱۱۴۴ محمد یعقوب محمد شفیع صاحبہ	۴				
۱۰۷۷	ایم اے اکر الدین صاحبہ جو غرضی دہی	۴	۱۱۱۴۵ عبداللہ نبیل صاحبہ سوداگر	۴				
	میزبان		۱۱۱۴۶ قادری صاحبہ حجاز ڈاری	۴				
			۱۱۱۴۷ عبدالحیاء صاحبہ تاجر قالین	۴				
			۱۱۱۴۸ علی محمد عبداللہ صاحبہ موٹر سٹورز	۴				
			۱۱۱۴۹ والدہ صاحبہ غلام علی جان شکر ملیم صاحبہ	۴				
			۱۱۱۵۰ شیخ محمد فقیر صاحبہ سوداگر سوداگر کراچی	۴				

نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم	رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم	رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم
۶۴۲	غزیر الحسن صاحب بیاض خضہ آباد	۶۹۶۵	۱۲۲۴	حاجی حافظ الحسن صاحب سہاگ	۶۱۲۲۴	۱۲۲۴	حاجی حافظ الحسن صاحب سہاگ	۶۱۲۲۴
				ارشاد بیگ صاحب منجم کالج سکس پوٹل	۱۲۲۸	۱۲۲۸	ارشاد بیگ صاحب منجم کالج سکس پوٹل	۱۲۲۸
	میزان لاٹھی			رضوان الحسن صاحب	۱۲۲۹	۱۲۲۹	رضوان الحسن صاحب	۱۲۲۹
	وصول بذریعہ محمد علی احمد صاحب سہاگ			امین احمد صاحب	۱۲۳۰	۱۲۳۰	امین احمد صاحب	۱۲۳۰
۶۹۴۵	چودھری عبد اللطیف صاحب چاند پور	۵۰۴	۵۰۴	سردار عبدالرحمن خان صاحب	۱۵۳۰	۱۵۳۰	سردار عبدالرحمن خان صاحب	۱۵۳۰
۶۹۴۶	فضل احمد صاحب ٹیکید	۵۰۵	۵۰۵	اقبال حسین صاحب	۱۵۳۱	۱۵۳۱	اقبال حسین صاحب	۱۵۳۱
۶۹۴۷	حکیم ڈاکٹر علی اکبر صاحب	۵۰۶	۵۰۶	طہیر الدین صاحب	۱۵۳۲	۱۵۳۲	طہیر الدین صاحب	۱۵۳۲
۶۹۴۸	حافظ شریف احمد صاحب چاند پور	۵۰۷	۵۰۷	سید قندار حسین صاحب بڑا گاؤں میرٹھ	۱۵۳۳	۱۵۳۳	سید قندار حسین صاحب بڑا گاؤں میرٹھ	۱۵۳۳
۶۹۴۹	شفیق احمد صاحب موی	۵۰۸	۵۰۸	بابو محمد نفیس صاحب کٹر آنر	۱۵۳۴	۱۵۳۴	بابو محمد نفیس صاحب کٹر آنر	۱۵۳۴
۶۹۵۰	چیرمن صاحب سب بورڈ	۵۰۹	۵۰۹	بابو شفیع الزماں صاحب	۱۵۳۵	۱۵۳۵	بابو شفیع الزماں صاحب	۱۵۳۵
۶۹۵۱	اسٹر فو اچھا احمد صاحب بجنور	۵۱۰	۵۱۰	بابو غلام ناصر صاحب	۱۵۳۶	۱۵۳۶	بابو غلام ناصر صاحب	۱۵۳۶
۶۹۵۲	محمد رسالہ محمد عبداللہ صاحب	۵۱۱	۵۱۱	بابو امیر احمد صاحب	۱۵۳۷	۱۵۳۷	بابو امیر احمد صاحب	۱۵۳۷
۶۹۵۳	مولوی محمد شفیق صاحب حبس بجنور			بابو مقبول احمد صاحب	۱۵۳۸	۱۵۳۸	بابو مقبول احمد صاحب	۱۵۳۸
۶۹۵۴	تبرک صاحب ڈاکٹر بارہ پور			شیخ امین الدین صاحب سوداگر	۱۵۳۹	۱۵۳۹	شیخ امین الدین صاحب سوداگر	۱۵۳۹
۶۹۵۵	مستری عبدالغفور صاحب آرنہ			محمد شریف صاحب ٹورنٹ	۱۵۴۰	۱۵۴۰	محمد شریف صاحب ٹورنٹ	۱۵۴۰
۶۹۵۶	مولوی طفیل احمد صاحب تیرہ			مولوی محمد طفیل صاحب یادگیت	۱۵۴۱	۱۵۴۱	مولوی محمد طفیل صاحب یادگیت	۱۵۴۱
۶۹۵۷	مولوی عبد الرحمن صاحب مدینہ مہربا							
۶۹۵۸	مولوی تمیز حسن							
۶۹۵۹	شیخ بودتہ خان چاند پور							
۶۹۶۰	حکیم حاجی سید الحسن صاحب آرنہ							
۶۹۶۱	شیخ خواجہ شمس الدین صاحب							
۶۹۶۲	حکیم محمد زکریا صاحب مہربا							
۶۹۶۳	ڈاکٹر محمد امجد صاحب مہربا							
۶۹۶۴	عبدالغنی صاحب گڑب							

نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم	رسید نمبر	اسم گرامی جناب	رقم
۱۸۳۳	چودھری بخش محمد علی دکن	۱۸۳۴	۱۸۳۴	محمد صاحب گرامی دولت پور	۱۸۳۵	۲۳۸	صوبہ دار محمد عزیز خان	۱۸۳۶
۱۸۳۴	ابو محمد صاحب دکن	۱۸۳۵	۱۸۳۵	چودھری گلشن	۱۸۳۶	۲۳۹	صوبہ دار محمد عزیز خان	۱۸۳۷
۱۸۳۵	نشیق علی صاحب مدائن	۱۸۳۶	۱۸۳۶	چودھری شفیق علی صاحب دکن	۱۸۳۷	۲۴۰	صوبہ دار محمد عزیز خان	۱۸۳۸
۱۸۳۶	اشفاق احمد صاحب	۱۸۳۷	۱۸۳۷	چودھری محمد علی صاحب مدائن	۱۸۳۸	۲۴۱	صوبہ دار محمد عزیز خان	۱۸۳۹
							میزان	

گوشوارہ آمدنی چندہ صوبہ ارباب علیہ حلقہ سہرڈان جامعہ سماہ جنوری ۱۹۴۳ء

- ۱۔ بنگال
  - ۲۔ پنجاب
  - ۳۔ حیدر آباد دکن
  - ۴۔ بی
  - ۵۔ راجپوتانہ و نثرلیٹڈیا
  - ۶۔ سندھ
  - ۷۔ سکائی دبار
  - ۸۔ یوپی
  - ۹۔ دیگر (فوجی مقام)
- اس میں ۱۸۳۴ زکوٰۃ کے ہیں
- اس میں ۱۸۳۵ زکوٰۃ کے ہیں اور ۱۸۳۶ زکوٰۃ کے ہیں
- اس میں ۱۸۳۷ زکوٰۃ کے ہیں
- اس میں ۱۸۳۸ زکوٰۃ کے ہیں اور ۱۸۳۹ زکوٰۃ کے ہیں

میزان کل ۱۸۳۹ اس میں ۱۸۳۴ زکوٰۃ ہے، چرم قربانی اور ۱۸۳۵، تعلیم و ترقی کے ہیں

(حافظ) فیاض احمد

نہلم سہرڈان جامعہ

مطبوعہ محبوب المطابع پریس دہلی

طالب دانش، شفیق الرحمن دہلی

تحریک حلقہ ہمدردان جامعہ

ماہ فروری ۱۹۷۷ء میں جو رقومات فقیر ہمدردان جامعہ میں براہ راست یا بذریعہ مہتممین و سفراء موقوفہ گاہی
جامعہ وصول ہوئی ہیں ان کی تفصیل ذیل ہے: حج کی جاتی پر جن حضرات کی رقومات فروری کے آخری تاریخ تک نہیں
وصول ہوئی ہیں ان میں درجن کی وصولی کی اطلاع مہتممین صاحب کے پاس سے نہ آئی جو ان کے نام اس فہرست میں
نہیں ہیں گئے، جنس آئندہ اشاعت ہا انتظار کرنا چاہیے جن رقومات کے سامنے درج کیا گیا ہے وہ زکوٰۃ
کی مدد وصول ہوئی ہیں۔

نمبر رسیہ	اسم گرامی خباب	رقم	نمبر رسید	اسم گرامی خباب	رقم	نمبر رسید	اسم گرامی خباب	رقم
	بمبئی			پنجاب			دب	
	وصول براہ راست در دفتر			وصول براہ راست در دفتر			وصول براہ راست در دفتر	
۲۷۳	انوار الدین احمد صاحب مسلمانان الہور	۲۶۴	۵۴۰۳	میرزا محمد سعید محمد ظہور صاحب لاہور	۲۶۵	۵۴۰۳	میرزا محمد سعید محمد ظہور صاحب لاہور	۲۶۴
	بچہ پٹن بمبئی	۲۶۵		آغا سید حسن صاحب کٹھن پٹن لاہور	۲۶۵		میرزا محمد سعید محمد ظہور صاحب لاہور	۲۶۴
	ڈاکٹر خواجہ عبد الحمید صاحب بمبئی	۲۶۵		خواجہ غلام سید حسن صاحب لاہور	۲۶۵		میرزا محمد سعید محمد ظہور صاحب لاہور	۲۶۴
	میرزا حسن صاحب	۲۶۵		ڈاکٹر خواجہ عبد الحمید صاحب لاہور	۲۶۵		میرزا محمد سعید محمد ظہور صاحب لاہور	۲۶۴
	بنگال			میرزا محمد سعید محمد ظہور صاحب لاہور	۲۶۴		میرزا محمد سعید محمد ظہور صاحب لاہور	۲۶۴
	وصول براہ راست در دفتر			وصول براہ راست در دفتر			وصول براہ راست در دفتر	
۲۶۲	فضل احمد کریم صاحب آئی بی ایس بکلوڑہ	۲۶۲	۲۶۲	میرزا محمد سعید محمد ظہور صاحب لاہور	۲۶۲	۲۶۲	میرزا محمد سعید محمد ظہور صاحب لاہور	۲۶۲
۲۶۵	جیونیش محمد صاحب جہان کلکتہ	۲۶۵	۲۶۵	میرزا محمد سعید محمد ظہور صاحب لاہور	۲۶۵	۲۶۵	میرزا محمد سعید محمد ظہور صاحب لاہور	۲۶۵
	میرزا محمد سعید محمد ظہور صاحب لاہور			میرزا محمد سعید محمد ظہور صاحب لاہور			میرزا محمد سعید محمد ظہور صاحب لاہور	

نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم
۱۱۶۹۰	ب (دھول بذر دیر مووی مقبول احمد صاحب)	۱۱۶۹۰	۱۱۶۹۰	نوری نور الدین صاحب	۱۱۶۹۰	۱۱۶۹۰	نوری نور الدین صاحب	۱۱۶۹۰
۱۱۶۹۱	منظور حسن صاحب فاروقی	۱۱۶۹۱	۱۱۶۹۱	نور الدین صاحب	۱۱۶۹۱	۱۱۶۹۱	نور الدین صاحب	۱۱۶۹۱
۱۱۶۹۲	صالحین برادر کنگہ و لکھن کنگہ دہلی	۱۱۶۹۲	۱۱۶۹۲	عبد الغفر صاحب	۱۱۶۹۲	۱۱۶۹۲	عبد الغفر صاحب	۱۱۶۹۲
۱۱۶۹۳	محمد الیاس حیدرانی کیت اندرل و دہلی	۱۱۶۹۳	۱۱۶۹۳	عبد الحمید صاحب	۱۱۶۹۳	۱۱۶۹۳	عبد الحمید صاحب	۱۱۶۹۳
۱۱۶۹۴	علی علی صاحب لکھنوی لکھنوی دہلی	۱۱۶۹۴	۱۱۶۹۴	بابو محمد شفیع صاحب	۱۱۶۹۴	۱۱۶۹۴	بابو محمد شفیع صاحب	۱۱۶۹۴
۱۱۶۹۵	انور حسین صاحب لکھنوی لکھنوی دہلی	۱۱۶۹۵	۱۱۶۹۵	آغا محمد حسن صاحب	۱۱۶۹۵	۱۱۶۹۵	آغا محمد حسن صاحب	۱۱۶۹۵
۱۱۶۹۶	سیال محمد صاحب لکھنوی لکھنوی دہلی	۱۱۶۹۶	۱۱۶۹۶	سیرجی محمد صاحب	۱۱۶۹۶	۱۱۶۹۶	سیرجی محمد صاحب	۱۱۶۹۶
۱۱۶۹۷	عبد اللہ صاحب لکھنوی لکھنوی دہلی	۱۱۶۹۷	۱۱۶۹۷	سید کریم الدین صاحب	۱۱۶۹۷	۱۱۶۹۷	سید کریم الدین صاحب	۱۱۶۹۷
۱۱۶۹۸	میر غلام احمد صاحب لکھنوی لکھنوی دہلی	۱۱۶۹۸	۱۱۶۹۸	سید حفیظ الدین صاحب	۱۱۶۹۸	۱۱۶۹۸	سید حفیظ الدین صاحب	۱۱۶۹۸
۱۱۶۹۹	میزان نام	۱۱۶۹۹	۱۱۶۹۹	سید غلام حسین صاحب	۱۱۶۹۹	۱۱۶۹۹	سید غلام حسین صاحب	۱۱۶۹۹
۱۱۷۰۰	راج بذر لکھنوی محمد عبدالغفار صاحب	۱۱۷۰۰	۱۱۷۰۰	محمد عبدالحق صاحب	۱۱۷۰۰	۱۱۷۰۰	محمد عبدالحق صاحب	۱۱۷۰۰
۱۱۷۰۱	میر شاہ علی صاحب	۱۱۷۰۱	۱۱۷۰۱	سید نور الدین صاحب	۱۱۷۰۱	۱۱۷۰۱	سید نور الدین صاحب	۱۱۷۰۱
۱۱۷۰۲	نشی نور الدین صاحب	۱۱۷۰۲	۱۱۷۰۲	سید نور الدین صاحب	۱۱۷۰۲	۱۱۷۰۲	سید نور الدین صاحب	۱۱۷۰۲
۱۱۷۰۳	عبدالحق صاحب	۱۱۷۰۳	۱۱۷۰۳	سید نور الدین صاحب	۱۱۷۰۳	۱۱۷۰۳	سید نور الدین صاحب	۱۱۷۰۳
۱۱۷۰۴	نواب علاؤ الدین صاحب	۱۱۷۰۴	۱۱۷۰۴	سید محمد حسن صاحب	۱۱۷۰۴	۱۱۷۰۴	سید محمد حسن صاحب	۱۱۷۰۴
۱۱۷۰۵	حکیم حاجی عبدالغفار صاحب	۱۱۷۰۵	۱۱۷۰۵	فرحت علی صاحب	۱۱۷۰۵	۱۱۷۰۵	فرحت علی صاحب	۱۱۷۰۵
۱۱۷۰۶	سید علی شرف صاحب	۱۱۷۰۶	۱۱۷۰۶	خواجہ محمود شاہ صاحب	۱۱۷۰۶	۱۱۷۰۶	خواجہ محمود شاہ صاحب	۱۱۷۰۶
۱۱۷۰۷	لیا علی محمد صاحب	۱۱۷۰۷	۱۱۷۰۷	شید علی صاحب	۱۱۷۰۷	۱۱۷۰۷	شید علی صاحب	۱۱۷۰۷
۱۱۷۰۸	حاجی قادری صاحب	۱۱۷۰۸	۱۱۷۰۸	آمنہ علی صاحب	۱۱۷۰۸	۱۱۷۰۸	آمنہ علی صاحب	۱۱۷۰۸
۱۱۷۰۹	سید علی صاحب	۱۱۷۰۹	۱۱۷۰۹	محمد امین صاحب	۱۱۷۰۹	۱۱۷۰۹	محمد امین صاحب	۱۱۷۰۹
۱۱۷۱۰	حاجی عبداللہ صاحب	۱۱۷۱۰	۱۱۷۱۰	محمد حامد صاحب	۱۱۷۱۰	۱۱۷۱۰	محمد حامد صاحب	۱۱۷۱۰
۱۱۷۱۱	رحمت اللہ صاحب	۱۱۷۱۱	۱۱۷۱۱	سید شمس الدین صاحب	۱۱۷۱۱	۱۱۷۱۱	سید شمس الدین صاحب	۱۱۷۱۱
۱۱۷۱۲	نشی خانیہ صاحب	۱۱۷۱۲	۱۱۷۱۲	بابو عبدالرحمن صاحب	۱۱۷۱۲	۱۱۷۱۲	بابو عبدالرحمن صاحب	۱۱۷۱۲

رقم	اسم گرامی جناب	رقم	اسم گرامی جناب	رقم	اسم گرامی جناب	رقم	اسم گرامی جناب
۱۹۳۱	بکرم صاحب محمد یعقوب حسنانی دبی	۱۹۵۵	محمد حسین خادم صاحب جانشین بوش	۱۹۵۹	مولانا محبوب الدین صاحب مدرسه فقهی	۱۹۵۹	مولانا محبوب الدین صاحب مدرسه فقهی
۱۹۳۲	حمید الدین صاحب	۱۹۵۶	حکیم عبدالرزاق صاحب نظامی ترابوکار خان	۱۹۶۰	مولانا سجاد حسین صاحب	۱۹۶۰	مولانا سجاد حسین صاحب
۱۹۳۳	ذکر سید محمد ادب صاحب قزوین	۱۹۵۷	شیخ عبدالحمید صاحب	۱۹۶۱	شیخ محمد صاحب گنج	۱۹۶۱	شیخ محمد صاحب گنج
۱۹۳۴	نابین صاحب نسی دبی	۱۹۵۸	عبدالمجید خاں صاحب قضاگی مفتی دلاان	۱۹۶۲	ابو عزیز محمد صاحب ناننی چوک دبی	۱۹۶۲	ابو عزیز محمد صاحب ناننی چوک دبی
۱۹۳۵	حسین ملک صاحب ریاض	۱۹۵۹	فرخ مرزا صاحب	۱۹۶۳	بشیر مرزا صاحب حافظ بنده کی سرک	۱۹۶۳	بشیر مرزا صاحب حافظ بنده کی سرک
۱۹۳۶	حکیم محمد حسن صاحب	۱۹۶۰	حکیم محمد حسن صاحب کوچه چوکن دبی	۱۹۶۴	سید محمد صاحب فضل محمد صاحب	۱۹۶۴	سید محمد صاحب فضل محمد صاحب
۱۹۳۷	مولوی حفیظ الرحمن صاحب سیدنا سرک	۱۹۶۱	سرفراز الحق صاحب	۱۹۶۵	شیخ محمد طه صاحب محمد عزیز صاحب	۱۹۶۵	شیخ محمد طه صاحب محمد عزیز صاحب
۱۹۳۸	نور الدین صاحب بکر چابی سکول دبی	۱۹۶۲	محمد سلطان صاحب شکیله زیا گنج	۱۹۶۶	ایس محمد شفیع صاحب انید سبز صاحبان لے	۱۹۶۶	ایس محمد شفیع صاحب انید سبز صاحبان لے
۱۹۳۹	مسعود احمد صاحب برادر حافظ بنده کی سرک	۱۹۶۳	غازی عبدالجبار صاحب سیدنا سرک کوچه دلاان	۱۹۶۷	مرغوب احمد صاحب ناننی چوک	۱۹۶۷	مرغوب احمد صاحب ناننی چوک
۱۹۴۰	ایس سلطان صاحب	۱۹۶۴	سیدنا حسن صاحب	۱۹۶۸	حاجی خلاق احمد صاحب سوداگر ناننی دبی	۱۹۶۸	حاجی خلاق احمد صاحب سوداگر ناننی دبی
۱۹۴۱	حاجی عبدالرحمن صاحب کنگلے	۱۹۶۵	ماسٹر غلام قادر صاحب ریشی	۱۹۶۹	نور الدین صاحب ناننی دبی	۱۹۶۹	نور الدین صاحب ناننی دبی
۱۹۴۲	حاجی عبدالحمید صاحب	۱۹۶۶	محمد شفیع الدین صاحب	۱۹۷۰	قدیر الدین صاحب دیکل بیماران	۱۹۷۰	قدیر الدین صاحب دیکل بیماران
۱۹۴۳	حاجی عبدالعزیز صاحب بزرگ	۱۹۶۷	رفیع الدین صاحب شایان بوری بوش	۱۹۷۱	محمد امجد صاحب لاس پیرس	۱۹۷۱	محمد امجد صاحب لاس پیرس
۱۹۴۴	حاجی محمد عبدالمنعم صاحب ناننی دبی	۱۹۶۸	حافظ عبدالمنعم صاحب سرک ناننی دبی	۱۹۷۲	مستری محمد صدیق صاحب جانا باز	۱۹۷۲	مستری محمد صدیق صاحب جانا باز
۱۹۴۵	محمد شفیع صاحب محمد علی صاحب سوداگر صاحبان	۱۹۶۹	مرزا محمد سعید صاحب سیدنا سرک	۱۹۷۳	شیخ محمد شفیع صاحب چاندنی چوک	۱۹۷۳	شیخ محمد شفیع صاحب چاندنی چوک
۱۹۴۶	شیخ محمد شفیع صاحب سیدنا سرک	۱۹۷۰	حافظ شهاب الدین صاحب ناننی دبی	۱۹۷۴	طیبر الدین صاحب چاندنی چوک	۱۹۷۴	طیبر الدین صاحب چاندنی چوک
۱۹۴۷	مرزا سلیمان صاحب جبری مالواری دبی	۱۹۷۱	منشی شمس الدین صاحب موری گیت دبی	۱۹۷۵	محمد شفیع صاحب انید سبز	۱۹۷۵	محمد شفیع صاحب انید سبز
۱۹۴۸	محمد امجد صاحب سوداگر ناننی دبی	۱۹۷۲	مولانا محمد شفیع صاحب گندھار	۱۹۷۶	ایس محمد شفیع صاحب سلطان صاحب	۱۹۷۶	ایس محمد شفیع صاحب سلطان صاحب
۱۹۴۹	حسن محمد صاحب عزیزه صاحب	۱۹۷۳	مقصود علی صاحب سیدنا سرک ناننی دبی	۱۹۷۷	نور الدین صاحب ناننی دبی	۱۹۷۷	نور الدین صاحب ناننی دبی
۱۹۵۰	حافظ عبداللطیف صاحب	۱۹۷۴	مقبول احمد صاحب سوداگر باره	۱۹۷۸	کلمو صاحب ناننی دبی	۱۹۷۸	کلمو صاحب ناننی دبی
۱۹۵۱	برفیدر عبداللطیف صاحب ناننی دبی	۱۹۷۵	ذکر انوار خان صاحب چننی قبر	۱۹۷۹	شمس الدین صاحب ناننی دبی	۱۹۷۹	شمس الدین صاحب ناننی دبی
۱۹۵۲	جناب غلام صابر صاحب بیدار	۱۹۷۶	محمد فاروق صاحب گنجی دلاان	۲۰۰۰	حاجی عبدالمنعم صاحب فضل الحق صاحب	۲۰۰۰	حاجی عبدالمنعم صاحب فضل الحق صاحب
۱۹۵۳	مولوی حاجی نور محمد صاحب ناننی دبی	۱۹۷۷	ماسٹر محمد شفیع الدین صاحب ناننی دبی	۲۰۰۱	خواجہ سرور صاحب سیدنا سرک	۲۰۰۱	خواجہ سرور صاحب سیدنا سرک
۱۹۵۴	عبدالمنعم صاحب شیش محل دبی	۱۹۷۸	عالمہ خاتون صاحب	۲۰۰۲	سکیم محمد صاحب سیدنا سرک دبی	۲۰۰۲	سکیم محمد صاحب سیدنا سرک دبی

ردم	اسم گرای جناب	ردم	اسم گرای جناب	ردم	اسم گرای جناب	ردم	اسم گرای جناب
۲۰۰۳	نواب خزانہ دار	۲۰۰۳	راجپوتانہ و سترل انڈیا	۲۰۰۳	نواب خزانہ دار	۲۰۰۳	راجپوتانہ و سترل انڈیا
۲۰۰۴	محمد مرصا	۲۰۰۴	وصول براہ راست در دفتر	۲۰۰۴	محمد مرصا	۲۰۰۴	وصول براہ راست در دفتر
۲۰۰۵	حاجی محمد	۲۰۰۵	میرزا داسارائے سنہ	۲۰۰۵	حاجی محمد	۲۰۰۵	میرزا داسارائے سنہ
۲۰۰۶	اسلام الدین	۲۰۰۶	میرزا داسارائے سنہ	۲۰۰۶	اسلام الدین	۲۰۰۶	میرزا داسارائے سنہ
۲۰۰۷	عبداللہ	۲۰۰۷	میرزا داسارائے سنہ	۲۰۰۷	عبداللہ	۲۰۰۷	میرزا داسارائے سنہ
۲۰۰۸	محمد شفیع	۲۰۰۸	میرزا داسارائے سنہ	۲۰۰۸	محمد شفیع	۲۰۰۸	میرزا داسارائے سنہ
۲۰۰۹	سراج الدین	۲۰۰۹	میرزا داسارائے سنہ	۲۰۰۹	سراج الدین	۲۰۰۹	میرزا داسارائے سنہ
۲۰۱۰	محمد احمد	۲۰۱۰	میرزا داسارائے سنہ	۲۰۱۰	محمد احمد	۲۰۱۰	میرزا داسارائے سنہ
۲۰۱۱	حاجی جمال الدین	۲۰۱۱	میرزا داسارائے سنہ	۲۰۱۱	حاجی جمال الدین	۲۰۱۱	میرزا داسارائے سنہ
۲۰۱۲	محمد احمد	۲۰۱۲	میرزا داسارائے سنہ	۲۰۱۲	محمد احمد	۲۰۱۲	میرزا داسارائے سنہ
۲۰۱۳	محمد صدیق	۲۰۱۳	میرزا داسارائے سنہ	۲۰۱۳	محمد صدیق	۲۰۱۳	میرزا داسارائے سنہ
۲۰۱۴	محمد الیاس	۲۰۱۴	میرزا داسارائے سنہ	۲۰۱۴	محمد الیاس	۲۰۱۴	میرزا داسارائے سنہ
۲۰۱۵	ایک افسر	۲۰۱۵	میرزا داسارائے سنہ	۲۰۱۵	ایک افسر	۲۰۱۵	میرزا داسارائے سنہ
۲۰۱۶	محمد رفیع	۲۰۱۶	میرزا داسارائے سنہ	۲۰۱۶	محمد رفیع	۲۰۱۶	میرزا داسارائے سنہ
۲۰۱۷	عبداللہ	۲۰۱۷	میرزا داسارائے سنہ	۲۰۱۷	عبداللہ	۲۰۱۷	میرزا داسارائے سنہ
۲۰۱۸	حاجی عبداللہ	۲۰۱۸	میرزا داسارائے سنہ	۲۰۱۸	حاجی عبداللہ	۲۰۱۸	میرزا داسارائے سنہ
۲۰۱۹	نماز الدین	۲۰۱۹	میرزا داسارائے سنہ	۲۰۱۹	نماز الدین	۲۰۱۹	میرزا داسارائے سنہ
۲۰۲۰	محمد احمد	۲۰۲۰	میرزا داسارائے سنہ	۲۰۲۰	محمد احمد	۲۰۲۰	میرزا داسارائے سنہ
۲۰۲۱	اسلام الدین	۲۰۲۱	میرزا داسارائے سنہ	۲۰۲۱	اسلام الدین	۲۰۲۱	میرزا داسارائے سنہ
۲۰۲۲	محمد ادیس	۲۰۲۲	میرزا داسارائے سنہ	۲۰۲۲	محمد ادیس	۲۰۲۲	میرزا داسارائے سنہ
۲۰۲۳	ایمن	۲۰۲۳	میرزا داسارائے سنہ	۲۰۲۳	ایمن	۲۰۲۳	میرزا داسارائے سنہ
۲۰۲۴	سید عبدالحی	۲۰۲۴	میرزا داسارائے سنہ	۲۰۲۴	سید عبدالحی	۲۰۲۴	میرزا داسارائے سنہ
۲۰۲۵	یوسف خان	۲۰۲۵	میرزا داسارائے سنہ	۲۰۲۵	یوسف خان	۲۰۲۵	میرزا داسارائے سنہ
۲۰۲۶	ایم اکرام	۲۰۲۶	میرزا داسارائے سنہ	۲۰۲۶	ایم اکرام	۲۰۲۶	میرزا داسارائے سنہ
	میزان		میزان		میزان		میزان

نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم
۲۲۱	شیخ محمد یوسف صاحب	۱۵۴۹	۱۵۴۹	بابو مقبول احمد صاحب	۱۵۴۹	۲۲۱	شیخ محمد یوسف صاحب	۱۵۴۹
۲۲۲	سید بشارت علی صاحب	۱۵۵۰	۱۵۵۰	بابو فیصل احمد صاحب	۱۵۵۰	۲۲۲	سید بشارت علی صاحب	۱۵۵۰
	میزان			بابو شریف صاحب	۱۵۵۱		میزان	
	یوپی			عبدالوہاب صاحب	۱۵۵۲		یوپی	
	(الف) وصول براہ راست در دفتر			حافظ ذوقی صاحب	۱۵۵۳		(الف) وصول براہ راست در دفتر	
۲۶۹	بابو صاحب	۱۵۵۴	۱۵۵۴	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۵۴	۲۶۹	بابو صاحب	۱۵۵۴
۲۷۰	عبدالجبار صاحب	۱۵۵۵	۱۵۵۵	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۵۵	۲۷۰	عبدالجبار صاحب	۱۵۵۵
۲۸۵	محمد یوسف صاحب	۱۵۵۶	۱۵۵۶	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۵۶	۲۸۵	محمد یوسف صاحب	۱۵۵۶
۲۹۶	منظوری صاحب	۱۵۵۷	۱۵۵۷	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۵۷	۲۹۶	منظوری صاحب	۱۵۵۷
	میزان			بابو محمد فیض صاحب	۱۵۵۸		میزان	
	(ب) وصول بذریعہ حسین احمد صاحب			بابو محمد فیض صاحب	۱۵۵۹		(ب) وصول بذریعہ حسین احمد صاحب	
۱۵۴۱	ابراہیم صاحب	۱۵۶۱	۱۵۶۱	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۶۱	۱۵۴۱	ابراہیم صاحب	۱۵۶۱
۱۵۴۲	محمد صاحب	۱۵۶۲	۱۵۶۲	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۶۲	۱۵۴۲	محمد صاحب	۱۵۶۲
۱۵۴۳	فرزاد صاحب	۱۵۶۳	۱۵۶۳	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۶۳	۱۵۴۳	فرزاد صاحب	۱۵۶۳
۱۵۴۴	محمد صاحب	۱۵۶۴	۱۵۶۴	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۶۴	۱۵۴۴	محمد صاحب	۱۵۶۴
۱۵۴۵	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۶۵	۱۵۶۵	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۶۵	۱۵۴۵	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۶۵
۱۵۴۶	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۶۶	۱۵۶۶	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۶۶	۱۵۴۶	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۶۶
۱۵۴۷	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۶۷	۱۵۶۷	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۶۷	۱۵۴۷	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۶۷
۱۵۴۸	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۶۸	۱۵۶۸	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۶۸	۱۵۴۸	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۶۸
۱۵۴۹	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۶۹	۱۵۶۹	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۶۹	۱۵۴۹	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۶۹
	میزان			بابو محمد فیض صاحب	۱۵۷۰		میزان	
	(د) بذریعہ احمد صاحب			بابو محمد فیض صاحب	۱۵۷۱		(د) بذریعہ احمد صاحب	
۶۲۲	مولوی شیخ شرف حسین	۱۵۷۲	۱۵۷۲	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۷۲	۶۲۲	مولوی شیخ شرف حسین	۱۵۷۲
۶۲۳	شیخ ظہیر الحسن	۱۵۷۳	۱۵۷۳	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۷۳	۶۲۳	شیخ ظہیر الحسن	۱۵۷۳
۶۲۴	میاں محمد عبداللہ	۱۵۷۴	۱۵۷۴	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۷۴	۶۲۴	میاں محمد عبداللہ	۱۵۷۴
۶۲۵	ایس ایس جی	۱۵۷۵	۱۵۷۵	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۷۵	۶۲۵	ایس ایس جی	۱۵۷۵
۶۲۶	بکرم صاحب	۱۵۷۶	۱۵۷۶	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۷۶	۶۲۶	بکرم صاحب	۱۵۷۶
۶۲۷	مولانا مولوی محمد عمران	۱۵۷۷	۱۵۷۷	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۷۷	۶۲۷	مولانا مولوی محمد عمران	۱۵۷۷
	میزان			بابو محمد فیض صاحب	۱۵۷۸		میزان	
	(د) بذریعہ شاہ زین العابدین صاحب			بابو محمد فیض صاحب	۱۵۷۹		(د) بذریعہ شاہ زین العابدین صاحب	
۶۲۸	بکرم صاحب	۱۵۸۰	۱۵۸۰	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۸۰	۶۲۸	بکرم صاحب	۱۵۸۰
۶۲۹	مولانا مولوی محمد عمران	۱۵۸۱	۱۵۸۱	بابو محمد فیض صاحب	۱۵۸۱	۶۲۹	مولانا مولوی محمد عمران	۱۵۸۱

رقم	نام گرامی جناب	رقم	نام گرامی جناب	رقم	نام گرامی جناب	رقم	نام گرامی جناب
۱	پروفیسر محمد حسین مسعودی ریٹائرڈ	۵۱	صاحبزادہ شہزاد محمد صاحب	۵۱	صاحبزادہ شہزاد محمد صاحب	۵۱	صاحبزادہ شہزاد محمد صاحب
۲	خان بہادر حبیب الرحمن	۵۲	ڈاکٹر صاحبزادہ شہزاد محمد صاحب	۵۲	ڈاکٹر صاحبزادہ شہزاد محمد صاحب	۵۲	ڈاکٹر صاحبزادہ شہزاد محمد صاحب
۳	سید عبدالجلیل مسعودی	۵۳	پیر محمد صاحب	۵۳	پیر محمد صاحب	۵۳	پیر محمد صاحب
۴	پروفیسر محمد صاحب	۵۴	پیر محمد صاحب	۵۴	پیر محمد صاحب	۵۴	پیر محمد صاحب
۵	پروفیسر غیاث علی خان	۵۵	پیر محمد صاحب	۵۵	پیر محمد صاحب	۵۵	پیر محمد صاحب
۶	ڈاکٹر محمد رفیق صاحب	۵۶	پیر محمد صاحب	۵۶	پیر محمد صاحب	۵۶	پیر محمد صاحب
۷	پیر محمد صاحب	۵۷	پیر محمد صاحب	۵۷	پیر محمد صاحب	۵۷	پیر محمد صاحب
۸	پیر محمد صاحب	۵۸	پیر محمد صاحب	۵۸	پیر محمد صاحب	۵۸	پیر محمد صاحب
۹	پیر محمد صاحب	۵۹	پیر محمد صاحب	۵۹	پیر محمد صاحب	۵۹	پیر محمد صاحب

گوشوارہ آمدنی چند مصوبہ داریند ریعہ حلقہ سہمردان جمعیت ماہ فروری ۲۰۰۵ء

۱۔ بیٹی	۱۰۰	اس میں عتہ صدقہ نظر کے ہیں
۲۔ بنگال	۲۰۰	تاکہ زکوٰۃ کے ہیں
۳۔ پنجاب	۳۰۰	تاکہ زکوٰۃ کے ہیں
۴۔ حیدر آباد دکن	۴۰۰	تاکہ زکوٰۃ کے ہیں
۵۔ دہلی	۵۰۰	تاکہ زکوٰۃ کے ہیں اور عتہ تعلیم و ترقی کے ہیں
۶۔ راجپوتانہ کنٹرول انڈیا	۶۰۰	تاکہ زکوٰۃ کے ہیں اور عتہ تعلیم و ترقی کے ہیں
۷۔ سندھ	۷۰۰	تاکہ زکوٰۃ کے ہیں اور عتہ تعلیم و ترقی کے ہیں
۸۔ سی پی دہرا	۸۰۰	تاکہ زکوٰۃ کے ہیں اور عتہ تعلیم و ترقی کے ہیں
۹۔ یو پی	۹۰۰	تاکہ زکوٰۃ کے ہیں اور عتہ تعلیم و ترقی کے ہیں

کل میزان ۲۱۹۰۰
 اس میں ۱۰۰ تا ۹۰۰ زکوٰۃ کے ہیں
 اور ۱۰۰ تا ۹۰۰ تعلیم و ترقی کے ہیں اور عتہ صدقہ نظر کے ہیں
 نوٹ۔ ریاستوں کی گرانٹ۔ میونسپل گرانٹ۔ اوقاف جامعہ کی آمدنی مندرجہ بالا گوشوارہ میں شامل نہیں کی جاتی
 امرا حیدر آباد کے جن عطیوں کا اعلان اس پرچہ میں کیا گیا ہے ان کی رقم اس کے علاوہ ہے۔

کم دیکھنے میں آتی ہے ایسی قابل فخر خاتون کے بہوت فرزند
جس قدر بھی ملی دھچی کا اظہار فرمائیں باعث تشکر و احسان سمجھا
جائے گا۔ ہم چند ممنون ہیں کہ انھوں نے جامعہ کو یاد رکھا تھا
بچہ کو پروان چڑھائے۔ آمین

بھگوری سیٹھ صاحب اسلام کا عطیہ

ہندوستانی مسلمانوں کو اپنے مذہب سے جند و نشت
ہے انا غالباً کسی دوسرے ملک میں نہیں ہے۔ باہر کے ممالک
سے جو لوگ سیاحت کے لئے آتے ہیں ان کی یہ رائے ہے جو ہنر
کھی ہے۔ چنانچہ مذہب کی اشاعت کے لئے یا اسلام کے نام پر فریاد
کونے میں ہو سرت اب بھی ہاں کے بعض متول اصحاب کو غموس
ہوتی ہے اس کی مثال شکل سے ملتی ہو یوں تو بڑے بڑے ذی اثر
لوگوں کے رواج اور دباؤ سے لاکھوں کی رقمیں جمع ہو جاتی
ہیں لیکن صحیح چیز دی ہے جو صرف اللہ اور اس کے رسول کی
توشہ دہی کے لئے دل سے دی جائے۔ ماہ ماہ میں بھگور کے
سیٹھ سلمان حاجی یوسف سیٹھ جاسے اور دلہن بڑے مولوی عزیز احمد صاحب
کے ہمراہ جامعہ میں تشریف لائے اور جامعہ کی عام حالت دیکھنے
خصوصاً دنیاویات کا گہری نظر سے مطالعہ کرنے کے لئے جامعہ میں
قیام فرمایا۔ چنانچہ آپ نے بہت شوق سے ادر بعض امور کی طرف
توجہ دلائی اور مبلغ پانچ سو روپے کی شہادت مرحمت فرماتے اور پچیس
روپے سالانہ کی پہلی قسط ادا فرمائی نیز فرمایا کہ ہمیں ابتدائی اور
مدرسہ ثانوی میں علیحدہ علیحدہ قاری قرآن شریف کی تعلیم کے لئے
رکھے جائیں ان کی تنخواہ میں ادا کروں گا۔ خواجہ عبدالحی صاحب
ناظم دنیاویات نے سیٹھ صاحب موصوف کا ان کے اس گرانقدر
عطیہ اور قاریوں کی تنخواہ کی امداد پر شکریہ ادا کیا اور سیٹھ صاحب

صرف ہوتا ہو وہ بھی اپنی جیب خاص سے کرتے ہیں اب انھوں نے فرام
شدد رقم کے علاوہ انڈے سینے کی ایک شین ایک اور کھنڈ سے
بطور عطیہ مل کر کے اپنے خرچ پر دہی بھی ہے جن صاحب نے
بڑی اور بھاری شینیں جس عطا فرمائی ہے وہ اپنا اسم گرامی ظاہر کرنا
نہیں چاہتے اس لئے ہم ان کا نام درج نہیں کر سکتے۔ اللہ ہم
خدا بستی صاحب کا اس قیمتی عطیہ کے لئے دلی شکر یہ ادا کرتے ہیں اور
خیابانی صاحب دینار ڈاکٹر آف پولیس کے ممنون ہیں جو
ہماری وجہ سے اس قدر محنت گوارا فرما کر ہمیں ممنون فرماتے رہتے
ہیں۔ جامعہ میں پولٹری خدمت قائم کرنے کی اسکیم زیر ترتیب ہو رہی ہے
لئے یہ عطیہ نہایت مبارک اور بروقت ہو۔ آمد و خرچ کی میزان
اور اشاک کی فہرست بھی رکھنے کے لئے اس شین کی قیمت جنگ
سے پہلے ۱۵ روپے یعنی تقریباً دو سو روپے علاوہ مصارف محمولہ وغیرہ
معلوم ہوئی ہے۔

بسم اللہ کی تقریب

گذشتہ پچہ (ماہ) کی فہرست چندہ میں دہلی کے تحت
نواب عظیم اللہ جنگ صاحب بہادر دریا گج دہلی کا نام نامی آپ نے
ملاحظہ فرمایا ہو گا۔ ہم گھٹائش نہ ہونے کی وجہ سے یہ اطلاع نہ کر سکے
تھے کہ نواب صاحب موصوف نے یہ عطیہ اپنے بچہ کی بسم اللہ کی
تقریب پر جامعہ کو عطا فرمایا تھا۔ اعرار میں یہ احساس ابھی بہت
کم ہے کہ وہ ایسی تقریبات میں قوی اور اسلامی ضروریات کا بھی
خیال رکھیں لیکن عظیم صاحب بہت زیادہ علم و دست ہیں یوں تو
ان کا تمام خاندان کا خاندان قوی اور تعلیمی کاموں کی سرپرستی
کرتا رہا ہے لیکن جو ترب اور لگن ان کاموں کی ان کی والدہ
ماجدہ خاتون عظیم سرمد جنگ میں پائی جاتی ہے وہ دوسروں میں

تحریک حلقہ ہمدردانِ جامعہ

ماہِ رجب ۱۹۱۲ء میں جو رِقواتِ فقیر سہروردان جامعہ میں براہِ راست یا بذریعہ سفراء یا کارکنانِ جامعہ وصول ہوئی ہیں ان کی تفصیل ذیل میں درج کی جا رہی ہے، جن حضرات کی رِقوات ماہِ رجب کی آخری تاریخ تک فقر میں وصول نہیں ہوئیں۔۔۔ یا جن کی وصولی کی اطلاع تبصریں و سفراء کے پاس سے نہیں آئی ان کے نام اس فہرست میں نہیں ملیں گے انھیں آئندہ اشاعت کا انتظار کرنا چاہئے۔ جن رِقوات کے سامنے (ز) بنا یا گیا ہے وہ زکوٰۃ کی حد میں وصول ہوئی ہیں۔

نمبر سید	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر سید	اسم گرامی جناب	رقم
	بستی		۳۰۵	میرز جون بخش محمد صاحب بککته	۲۹
	وصول براہ راست در دفتر			میزان	
۳۲۱	ایم ایچ منصور صاحب بککته	۳۰۴	۳۰۳	وصول بذریعہ نگران صاحب بککته	۲۸
	میزان			میزان	
	بذریعہ محمد عمر صاحب			میزان	
۳۲۵	حیدر صاحب پسر دامن دامن ابو بککته	۳۰۳		بہار	
	میزان			وصول براہ راست در دفتر	
	بنگال		۳۱۹	عبدالغفر صاحب سرتی بن پست بککته	۲۷
	وصول براہ راست در دفتر			میزان	

نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر رسید	اسم گرامی جناب	رقم
۲۳۹۹	سیدم الدین صاحب خانی نیر	۴	۲۳۹۳	خواجہ مردود حسن صاحب سر شراث لاہی	۴	۲۳۹۱	سیدم الدین صاحب خانی نیر	۴
۲۳۹۰	محمد حسن صاحب سہرابانی اسکول بھیر گٹ دہلی	۴	۲۳۹۴	شیخ محمد نور صاحب صدر بازار	۴	۲۳۹۲	محمد حسن صاحب سہرابانی اسکول بھیر گٹ دہلی	۴
۲۳۹۱	میرزا سلمان صاحب جوہری سیٹرک	۴	۲۳۹۵	محمد درویش صاحب ڈی اینڈ کوکڑہ طلبہ لکین	۴	۲۳۹۳	میرزا سلمان صاحب جوہری سیٹرک	۴
۲۳۹۲	ڈاکٹر محمد نعیمی صاحب دوشی کھور دودھ لکین	۴	۲۳۹۶	عبدالحکیم صاحب جوبلی صاحب	۴	۲۳۹۴	ڈاکٹر محمد نعیمی صاحب دوشی کھور دودھ لکین	۴
۲۳۹۳	مہر الدین صاحب پلڈر لہار دہلی	۴	۲۳۹۷	ایمن آفیسر کٹر کوکڑہ طلبہ لکین	۴	۲۳۹۵	مہر الدین صاحب پلڈر لہار دہلی	۴
۲۳۹۴	ناصر حسین صاحب موری گیت	۴	۲۳۹۸	ایچ رحمت اللہ صاحب	۴	۲۳۹۶	ناصر حسین صاحب موری گیت	۴
۲۳۹۵	محمد حسن صاحب بازار ہندو راؤ	۴	۲۳۹۹	جسٹس لکھن صاحب چاندنی چوک	۴	۲۳۹۷	محمد حسن صاحب بازار ہندو راؤ	۴
۲۳۹۶	محمد حسن صاحب ریلوے چٹش	۴	۲۴۰۰	محمد احمد صاحب	۴	۲۳۹۸	محمد حسن صاحب ریلوے چٹش	۴
۲۳۹۷	حاجی عبدالحق صاحب لکھن بازار گراماں	۴	۲۴۰۱	محمد سعید صاحب	۴	۲۳۹۹	حاجی عبدالحق صاحب لکھن بازار گراماں	۴
۲۳۹۸	حاجی انیس صاحب لکھن بازار گراماں	۴	۲۴۰۲	محمد رفیع صاحب صاحبانہ کی سرکے	۴	۲۴۰۰	حاجی انیس صاحب لکھن بازار گراماں	۴
۲۳۹۹	محمد رفیع صاحب لکھن بازار گراماں	۴	۲۴۰۳	عبد السلام صاحب انڈسٹری	۴	۲۴۰۱	محمد رفیع صاحب صاحبانہ کی سرکے	۴
۲۴۰۰	ڈاکٹر حسین صاحب بھارنچ دہلی	۴	۲۴۰۴	محمد احمد صاحب انڈسٹری	۴	۲۴۰۲	ڈاکٹر حسین صاحب بھارنچ دہلی	۴
۲۴۰۱	مصباح الدین صاحب لکھن بازار	۴	۲۴۰۵	اسلام الدین صاحب	۴	۲۴۰۳	مصباح الدین صاحب لکھن بازار	۴
۲۴۰۲	عبد الغفور صاحب سادہ کارنگی چاندنی گٹ	۴	۲۴۰۶	سراج الدین صاحب	۴	۲۴۰۴	عبد الغفور صاحب سادہ کارنگی چاندنی گٹ	۴
۲۴۰۳	محمد علی صاحب سادہ کارنگی چاندنی گٹ	۴	۲۴۰۷	حاجی محمد میر عبدالحق صاحب	۴	۲۴۰۵	محمد علی صاحب سادہ کارنگی چاندنی گٹ	۴
۲۴۰۴	محمد خلیل صاحب سادہ کارنگی چاندنی گٹ	۴	۲۴۰۸	احمد میاں صاحب	۴	۲۴۰۶	محمد خلیل صاحب سادہ کارنگی چاندنی گٹ	۴
۲۴۰۵	نواب الدین صاحب لکھن بازار	۴	۲۴۰۹	نیر محمد صاحب فیصل صاحب	۴	۲۴۰۷	نواب الدین صاحب لکھن بازار	۴
۲۴۰۶	بابو حاجی محمد صاحب لکھن بازار	۴	۲۴۱۰	محمد عمر صاحب فیصل صاحب	۴	۲۴۰۸	بابو حاجی محمد صاحب لکھن بازار	۴
۲۴۰۷	محمد سلطان صاحب لکھن بازار	۴	۲۴۱۱	ایس سلطان صاحب فیصل صاحب	۴	۲۴۰۹	محمد سلطان صاحب لکھن بازار	۴
۲۴۰۸	مولانا سجاد حسین صاحب لکھن بازار	۴	۲۴۱۲	عبد الرحمن صاحب لکھن بازار	۴	۲۴۱۰	مولانا سجاد حسین صاحب لکھن بازار	۴
۲۴۰۹	شیخ محمد خلیل صاحب صدر بازار	۴	۲۴۱۳	فضل محمد صاحب غازی صاحب لکھن بازار	۴	۲۴۱۱	شیخ محمد خلیل صاحب صدر بازار	۴
۲۴۱۰	ناصر شفیع الدین صاحب خور لکین	۴	۲۴۱۴	نماز الدین صاحب سادہ کارنگی	۴	۲۴۱۲	ناصر شفیع الدین صاحب خور لکین	۴
۲۴۱۱	محمد خان صاحب لکھن بازار	۴	۲۴۱۵	مقبول احمد صاحب لکھن بازار	۴	۲۴۱۳	محمد خان صاحب لکھن بازار	۴
۲۴۱۲	مقبول احمد صاحب لکھن بازار	۴	۲۴۱۶	محمد یوسف صاحب لکھن بازار	۴	۲۴۱۴	مقبول احمد صاحب لکھن بازار	۴
۲۴۱۳	محمد یوسف صاحب لکھن بازار	۴				۲۴۱۵	محمد یوسف صاحب لکھن بازار	۴

(د) بیدریہ مولوی بل احمد صاحب لکھن بازار دہلی

۲۴۱۶	میرزا احمد صاحب لکھن بازار	۴
۲۴۱۷	عبد اللہ صاحب لکھن بازار	۴
۲۴۱۸	نور حسین صاحب لکھن بازار	۴
۲۴۱۹	عبد العلی صاحب لکھن بازار	۴
۲۴۲۰	علی محمد صاحب لکھن بازار	۴
۲۴۲۱	کریم بخش صاحب لکھن بازار	۴
۲۴۲۲	عبت خان صاحب لکھن بازار	۴
۲۴۲۳	عبد اللہ صاحب لکھن بازار	۴
۲۴۲۴	گداویر صاحب لکھن بازار	۴
۲۴۲۵	رشید احمد صاحب لکھن بازار	۴
۲۴۲۶	میاں محمد صاحب لکھن بازار	۴
۲۴۲۷	محمد ابراہیم صاحب لکھن بازار	۴

نمبر سید	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر سید	اسم گرامی جناب	رقم	نمبر سید	اسم گرامی جناب	رقم																																																																											
۵۱۲۸	مولانا قاری محمد حسین صاحب سیلو ہارہ	۵۲۸	دارودہ کرم علی خان صاحب پشتر دھام پور	۵۲۳۰	منشی انوار احمد صاحب محلہ قاضی سرگنجینہ	۵۱۲	مولوی ایچ الدین صاحب پٹی کلتر پشتر	۵۲۹	محمد حسین صاحب خانہ کولہ	۲۲۳۱	سید نذیر علی صاحب محلہ اکابران	۵۱۳	دعوت اللہ صاحب تنوی وقف	۵۳۰	عبدالروف صاحب صدیہ بازار	۲۲۳۲	ایم عبدالرزاق صاحبین صاحبان	۵۱۴	محمد عیسیٰ الرحمن صاحب محلہ پور حریان	۵۳۱	منشی محمد عرفان عطاریہ بازار بندہ قویان	۲۲۳۳	شیخ عبدالرشید صاحب عبدالصمد صاحب	۵۱۵	حکیم سیدی مطہر صاحب پٹی راجہ لالہ پٹی	۵۳۲	عبدالحمید صاحب آرن مرچٹ	۲۲۳۴	حکیم مودی فیصل الرحمن صاحب	۵۱۶	شیخ عبدالوہاب صاحب محلہ شیخان	۵۳۳	شیخ عبدالغفور صاحب میوٹل کھنر	۲۲۳۵	مولوی محمد یعقوب صاحب کپل	۵۱۷	اشفاق احمد صاحب	۵۳۴	شیخ عبدالحمید صاحب بھاری دودازہ	۲۲۳۶	منشی محمد شاد صاحب منظم منصفی	۵۱۸	رحیم داد صاحب دھام پور	۵۳۵	شیخ چھوٹے	۲۲۳۷	منشی محمد رحیم صاحب رئیس و خمار عدالت	۵۱۹	شیخ عبدالرحیم صاحب آرن مرچٹ	۲۲۳۸	مظہیر عالم صاحب ایملے ایل ایل بی	۵۲۰	سناظ محمد شریف صاحب محلہ چنبل پشتر	۲۲۳۹	منشی شاہ حسین صاحب محلہ صفیان کرت پور	۵۲۱	مولوی محمد ایوب صاحب شیر فروش	۲۲۴۰	فاکر محمد صاحب محلہ چاہ شیریں بھوبہ	۵۲۲	شیخ مبارک حسین صاحب بندہ قویان	۲۲۴۱	عبدالحمید صاحب دیار ڈھیلدار	۵۲۳	حمید اللہ خان صاحب پروجینہ	۲۲۴۲	مستری عبدالغفور صاحب بازار شبنہ	۵۲۴	شیخ قادر بخش صاحب کارخانہ کولہ	۲۲۴۳	سید عبدالحسین صاحب رضوی میاں بیکول	۵۲۵	شیخ محمد یار صاحب کھانہ بیل	۲۲۴۴	نور علی صاحب محلہ اکابران	۵۲۶	حکیم مبارک حسین صاحب	۲۲۴۵	منشی فیض محمد صاحب رئیس و خمار عدالت	۵۲۷	شیخ محمد عمر صاحب خانہ کولہ	۲۲۴۶	منشی محمود علی صاحب محلہ قاضی سرانے
							میزان مانتھ																																																																												

(بیوقوفہ کا) جامعہ کے امتحانات معلیٰ بی۔ اے اور مجاہدینہ اپریل شروع ہوں گے اور جامعہ نیر کے کیم مئی سے

شاہزادہ حکرم جاہ کی آتالیقی

مدیرہ ثانی کے استاد ڈرننگ مسود اختر صاحب اپنی غرض ریاست کی وجہ سے جامعہ سے علیحدہ ہو گئے ہیں۔ دو مرتبہ مولوی حفیظ الدین صاحب کا انتخاب پرنس کو کریم جاہ ہوا مگر افسوس کہ وہ (جو شاہزادہ) عظیم جاہ ہوا پرنس برادری مجدد دولت اقصیہ کے صاحبزادے ہیں) کی اردو آتالیقی کے لئے کیا گیا جو وہ فی الحال خدمت پر مجبور ہے ہیں۔ تیسرے استاد ماس علی احمد صاحب جو جامعہ کے شعبہ کیمیکل انڈسٹریز (جے۔ سی۔ آئی) کے انچارج تھے اسی شعبہ کے کام کو دسمت دینے کے خیال سے مزید معلومات حاصل کرنے کے لئے اور عملی کام سیکھنے کے لئے چھ ماہ کی خدمت پر بھیجے گئے ہیں۔ پہلے امیدوار مولوی حفیظ الدین صاحب جامعہ کی روایات کو قائم رکھتے ہوئے دولت اقصیہ کے چشمہ چراغ کی تعلیم کے لئے اپنے انتخاب پورا حق ادا کریں گے اور علی احمد صاحب اپنی دہلی پر جے۔ سی۔ آئی میں چلا چاند لگا دیں گے اور اس شعبہ کی مصروفیات کو ملک میں مقبولیت کا درجہ دلا کر اس کا مینار بہت بلند کر دیں گے۔ (ف۔ ا۔)

گوشوارہ آمدنی چند صوموار بذریعہ حلقہ ہمدردان جامعیت ماہ مارچ ۱۹۴۳ء

۱۔ بمبئی	۱۰۰	اس میں ۲۰ زکوٰۃ کے ہیں
۲۔ بنگال	۱۰۰	
۳۔ بہار	۱۰۰	
۴۔ پنجاب	۱۰۰	اس میں ۲۰ زکوٰۃ کے ہیں
۵۔ حیدرآباد دکن	۱۰۰	اس میں ۲۰ زکوٰۃ کے ہیں
۶۔ دہلی	۱۰۰	اس میں ۲۰ زکوٰۃ کے ہیں
۷۔ راجپوتانہ و سنزل انڈیا	۱۰۰	
۸۔ سندھ	۱۰۰	
۹۔ سی پی و برار	۱۰۰	
۱۰۔ مدراس	۱۰۰	
۱۱۔ یو پی	۱۰۰	

میزان کل ۱۰۰۰۰ اس میں ۲۰۰ زکوٰۃ کے ہیں

اور ۱۰۰۰ تعلیم و ترقی کے ہیں

نوٹ ۱۔ ریاستوں کی کیمسٹریسٹ گرانٹ، میونسپل گرانٹ، اوقاف جامعہ کی آمدنی مندرجہ بالا گوشوارہ میں شامل نہیں کی جاتی۔

۲۔ اس پرچہ میں جن گرانٹ و عطیوں کا اعلان کیا گیا ہے ان کی رقم مندرجہ بالا قوائم کے علاوہ ہر کل میزان میں وہ بھی جو زکوٰۃ چاہیے۔

حافظ فیاض احمد

نائب مہمدان جامعہ

نہ اس جنگ کا جھلکا کرے جس سے حکومت کو اپنی گاڑی چلانے کے لئے ایک بہت معقول غدار اور بہادر ہاتھ لگ گیا ہے۔ جب کسی کام کی خرابی یا بدگئی کا ذکر کیا جائے تو اچانک اسے جنگ کی وجہ سے مجبوری ہے۔ گھڑیوں کا وقت کیوں بدل دیا گیا۔ جنگ کی وجہ سے۔ ریلیں بے وقت کیوں ہو گئیں جنگ کی ضرورت سے آمد و رفت کے وسائل محدود اور تکلیف دہ کیوں ہو گئے جنگ کی وجہ سے۔ ملک میں بد امنی اور چوری ڈاکے کیوں بڑھ گئے سرکار کی جنگی مصروفیتوں کی وجہ سے کھانے کو سرسیر کیوں نہیں آتا فوجی ضروریات کی وجہ سے۔ غرض کہ جتنے سوال کئے جائیں گے سب میں جنگ اور فوج کے الفاظ ہوں گے اور اسی چادر میں تمام عیوب کی پردہ پوشی کی جائے گی۔ حالانکہ حقیقت یہ ہے کہ ریزگاری اس وجہ سے نہیں ملتی کہ کرنسی صرف کاغذ کی رہ گئی ہے اور کاغذ کے بدلے میں پتل تا نہ اور دھات نہیں دی جا سکتی چیزیں اس وجہ سے گراں ہیں کہ ملک میں روپیہ نہیں ہے صرف کاغذی کاغذ ہے جس کی کوئی قیمت نہیں غرض کہ تمام خرابیوں کی جڑ روپیہ ہے جس کی قیمت کچھ نہیں رہی اس قیمت کو پورا کرنے کے لئے چوری اور ڈکے ڈالے جاتے ہیں بڑی بڑی رشوتیں لی جاتی ہیں بلکہ سچ پوچھے تو ضرورت سے مجبور ہو کر دی جاتی ہیں کوئی کام اسباب نظر نہیں آتا جس میں دغا و فریب بے ایمانی ادھوکہ اور لوٹ لٹ ہو۔ تمام تفصیلات میں تو رہا نہیں جا رہے صرف اپنے رسالے کے متعلق اپنی مصیبت بیان کرتے ہیں۔ ہم نہایت احتیاط سے اور کئی کئی آدمیوں سے مخفی کئی بار جانچ کر اور سالہ ہمدرد و جامعہ ڈاک میں ڈالواتے ہیں اور پورا اطمینان کر لیتے ہیں کہ سالہ روٹ ہو گیا لیکن متحدہ شکایات آئی ہیں کہ غرض نہیں پہنچا جب ایک ہی جگہ سے بار بار شکایتیں آتی شروع ہوئیں تو ہم نے تحقیقات کا خاص انتظام کیا اور چندہ جمع کرنے کے سلسلہ میں جہاں جہاں ہمارے سفیر پھسل گئے انہیں ہدایت کی کہ وہ اس شکایت کی طرف بھی خاص توجہ کریں اور معلوم کریں کہ کچھ کیوں نہیں پہنچتے چنانچہ ہماری تحقیقات کا صحیح نتیجہ حسبِ دل نکلا جس کا ہم بے حد افسوس ہے ہم ملکہ ڈاک سے خاص طور سے شکایت کرتے ہیں کہ وہ اس کی طرف بہت جلد متوجہ ہو۔ محکمہ سی آئی ڈی سے درخواست کی ہے کہ وہ شریف آدمیوں کی دائریاں بھرنے کے علاوہ ذرا ڈھری توجہ دے اور اپنی برادری کے (اخبارات کے مالک) تمام حضرات کو مطلع کرتے ہیں کہ وہ اس مصیبت اور ڈاک زنی سے خبردار رہیں۔ (۱) جس شہر میں اخبارات بہت زیادہ جاتے ہیں یا ڈاک بہت زیادہ ہوتی ہے اور چھٹی رسالے نئے یا بڑے یا واقف یا بدعنوان ہوتے ہیں اور روز کا کام روز ختم نہیں کر سکتے وہ بغیر ڈاک کو کسی کنوینس میں چنک دیتے ہیں یا کسی اور طرح تلف کر دیتے ہیں (۲) جس چھٹی رسالے کے پاس ٹاک میں اخبارات زیادہ ہوتے ہیں اس کا سا جاکسی بننے یا دالاس سے بڑا ہے اور وہ روزانہ زیادہ تعداد اخبارات کی رودی میں نکال دیتا ہے (۳) بعض قصبوں یا دیہات میں چھٹی رسالے ایک محلہ میں کسی ایک شریف کو اس بہانے سے ڈاک دے جاتا ہے کہ وہ اس محلہ کے حضرات کی ڈاک تقسیم کر دیں گے لیکن خطوط کا حشر تو خدا جانتا ہے ہمارے مھسبین نے تو دور دور کے گھروں کے اخبارات بھی ایک ایسے فرد واحد کی میز پر پڑے دیکھے ہیں جن میں روٹی کی بہت ضرورت تھی ہے۔ دریافت کرنے پر وہ تو کیا جواب دے سکتے تھے پوٹ میں نے البتہ گڑھی پاؤں پر ڈال کر اور خدا پریشوں کا واسطہ دے کر فقیہات حاصل کی ہیں تو اخبارات کے لئے کاغذ نہیں ملتا آتا اور ہم ہمیشہ درد کی خاک چھانتی پڑتی ہے اور وہاں پر پوٹ پڑتی ہے اور کنٹرول کرنے والی حکومت کے انتظام کا یہ حال ہے۔ ہم محض رودی کا بھانڈا بہت زیادہ ہے اس لئے اگر اخبارات کے نہ پہنچنے کی شکایات ہوں تو زیادہ سمجھو۔

بسم اللہ الرحمن الرحیم

ہمدرد جامعہ

جلد ۱۱۱ | جامعہ نگر، دہلی جون ۱۹۴۳ء مطابق جمادی الثانی ۱۳۶۲ھ | نمبر ۱۱۱

خسرو دکن حاتم ثانی کی شاہانہ قیاضی

ہم نے پانچ کے پرچم میں ہمدرد میں امر ارحیدر آباد کی شریف آدمی کے عنوان کے ماتحت لکھا تھا کہ خدا کا ہزار ہزار لکھرا حسان ہے کہ سلسلہ جامعہ کے لئے خیر و برکت کا سال ثابت ہو رہا ہے جس کے متعلق آپ گزشتہ دواہ (جنوری و فروری) کے پرچوں میں اچھی اچھی خبریں ملاحظہ فرمائی ہیں۔

ہمدردہ خیال صرف انہی خبروں تک محدود نہیں رہا بلکہ اپریل کے پرچم میں بھی آپ کوائف جامعہ کے ماتحت اس سے زیادہ خوش کن خبریں بڑھ چکے ہیں (سوائے آبا جان کے انتقال کی خبر کے جس کا صدر بہت زیادہ اندیش کی تلخی غیر ممکن ہے) اب ہم خدا کا شکر ادا کرتے ہیں کہ سلسلہ کے متعلق ہمارے حسن ظن بالکل صحیح نکلا۔ ڈاکٹر ذاکر حسین خاں صاحب شیخ الجامعہ نے جو جامعہ کے روح رواں ہیں جامعہ کی بڑھتی ہوئی ذمہ داریوں کے متاثر ہو کر اعلیٰ حضرت شہزادہ کی بارگاہ میں درخواست دی کہ ایک ہزار امان کی جو امداد سالہا سال سے جامعہ کو رحمت فرمائی جا رہی ہے اس میں اضافہ فرمایا جائے اور جنگ کے اثرات نے ہر چیز پر قبضہ جا رکھا ہے اسے بھی بہ نظر خسروانہ ملحوظ رکھا جائے اور جامعہ کے قرضوں کی ادائیگی کے لئے بھی کیفیت رقم رحمت فرمائی جائے۔

ہم کس منہ سے اعلیٰ حضرت کا شکریہ ادا کریں جن کی بارگاہ میں درخواست نے پہلے ہی شرف قبولیت حاصل کیا اور اعلیٰ حضرت حضور نظام خلافت علیہ السلام نے جامعہ کی ایک ہزار امان کی امداد بوجہ کار ڈھائی ہزار امانہ فرمادی اور جنگ کے اختتام تک مزید پانچ سو روپیہ امانہ